

Co-funded by
the European Union

*Introducing Leading European
Competences into Teacher Training
Standard to Ensure Ukraine's Resilience*

MINISTRY
OF EDUCATION AND SCIENCE
OF UKRAINE

TOR VERGATA
UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI ROMA

Self-assessment report

Звіт про самооцінювання

2025

Project 101179602

This self-assessment report presents the findings of a study conducted from July to September 2025 within the framework of the ERASMUS+ project “Introducing Leading European Competences into Teacher Training Standards to Ensure Ukraine's Resilience” (LECTURE) Project No. 101179602.

The study aimed to determine the level of professional competence development in five key areas of teacher activity: “Professional Commitment,” “Effective Teaching, Learning, and Assessment,” “Diversity, Well-being, and Resilience,” “Information and Digital Literacy,” and “Institutional Commitment.”

The study involved 1181 respondents, including university lecturers in subject-specific disciplines, in-service teachers, and Bachelor's and Master's degree students. The research focused on the “Secondary Education” teacher training program with subject specializations in “Mathematics,” “History and Civic Education,” and “Ukrainian Language and Literature.”

The self-assessment report includes a descriptive section, visualized data, quantitative and qualitative analysis, as well as appendices containing templates and tools for standardized self-assessment of developed competences and a proposed teacher competence framework.

The results of this study are significant for identifying strengths and areas for development in teacher training; ensuring educational, social, and national resilience in Ukraine; and developing effective recommendations for updating state educational policy in the field of teacher education.

**Co-funded by
the European Union**

У звіті про самооцінювання подані результати дослідження, яке проводилося у липні-вересні 2025 року у межах проєкту ERASMUS+ «Впровадження провідних європейських компетентностей у стандарт підготовки вчителів для забезпечення стійкості України» (LECTURE) Project n. 101179602. Метою дослідження було визначення рівня сформованості професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності педагогів; «Професійна відданість», «Ефективне викладання, навчання, оцінювання», «Різноманітність, добробут та стійкість», «Інформаційно-цифрова грамотність», «Інституційна відданість». У дослідженні взяли участь 1181 респондентів, серед яких викладачі фахових навчальних предметів, вчителі-практики та здобувачі вищої освіти бакалаврату та магістратури. У фокусі дослідження спеціальність «Середня освіта» з предметними спеціальностями «Математика», «Історія та громадянська освіта», «Українська мова та література».

Звіт про самооцінювання містить описову частину, візуалізовані дані, кількісний і якісний аналіз, а також додатки: шаблони та інструменти для стандартизованого самооцінювання сформованих компетентностей та орієнтовну рамку компетентностей педагога.

Результати проведеного дослідження мають важливе значення для виявлення сильних сторін та зон розвитку у підготовці вчителів; забезпечення освітньої, соціальної та національної стійкості України; вироблення ефективних рекомендацій для оновлення державної освітньої політики у сфері педагогічної освіти.

Co-funded by
the European Union

CONTENTS / ЗМІСТ

INTRODUCTION / ВСТУП	6
RESEARCH METHODOLOGY / МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
Institutional and Regional Context / Інституційний та регіональний контекст	7
Respondents / Респонденти.....	11
Instruments and Procedures / Інструментарій та процедури.....	12
Ethical Considerations / Етичні міркування	13
GENERAL RESEARCH CHARACTERISTICS/ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	14
Gender distribution of study participants / Гендерний розподіл учасників дослідження	15
Age distribution of respondents / Віковий розподіл респондентів.....	16
Geographical representation / Географічне представництво	18
Work experience in general secondary education institutions / Досвід роботи в закладі загальної середньої освіти	20
Work experience in higher education institutions / Досвід роботи в закладі вищої освіти	22
Total teaching and/or academic work experience / Загальний педагогічний та (або) науково-педагогічний стаж	24
Assessment methodology / Методика оцінювання	26
COMPARATIVE ANALYSIS ACROSS THREE RESPONDENT GROUPS / ЗАГАЛЬНИЙ ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗА ТРЬОМА ГРУПАМИ РЕСПОНДЕНТІВ.....	27
«Professional commitment» area / Сфера «професійна відданість».....	28
«Effective teaching, learning, and assessment» area / Сфера «ефективне викладання, навчання, оцінювання».....	36
«Diversity, well-being, and resilience» area / Сфера «різноманітність, добробут та стійкість»	44
«Information and digital literacy» area / Сфера «інформаційно-цифрова грамотність»	53
«Institutional commitment» area / Сфера «інституційна відданість».....	60
RESPONDENTS' ATTITUDES TOWARD INCORPORATING PROFESSIONAL COMPETENCIES INTO EDUCATIONAL PROGRAMS FOR SPECIALIST TRAINING / СТАВЛЕННЯ РЕСПОНДЕНТІВ ЩОДО ВКЛЮЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ.....	71

PROPOSALS FOR IMPROVING STUDENT PREPARATION FOR EFFECTIVE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCIES IN FIVE KEY AREAS OF ACTIVITY / ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У П'ЯТИ КЛЮЧОВИХ СФЕРАХ ДІЯЛЬНОСТІ	75
CONCLUSIONS/ ВИСНОВКИ.....	84
REFERENCES.....	90
APPENDIX / ДОДАТКИ	91
Self-assessment template for the level of professional competency development among he lecturers / secondary school teachers / Шаблон самооцінки рівня сформованості професійних компетентностей у викладачів зво / вчителів ззсо.....	91
Self-assessment template for the level of professional competency development among higher education students / Шаблон самооцінки рівня сформованості професійних компетентностей у здобувачів вищої освіти	98
Draft framework for educators' professional competencies / Проект загальної рамки професійних компетентностей педагогів.....	105

INTRODUCTION

The current stage of development of Ukraine's education system is characterized by a series of critical challenges that significantly affect the quality and effectiveness of future teacher preparation. In the context of Russia's full-scale invasion, substantial demographic and educational changes have occurred: a significant proportion of university lecturers, teachers, and higher education students have relocated abroad, leading to a shortage of teaching staff and declining motivation among young people to pursue teaching professions. Particularly notable is the negative trend of decreasing enrolment in subject specializations such as «Mathematics», «History and Civic Education» and «Ukrainian Language and Literature» which are fundamental to ensuring the educational and national resilience of the state.

Moreover, Ukraine currently lacks a modern and comprehensive Higher Education Standard for training secondary school teachers, which creates a systemic gap in developing professional competencies among future educators. This deficiency complicates the implementation of effective educational policy and hinders the formation of human resources capable of responding to the challenges of wartime and the country's reconstruction.

The implementation of the international Erasmus+ KA2 project «Introducing Leading European Competences into Teacher Training Standard to Ensure Ukraine's Resilience» (Project No. 101179602ERASMUS-EDU-2024-CBHE-STRAND-3) is of particular significance in this context.

The primary objective is to implement European best practices as the main direction for developing the National Teacher Standard in Ukraine and modernizing the professional teacher training system to prepare future teachers not only as competent professionals, but also as persons of high moral integrity and patriots.

ВСТУП

Сучасний етап розвитку системи освіти України характеризується низкою кризових викликів, що суттєво впливають на якість та ефективність підготовки майбутніх учителів. В умовах повномасштабного вторгнення росії відбулися значні демографічні та освітні зміни: значна частина викладачів, учителів і здобувачів вищої освіти виїхала за кордон, що призвело до дефіциту педагогічних кадрів та зниження мотивації молоді обирати педагогічні спеціальності. Особливо помітною стала негативна тенденція до зменшення кількості вступників на такі предметні спеціальності, як «Математика», «Історія та громадянська освіта», «Українська мова та література», які є фундаментальними для забезпечення освітньої та національної стійкості держави.

Окрім того, в Україні наразі не розроблено сучасного та цілісного Стандарту вищої освіти з підготовки вчителя середньої освіти, що створює системну прогалину у формуванні професійних компетентностей майбутніх педагогів. Це ускладнює реалізацію якісної освітньої політики та перешкоджає формуванню кадрового потенціалу, здатного відповідати викликам воєнного часу та відбудови країни.

У цьому контексті особливої ваги набуває реалізація міжнародного проєкту Erasmus+ KA2 Впровадження провідних європейських компетентностей у стандарт підготовки вчителя для забезпечення стійкості України.

Project n.101179602ERASMUS-EDU-2024-CBHE-STRAND-3.

Його головна мета полягає в імплементації європейського досвіду як основного вектора розвитку Державного стандарту вчителя в Україні та модернізації системи професійної підготовки майбутнього вчителя не лише як успішного фахівця, а й як високоморальної особистості та патріота.

Expected project outcomes:

- Develop an updated Higher Education Standard for the «Secondary Education» program with a focus on subject specializations in «Mathematics», «History of Ukraine and Civic Education», and «Ukrainian Language and Literature.»
- Create new educational courses and modules covering areas from adaptive learning and inclusion to social-emotional development and digital skills.
- Establish an innovative educational space at each participating university to provide Ukrainian lecturers with access to best practices.

This Erasmus+ initiative aims to fundamentally transform the preparation of future Ukrainian teachers.

Project website: <https://vspu.edu.ua/lecture/>
Facebook: https://www.facebook.com/projectlecture?locale=uk_UA

Thus, the relevance of this research is determined by the necessity for systemic modernization of teacher training under crisis conditions, the need for new professional education standards that incorporate European best practices, and the urgent need to develop a resilient teaching workforce capable of ensuring the development of secondary education in Ukraine amid wartime challenges and post-war reconstruction.

RESEARCH METHODOLOGY

Institutional and Regional Context

The study was conducted from July to September 2025 with the aim of determining the level of professional competence development in five key areas of teacher activity. The purpose was to identify strengths and areas for development in the training of specialists capable of operating under challenging conditions, and contributing to the educational, social, and national resilience of Ukraine.

Очікувані результати проєкту:

- Розробити оновлений Стандарт вищої освіти для спеціальності «Середня освіта» з фокусом на предметні спеціальності «Математика», «Історія України та громадянська освіта», «Українська мова та література».
- Створити нові освітні курси та модулі: від адаптивного навчання та інклюзії до соціально-емоційного розвитку та цифрових навичок.
- Сформувати новий освітній простір у кожному університеті-учаснику, щоб українські викладачі мали доступ до передових практик.
- Ця ініціатива за програмою Erasmus+, яка має на меті кардинально оновити підготовку майбутніх українських вчителів.

Сайт проєкту: <https://vspu.edu.ua/lecture/>
Facebook: https://www.facebook.com/projectlecture?locale=uk_UA

Таким чином, актуальність проблеми дослідження зумовлюється необхідністю системної модернізації підготовки педагогів у кризових умовах, потребою у нових стандартах професійної освіти, що враховують кращий європейський досвід, та нагальною потребою у формуванні стійкого кадрового потенціалу, спроможного забезпечити розвиток середньої освіти України в умовах воєнних викликів та післявоєнної відбудови.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інституційний та регіональний контекст

Дослідження проводилося у липні-вересні 2025 року, метою якого було визначення рівня сформованості професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності педагогів. Виявлення сильних сторін та зон для розвитку в підготовці фахівців, які здатні діяти в умовах викликів і змін, сприяти освітній, соціальній та національній стійкості України.

The results of this study are significant for identifying strengths and areas for development in teacher training; ensuring the educational, social, and national resilience of Ukraine; and developing effective recommendations for updating state educational policy in the field of teacher education.

The diagnostic instruments of the study were based on the General Framework of Teachers' Professional Competences previously developed by project partners https://drive.google.com/file/d/1Mf_7UTwixFoFYicQF6pvTDenNoCO7j5H/view (see Appendix 3). The survey was conducted among lecturers of Ukrainian higher education institutions (HEIs) who teach educational components (curriculum disciplines) (ECs) within the professional training cycle of educational programs (EPs) in the specialty «Secondary Education», specifically in the subject areas «Mathematics», «History and Civic Education», and «Ukrainian Language and Literature». The survey also included fourth-year bachelor's and master's students of these subject-specific educational programs. Additionally, teachers in Mathematics, History, and Ukrainian Language and Literature from partner general secondary education institutions (GSEIs) were included in the survey.

The development of contemporary Ukrainian education has been marked by profound transformations driven by the full-scale war. Demographic shifts, mass migration of students, lecturers, and teachers, along with the destruction of educational infrastructure in the eastern and southern regions, have directly impacted the formation of the research sample (see Figure 1). This is reflected in the regional disparity in respondent participation across different oblasts of Ukraine.

The overwhelming majority of higher education students who participated in the survey study at HEIs in central and western oblasts of Ukraine: Ternopil (19.9%), Kirovohrad (13.3%), Cherkasy (10.9%), and Vinnytsia (10.6%). Significant groups

Результати проведеного дослідження мають важливе значення для виявлення сильних сторін та зон розвитку у підготовці вчителів; забезпечення освітньої, соціальної та національної стійкості України; вироблення ефективних рекомендацій для оновлення державної освітньої політики у сфері педагогічної освіти.

Діагностичний інструментарій дослідження спирався на заздалегідь розроблений учасниками-партнерами проєкт загальної Рамки професійних компетентностей педагогів [Загальна Рамка професійних компетентностей педагогів.pdf - Google Диск](#). (див. Додаток 3) Опитування проводилося серед викладачів закладів вищої освіти (далі ЗВО) України, які викладають освітні компоненти (далі ОК) циклу фахової підготовки на освітніх програмах (далі ОП) зі спеціальності «Середня освіта», предметних спеціальностей «Математика», «Історія та громадянська освіта», «Українська мова і література», та здобувачів вищої освіти 4 курсу бакалаврату й магістратури ОП цих предметних спеціальностей. А також серед учителів-предметників з математики, історії, української мови і літератури закладів загальної середньої освіти (далі ЗЗСО) – партнерів ЗВО.

Розвиток сучасної української освіти позначений глибокими трансформаціями, зумовленими повномасштабною війною. Демографічні зрушення, масова міграція студентів, викладачів і вчителів, а також руйнація освітньої інфраструктури у східних та південних регіонах безпосередньо вплинули на формування вибірки дослідження (див. Рис. 1). Це знайшло відображення у регіональній нерівномірності участі респондентів із різних областей України.

Переважає більшість здобувачів вищої освіти, які взяли участь в опитуванні, навчаються у ЗВО центральних та західних областей України: Тернопільська (19,9%), Кіровоградська (13,3%), Черкаська (10,9%), Вінницька

were also recorded in Zaporizhzhia and Sumy oblasts (7.5% each). Eastern and southern regions of Ukraine were represented by isolated cases, which can be explained by forced youth migration and security risks. This result reflects a broader trend: relatively stable enrollment in teacher education programs is maintained in safer regions, while frontline zones experience a marked decline.

Among teachers, respondents from Ternopil oblast dominated the sample (57.8%), with significant representation from Dnipropetrovsk (16.5%) and Zaporizhzhia (12.8%) oblasts. Other oblasts were represented to a much lesser extent. This imbalance stems from the fact that educational institutions in central and western regions have been able to operate with relative stability, whereas in many eastern oblasts the educational process has been partially or completely disrupted. This confirms the urgency of the teacher shortage problem in frontline zones.

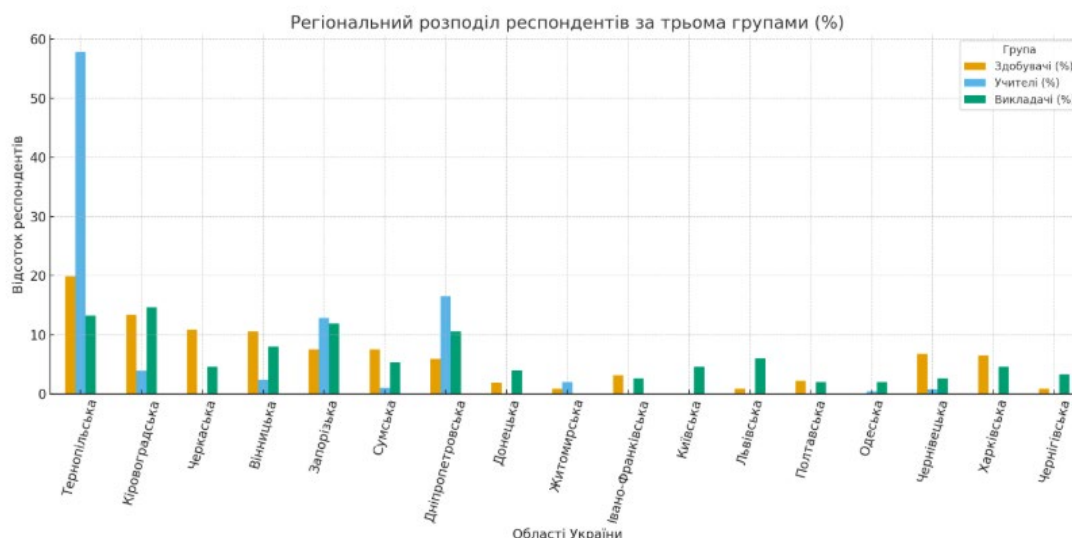
Among university lecturers, the most represented oblasts were Kirovohrad (14.6%), Ternopil (13.2%), Zaporizhzhia (11.9%), and Dnipropetrovsk (10.6%). At the same time, participation from representatives of other regions was significantly lower. This can be explained both by uneven development of the educational network and by varying degrees of HEI readiness to participate in international educational projects.

(10,6%). Значні групи також зафіксовані у Запорізькій та Сумській областях (по 7,5%). Регіони сходу й півдня України були представлені поодинокими випадками, що пояснюється як вимушеною міграцією молоді, так і безпековими ризиками. Цей результат відображає тенденцію: у більш безпечних регіонах зберігається відносна стабільність набору на педагогічні спеціальності, тоді як у прифронтових зонах спостерігається їх відчутне зниження.

У вибірці вчителів домінували респонденти з Тернопільської області (57,8%), значна частка – з Дніпропетровської (16,5%) та Запорізької (12,8%). Інші області представлені значно меншою мірою. Такий дисбаланс зумовлений тим, що саме у центральних і західних регіонах освітні заклади мали можливість стабільно працювати, тоді як у багатьох східних областях освітній процес був частково або повністю порушений. Це підтверджує актуальність проблеми кадрового дефіциту педагогів у прифронтових зонах.

Серед викладачів найбільш представленими були Кіровоградська (14,6%), Тернопільська (13,2%), Запорізька (11,9%) та Дніпропетровська (10,6%) області. Водночас участь представників інших регіонів була значно меншою. Цей факт можна пояснити як нерівномірним розвитком освітньої мережі, так і різною мірою готовності ЗВО до участі у міжнародних освітніх проектах.

**Figure 1. Regional distribution of respondents across three groups (%). \Рис. 1
Регіональний розподіл респондентів за трьома групами у (%)**

The regional distribution of respondents reflects both objective wartime challenges (migration, destruction of educational infrastructure, danger to participants in the educational process) and systemic problems in teacher training (absence of a contemporary higher education standard for secondary school teachers, declining motivation to pursue teaching professions).

The uneven regional representation confirms that the war has significantly altered the geography of the teaching workforce: some universities and schools have relocated, while others have become local educational hubs.

The predominance of certain regions (Ternopil among students, Kirovohrad among teachers, Zaporizhzhia among lecturers) indicates regional disparities that must be considered when developing the new Teacher Training Standard.

European experience within the Erasmus+ LECTURE project must be adapted in light of these realities: some regions have the human resources and readiness for innovation, while others require support in rebuilding capacity.

This confirms the relevance of implementing the Erasmus+ KA2 LECTURE international project, aimed at incorporating European experience into the development of teachers' professional competences and modernizing educational

Регіональний розподіл респондентів відображає як об'єктивні воєнні виклики (міграція, руйнування освітньої інфраструктури, небезпека для учасників освітнього процесу), так і системні проблеми у сфері підготовки педагогів (відсутність сучасного стандарту вищої освіти для вчителів середньої школи, зменшення мотивації до обрання педагогічних спеціальностей).

Нерівномірність регіонального представництва підтверджує, що війна суттєво змінила географію педагогічних кадрів: частина університетів і шкіл перемістилася, а інші стали локальними освітніми центрами.

Переважання окремих регіонів (Тернопільської серед студентів, Кіровоградської серед учителів, Запорізької серед викладачів) вказує на регіональні диспропорції, які слід враховувати при розробці нового Стандарту підготовки вчителя.

Європейський досвід у межах проекту Erasmus+ LECTURE має бути адаптований із врахуванням цих реалій: одні регіони мають кадровий ресурс і готовність до інновацій, інші – потребують підтримки у відновленні потенціалу.

Це підтверджує актуальність реалізації міжнародного проекту Erasmus+ KA2 LECTURE, спрямованого на імплементацію європейського досвіду у формування професійних компетентностей учителя та модернізацію

programs. Under these conditions, the regional dimension takes on particular significance, as the research results demonstrate that teaching capacity is being developed primarily in safer regions. This creates a risk of educational inequality and demands targeted state policy to restore the educational system in eastern and southern oblasts.

Respondents

The study involved 860 teaching and academic staff members, including 151 university lecturers and 709 teachers, as well as 321 higher education students (184 Bachelor's degree students and 137 Master's degree students), whose responses were analyzed and evaluated regarding the level of competence development among HEI lecturers, higher education students, and in-service teachers with experience working in schools across five key areas of professional activity: «Professional Commitment», «Effective Teaching, Learning, and Assessment», «Diversity, Well-being, and Resilience», «Information and Digital Literacy», and «Institutional Commitment.»

This selection of respondents was determined by the fact that HEIs have faced complex challenges that represent a unique experience in global practice, as they combine teaching under conditions of armed conflict and relocation. University lecturers, higher education students, and in-service teachers were selected as research respondents due to their direct connection to the educational process and strategic vision. Their assessments are most relevant for analyzing the level of competence development in the five areas of their professional activity, as academic work has been most severely impacted by the crisis related to the full-scale invasion. In our view, their input will contribute to creating more effective management strategies for developing core competences in teacher education - subject-specific, inclusive, psychological, informational, and digital - in the context of strengthening educational and national resilience.

освітніх програм. Саме у таких умовах регіональний аспект набуває особливої ваги, адже результати дослідження демонструють, що кадровий потенціал педагогів формується переважно у більш безпечних регіонах. Це створює ризик освітньої нерівності та вимагає цільової державної політики для відновлення освітньої системи у східних та південних областях.

Респонденти

У дослідженні взяли участь 860 педагогічних та науково-педагогічних працівників, серед яких викладачів – 151, вчителів – 709 осіб, й 321 здобувач вищої освіти (184 особи – першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та 137 осіб – другого (магістерського) рівня вищої освіти), відповіді яких було проаналізовано й оцінено щодо рівня сформованості компетентностей у викладачів ЗВО, здобувачів вищої освіти та вчителів-практиків, які мають досвід роботи в ЗЗСО в п'яти ключових сферах професійної діяльності: «Професійна відданість», «Ефективне викладання, навчання, оцінювання», «Різноманітність, добробут та стійкість», «Інформаційно-цифрова грамотність», «Інституційна відданість».

Такий добір респондентів був зумовлений тим, що ЗВО зіткнулося з комплексними викликами, що становить унікальний досвід у світовій практиці, оскільки поєднує викладання в умовах воєнного конфлікту та релокації. Викладачів, здобувачів вищої освіти та вчителів-практиків було обрано як респондентів дослідження через їхній безпосередній зв'язок з освітнім процесом і стратегічним баченням. Їхні оцінки є найбільш релевантними для аналізу рівня сформованості компетентностей у п'яти сферах їх професійної діяльності, оскільки саме академічна діяльність зазнала найбільшого впливу кризи, пов'язаної з повномасштабним вторгненням. На нашу думку, їх внесок допоможе у створенні більш ефективних управлінських стратегій щодо формування ООН компетентностей у педагогічній освіті: предметних, інклюзивних, психологічних,

інформаційних та цифрових – у контексті зміцнення освітньої та національної стійкості.

Instruments and Procedures

Two questionnaires were developed for the study, aimed at determining the level of competence development among HEI lecturers and in-service teachers with experience working in schools, as well as among higher education students, across five key areas of professional activity. Additionally, the developed questionnaires underwent internal review by two experts specializing in this type of research. This procedure contributed to improving the overall logic of the questions and eliminating ambiguities in their wording.

Each questionnaire contained detailed instructions and information about the research objectives and main procedures, and consisted of 25 questions (see Appendix 1, Appendix 2), of which 18 were closed-ended and 7 were open-ended. The closed-ended questions covered the following aspects: personal data (gender, age of respondents); place of work/study, the oblast of Ukraine where the educational institution is located, work experience in schools and HEIs, total teaching and/or academic work experience, question blocks to assess respondents' level of competence development in each of the five areas of professional activity, and pedagogical case resolution. The open-ended questions provided respondents with the opportunity to express their own views and suggestions regarding challenges and development needs in this field.

The use of a Likert scale and ranking methods enabled more precise identification of the priority of different competences among teachers and students across the five key areas of professional activity and allowed for quantitative and qualitative analysis of their responses. The combination of quantitative and qualitative methods allowed for the collection of objective data for comparison, while qualitative methods revealed respondents'

Інструментарій та процедури

Для проведення дослідження було розроблено 2 анкети, які мали на меті визначити рівень сформованості компетентностей у викладачів ЗВО та вчителів-практиків, які мають досвід роботи в ЗЗСО, а також у здобувачів вищої освіти в п'яти ключових сферах професійної діяльності. Окрім того, розроблені анкети пройшли внутрішню експертизу у двох фахівців, які спеціалізуються на такого типу дослідженнях. Ця процедура сприяла покращенню загальної логіки запитань та усуненню неоднозначностей у їхньому формулюванні.

Кожна з анкет містила детальну інструкцію та інформацію про мету дослідження, основну процедуру і складалася з 25 запитань (див. Додаток 1, Додаток 2), серед яких 18 мали закриту форму та 7 – відкриту. Закриті запитання охоплювали такі аспекти: особисті дані (стать, вік респондентів); місце роботи/навчання, область України, де знаходиться заклад освіти, досвід роботи у ЗЗСО та ЗВО, загальний педагогічний та (або) науково-педагогічний стаж, блоки запитань, щоб оцінити рівень сформованості у респондентів групи компетентностей у кожній з п'яти сфер професійної діяльності, розв'язання педагогічної ситуації. Відкриті запитання надали респондентам можливість висловити власні думки та пропозиції щодо труднощів та потреб розвитку у даній сфері.

Використання шкали Лайкерта та методів ранжування забезпечило більш точне визначення пріоритетності різних компетентностей педагогів та здобувачів у п'яти ключових сферах професійної діяльності і дало змогу провести кількісний та якісний аналіз їх відповідей. Поєднання кількісних і якісних методів дозволило зібрати об'єктивні дані для порівняння, а якісні методи відкрили унікальні погляди респондентів на ситуацію та виявили додаткові важливі

unique perspectives on the situation and identified additional important aspects. This has significant value for understanding the level of professional competence development in each respondent group and for further developing effective strategies for training future teachers.

Content analysis was applied to analyze responses to open-ended questions. This approach allowed for the systematization of textual data, identification of key themes, and a deeper, more structured understanding of respondents' reasoning. Responses were anonymized, analyzed, and organized into a table using a category-based coding system.

The questionnaires, created in Google Forms, were distributed among study participants through institutional email addresses. This data collection method ensured rapid and systematic receipt of responses from a significant number of respondents and also enabled participants to share more detailed and candid thoughts on the research topic. Moreover, this approach ensured the comfort and safety of respondents, given their geographical location and security challenges in the country.

Link to the questionnaire for lecturers/teachers:

<https://forms.gle/QhWoXhK1wFNAR6hJ6>, text provided in Appendix 1.

Link to the questionnaire for higher education students (4th year Bachelor's, Master's):

<https://forms.gle/1f7ZCSTPaxAYUbF88>, text provided in Appendix 2.

Ethical Considerations

All research methods and procedures were clearly aligned with relevant ethical principles, particularly the Declaration of Helsinki. The study was conducted in accordance with ethical standards and was reviewed and approved by the Ethics Committee of Berdyansk State Pedagogical University (Protocol No. 9.1/2024 dated September 16, 2025). All participants provided informed voluntary consent to

аспекти. Це має значну цінність для розуміння рівня сформованості професійних компетентностей у кожній з груп респондентів і для подальшої розробки ефективних стратегій навчання майбутніх вчителів.

Для аналізу відповідей на відкриті запитання було застосовано метод контент-аналізу. Такий підхід дозволив систематизувати текстові дані, виокремити ключові теми та глибше й структурованіше зрозуміти аргументацію респондентів. Відповіді були анонімізовані, проаналізовані та організовані у таблицю з використанням системи кодування на основі категорій.

Анкети, створені у Google Forms, було поширено серед учасників дослідження через корпоративні електронні адреси. Такий метод збору даних забезпечив швидке та систематизоване отримання відповідей від значної кількості респондентів, а також дав можливість учасникам поділитися більш деталізованими та відвертими думками з досліджуваної проблематики. Крім того, цей підхід гарантував комфорт і безпеку респондентів, зважаючи на їхнє географічне розташування та безпекові виклики в країні.

Покликання на анкету для викладачів / вчителів:

<https://forms.gle/QhWoXhK1wFNAR6hJ6>, текст подано у Додатку 1.

Покликання на анкету для здобувачів вищої освіти (4 курс бакалаврату, магістратури):

<https://forms.gle/1f7ZCSTPaxAYUbF88>, текст подано у Додатку 2.

Етичні міркування

Усі методи та процедури дослідження були чітко узгоджені з відповідними етичними принципами, зокрема Гельсінською декларацією. Дослідження проводилося з дотриманням етичних стандартів і було розглянуте та схвалене Етичним комітетом Бердянського державного педагогічного університету (Протокол № 9.1/2024 від 16 вересня 2025 року). Усі учасники надали

participate in the study. They were thoroughly informed about the research objectives, its duration, and were guaranteed anonymity and confidentiality of the data collected. Respondents were informed that their responses would be used exclusively for scientific purposes and presented in aggregated form for publication. Participants retained the right to withdraw their consent to participate at any time without any consequences.

GENERAL RESEARCH CHARACTERISTICS

The study was conducted as a cross-sectional survey of academic staff at Ukrainian HEIs to assess the level of professional competence development across five areas of professional activity. The study included 151 university lecturers representing higher education institutions in Ukraine. The survey involved 322 respondents (higher education students) representing higher education institutions from various regions of Ukraine. The study included 709 respondents representing general secondary education institutions from various regions of Ukraine.

Thus, the study included representatives from all levels of the education system with varying sample sizes that reflect the specifics of each category: the smallest group - HEI lecturers (151), the medium group – HEI students (322), and the largest group – school teachers (709), which naturally corresponds to the quantitative distribution of these categories within Ukraine's education system.

The analysis of survey results among lecturers, teachers, and higher education students regarding the level of professional competence development presented in this report is structured according to the principle of comparative analysis for each research parameter. For each question, information is first presented about HEI lecturers, then about HEI students, followed by school teachers, after which a brief comparative analysis across the three

поінформовану добровільну згоду на участь у дослідженні. Їм було детально повідомлено про мету дослідження, його тривалість, а також гарантовано анонімність і конфіденційність отриманих даних. Респондентів було поінформовано, що їхні відповіді будуть використані виключно для наукових цілей та представлені у зведеному вигляді для публікації. Учасники зберігали право відкликати свою згоду на участь у будь-який момент без жодних наслідків.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження було проведено у формі крос-секційного опитування науково-педагогічних працівників (далі НПП) ЗВО України з метою оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей у 5 сферах професійної діяльності. У дослідженні взяли участь 151 викладач, що представляє заклади вищої освіти України. У опитуванні взяли участь 322 респонденти (здобувачі вищої освіти), що представляють заклади вищої освіти різних регіонів України. У дослідженні взяли участь 709 респондентів, що представляють заклади загальної середньої освіти різних регіонів України.

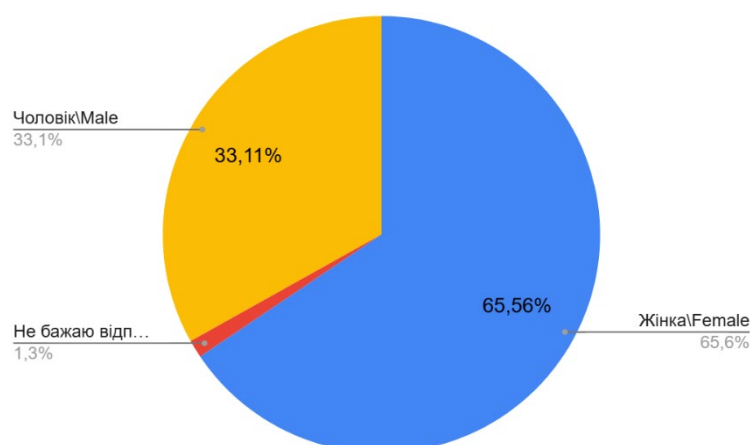
Так, у дослідженні взяли участь представники всіх ланок освітньої системи з різним обсягом вибірки, що відображає специфіку кожної категорії: найменша група – викладачі ЗВО (151), середня – здобувачі ЗВО (322), найбільша – вчителі ЗЗСО (709), що природно відповідає кількісному співвідношенню цих категорій в освітній системі України.

Поданий у звіті аналіз результатів опитування серед викладачів / вчителів / здобувачів вищої освіти щодо рівня сформованості професійних компетентностей структурований за принципом порівняльного аналізу по кожному параметру дослідження. Для кожного питання спочатку подається інформація про викладачів ЗВО, потім про здобувачів ЗВО, далі про вчителів ЗЗСО, після чого надається короткий

groups is provided. This approach allows for clear tracking of common and distinctive characteristics among different categories of teaching professionals and reveals systemic trends in Ukraine's education sector.

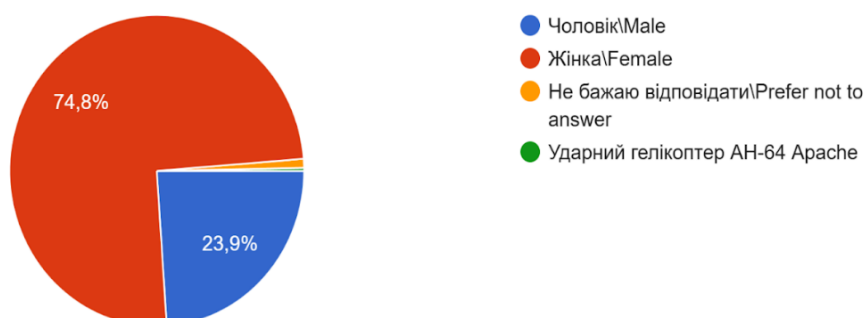
GENDER DISTRIBUTION OF STUDY PARTICIPANTS

HEI Lecturers: The gender distribution of study participants was characterized by a significant predominance of women (65.6%, n=99) over men (33.1%, n=50), which corresponds to the general structure of the teaching profession in Ukraine. The proportion of respondents who preferred not to specify their gender was 1.3% (n=2).

HEI Students: Among them, 74.8% (n=241) were female, 23.9% (n=77) were male, and 1.2% (n=4) preferred not to specify their gender. Based on the gender distribution statistics, a significant predominance of women over men can be observed, which corresponds to the general structure of the teaching profession in Ukraine.

Ваша стаття\Gender
322 відповіді

порівняльний аналіз по трьом групам. Такий підхід дозволяє чітко простежити спільні та відмінні характеристики різних категорій педагогічних працівників та виявити системні тенденції в освітній галузі України.

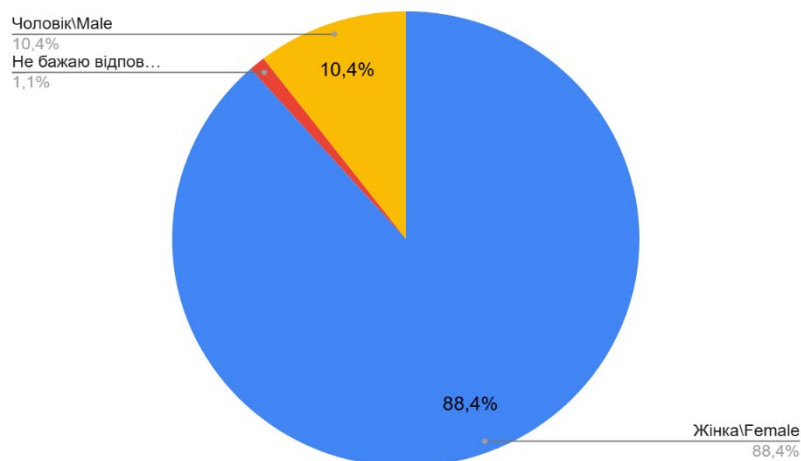
ГЕНДЕРНИЙ РОЗПОДІЛ УЧАСНИКІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Викладачі ЗВО: Гендерний розподіл учасників дослідження характеризувався значною перевагою жінок (65,6%, n=99) над чоловіками (33,1%, n=50), що відповідає загальній структурі педагогічної професії в Україні. Частка респондентів, які не бажали зазначити свою стать, становила 1,3% (n=2).

Здобувачі ЗВО: Серед них 74,8% (n=241) представники жіночої статі, 23,9% (n=77) – чоловічої статі, 1,2% (n=4) – не зазначили стать. З огляду на статистику гендерного розподілу можна відмітити, що прослідковується значна перевага жінок над чоловіками, що відповідає загальній структурі педагогічної професії в Україні.

Secondary School Teachers: The gender distribution of study participants was characterized by a significant predominance of women (88.4%, n=627) over men (10.4%, n=74), which corresponds to the general structure of the teaching profession in Ukraine. The proportion of respondents who preferred not to specify their gender was 1.1% (n=8).

Вчителі ЗЗСО: Гендерний розподіл учасників дослідження характеризувався значною перевагою жінок (88,4%, n=627) над чоловіками (10,4%, n=74), що відповідає загальній структурі педагогічної професії в Україні. Частка респондентів, які не бажали зазначити свою стать, становила 1,1% (n=8).

Comparative Analysis: The study included representatives from all levels of the education system with varying sample sizes that reflect the specifics of each category: the smallest group – HEI lecturers (151), the medium group – HEI students (322), and the largest group – school teachers (709), which naturally corresponds to the quantitative distribution of these categories within Ukraine's education system.

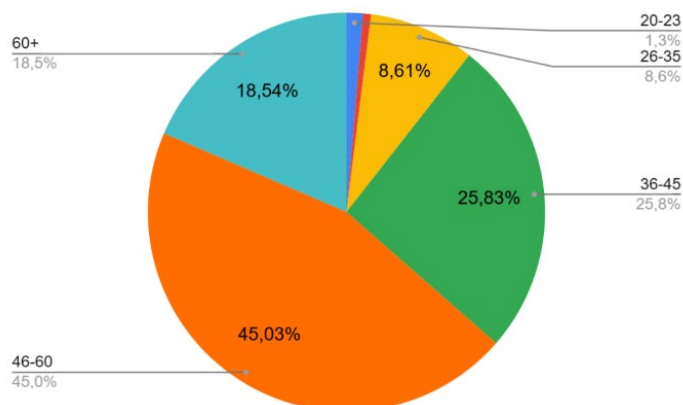
Порівняльний аналіз: У дослідженні взяли участь представники всіх ланок освітньої системи з різним обсягом вибірки, що відображає специфіку кожної категорії: найменша група – викладачі ЗВО (151), середня – здобувачі ЗВО (322), найбільша – вчителі ЗЗСО (709), що природно відповідає кількісному співвідношенню цих категорій в освітній системі України.

AGE DISTRIBUTION OF RESPONDENTS

HEI Lecturers: The age distribution of respondents showed a predominance of experienced educators: the largest group consisted of individuals aged 46-60 years (45%, n=68), while the second-largest group was aged 36-45 years (25.8%, n=39). Young educators aged 20-35 years comprised 10.7% of the sample (n=16), and staff over 60 years old accounted for 18.5% (n=28).

ВІКОВИЙ РОЗПОДІЛ РЕСПОНДЕНТІВ

Викладачі ЗВО: Віковий розподіл респондентів показав переважання досвідчених педагогів: найбільшу групу становили особи віком 46-60 років (45%, n=68), друга за чисельністю група – 36-45 років (25,8%, n=39). Молоді педагоги віком 20-35 років склали 10,7% вибірки (n=16), а працівники старше 60 років – 18,5% (n=28).

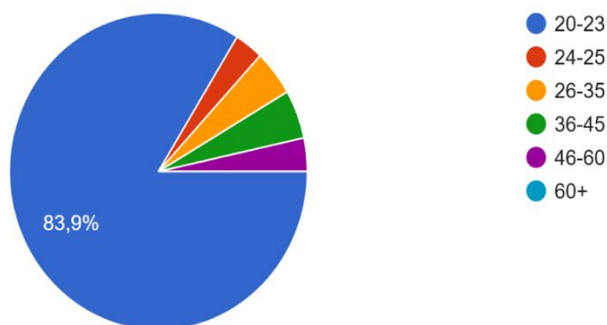

HEI Students: The age distribution showed that higher education students represented various age categories, with the majority aged 20-23 years at 83.9% (n=270), significantly fewer aged 36-45 at 5% (n=16), 26-35 at 4.7% (n=15), 46-60 at 3.4% (n=11), and 24-25 at 3.1% (n=10). These figures indicate that the survey was primarily completed by students in the typical age range for higher education attainment, while there are also students pursuing higher education at a more mature age, which may indicate higher motivation for learning, though this group represents a considerably smaller proportion.

Здобувачі ЗВО: Віковий розподіл показав, що серед здобувачів вищої освіти є представники різних вікових категорій, найбільше осіб 20-23 років – 83,9%(n=270), значно менше осіб 36-45 – 5% (n=16), 26-35 – 4,7% (n=15), 46-60 – 3,42% (n=11), 24-25 – 3,1% (n=10). Такі показники свідчать, що в основному взяли участь в опитуванні здобувачі типової вікової групи здобуття вищої освіти, при цьому є здобувачі, які здобувають вищу освіту у більш старшому віці, що може свідчити про вищу умотивованість до навчання, хоча таких значно менша частка.

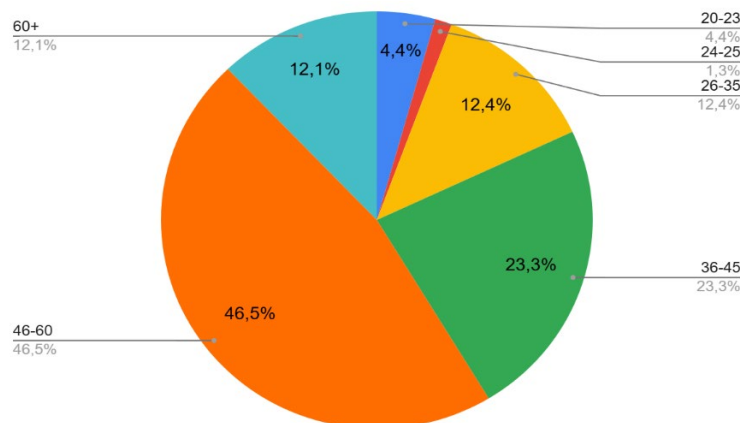
Зазначте свій вік\Age

322 відповіді

Secondary School Teachers: The age distribution of respondents showed a predominance of experienced educators: the largest group consisted of individuals aged 46-60 years (46.5%, n=330), while the second-largest group was aged 36-45 years (23.3%, n=165). Young educators aged 26-35 years comprised 12.4% of the sample (n=88), those aged 20-25 years represented 5.7% (n=40), and staff over 60 years old accounted for 12.1% (n=86). These figures indicate that the survey was dominated by experienced educators with substantial work experience.

Вчителі ЗЗСО: Віковий розподіл респондентів показав переважання досвідчених педагогів: найбільшу групу становили особи віком 46-60 років (46,5%, n=330), друга за чисельністю група – 36-45 років (23,3%, n=165). Молоді педагоги віком 26-35 років склали 12,4% вибірки (n=88), педагоги віком 20-25 років – 5,7% (n=40), а працівники старше 60 років – 12,1% (n=86). Такі показники свідчать, що в опитуванні переважають досвідчені педагоги зі значним стажем роботи.

Comparative Analysis: HEI lecturers and school teachers demonstrate similar age structures with a predominance of staff aged 46-60 years, indicating systemic aging of the teaching workforce. HEI students are naturally represented primarily by the 20-23 age group, which is typical for the student population; however, the presence of older students reflects trends toward lifelong learning.

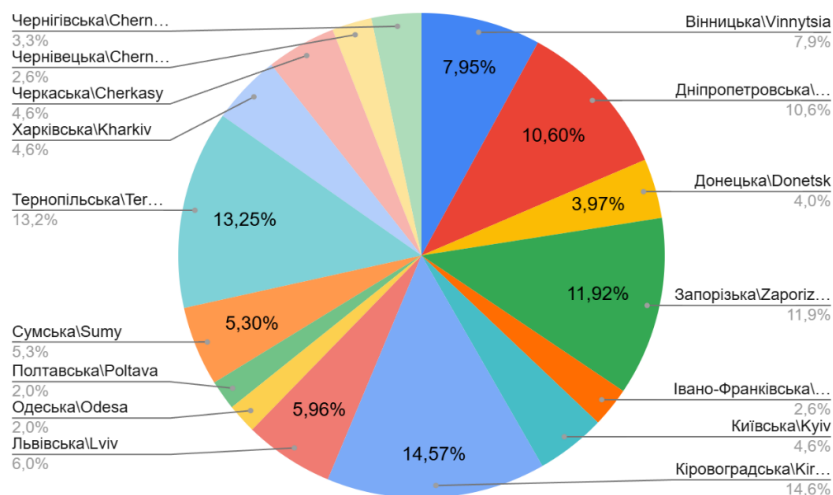
Порівняльний аналіз: Викладачі ЗВО та вчителі ЗЗСО демонструють схожу вікову структуру з домінуванням працівників 46-60 років, що вказує на системне старіння педагогічних кадрів. Здобувачі ЗВО природно представлені переважно віковою групою 20-23 років, що є типовим для студентського контингенту, проте наявність старших здобувачів свідчить про тенденції до навчання протягом життя.

GEOGRAPHICAL REPRESENTATION

HEI Lecturers: Geographical representation was characterized by uneven distribution: the largest proportion of respondents came from Kirovohrad oblast (14.6%, n=22), Ternopil oblast (13.2%, n=20), Zaporizhzhia oblast (11.9%, n=18), and Dnipropetrovsk oblast (10.6%, n=16). Other regions of Ukraine were represented to a lesser extent, which may affect the representativeness of results at the national level.

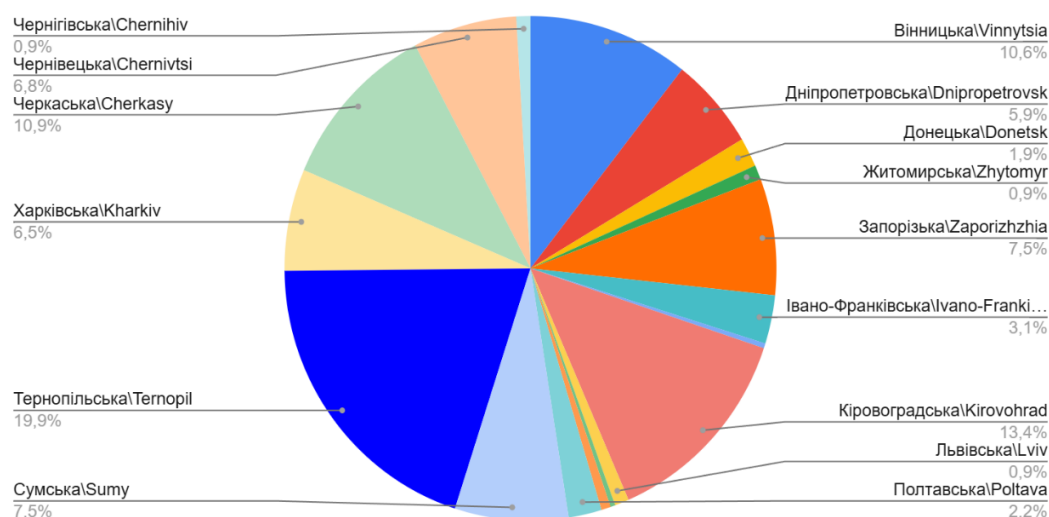
ГЕОГРАФІЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

Викладачі ЗВО: Географічне представництво характеризувалося нерівномірністю розподілу: найбільша частка респондентів представляла Кіровоградську область (14,6%, n=22), Тернопільську область (13,2%, n=20), Запорізьку (11,9%, n=18) та Дніпропетровську (10,6%, n=16) області. Інші регіони України були представлені меншою мірою, що може вплинути на репрезентативність результатів на національному рівні.

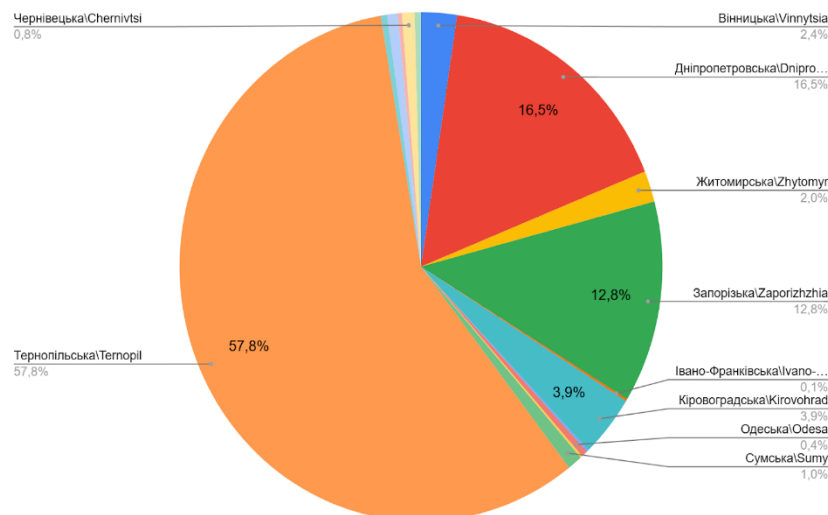
HEI Students: The overwhelming majority of respondents (19.88%, n=64) study at higher education institutions in Ternopil oblast, 13.35% (n=43) in Kirovohrad oblast, 10.87% (n=35) in Cherkasy oblast, 10.6% (n=34) in Vinnytsia oblast, 7.45% (n=24) in Zaporizhzhia and Sumy oblasts, with others including Dnipropetrovsk, Donetsk, Zhytomyr, Ivano-Frankivsk, Kyiv, and Lviv oblasts represented to a lesser extent. This distribution is characterized by uneven responses across Ukrainian oblasts, but does not affect the representativeness of results given that the majority of higher education students study at HEIs located in safer regions of Ukraine. This was confirmed by the distribution of respondents across Ukrainian HEIs.

Здобувачі ЗВО: Переважна більшість респондентів (19,88%, n=64) навчаються у закладах вищої освіти Тернопільської області, 13,35% (n=43) – Кіровоградської області, 10,87% (n=35) – Черкаської області, 10,6% (n=34) – Вінницької області, 7,45% (n=24) – Запорізької та Сумської областей та інших, зокрема Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Івано-Франківської, Київської, Львівської, що представлені меншою мірою. Такий розподіл характеризується нерівномірністю відповідей по областях України, але не впливає на репрезентативність результатів з огляду на те, що більшість здобувачів вищої освіти навчаються в ЗВО, що знаходяться в більш безпечних регіонах України. Це й підтвердила вибірка респондентів у розрізі ЗВО України.

Secondary School Teachers: The overwhelming majority of respondents (57.8%, n=410) came from Ternopil oblast, 16.5% (n=117) from Dnipropetrovsk oblast, 12.8% (n=91) from Zaporizhzhia oblast, 3.9% (n=28) from Kirovohrad oblast, 2.4% (n=17) from Vinnytsia oblast, and others. This distribution is characterized by uneven responses across Ukrainian oblasts, which may affect the representativeness of results at the national level.

Вчителі ЗЗО: Переважна більшість респондентів (57,8%, n=410) представляли Тернопільську область, 16,5% (n=117) – Дніпропетровську область, 12,8% (n=91) – Запорізьку область, 3,9% (n=28) – Кіровоградську область, 2,4% (n=17) – Вінницьку область та інші. Такий розподіл характеризується нерівномірністю відповідей по областях України, що може вплинути на репрезентативність результатів на національному рівні.

Comparative Analysis: All three groups are characterized by uneven geographical distribution with the predominance of certain oblasts, which is related to the specific conditions of conducting the study. Ternopil oblast is most represented among school teachers and HEI students, whereas Kirovohrad oblast leads among HEI lecturers, which may reflect regional differences in educational infrastructure.

Порівняльний аналіз: Усі три групи характеризуються нерівномірним географічним розподілом з домінуванням окремих областей, що пов'язано з особливостями проведення дослідження. Тернопільська область найбільш представлена серед вчителів ЗЗСО та здобувачів ЗВО, тоді як серед викладачів ЗВО лідирує Кіровоградська область, що може відображати специфіку освітньої інфраструктури регіонів.

WORK EXPERIENCE IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS

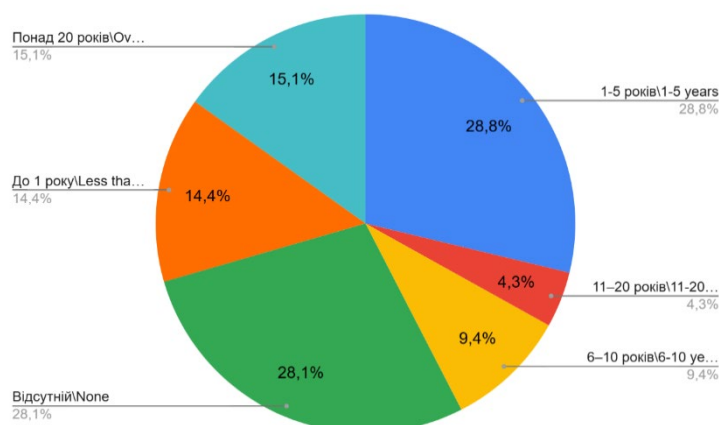
HEI Lecturers: The survey revealed that lecturers' work experience in general secondary education institutions is quite diverse. Thus, 28.8% (n=40) of respondents have 1-5 years of experience, indicating active involvement of lecturers with recent school teaching experience. 28.1% (n=39) have never worked in general secondary education institutions, meaning their professional path was immediately connected to higher education. 14.4% (n=20) have minimal experience of up to 1 year, while another 9.4% (n=13) have 6-10 years, indicating gradual entry into the profession for some lecturers. 15.1% (n=21) of respondents worked in schools for over 20 years, demonstrating the presence of highly qualified educators with many years of practical experience working with students. Only 4.3% (n=6) of lecturers have 11-20 years of experience. Overall, the data show that nearly half of respondents have direct experience working in schools;

ДОСВІД РОБОТИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Викладачі ЗВО: Опитування показало, що досвід роботи викладачів у закладах загальної середньої освіти є досить різноманітним. Так, 28,8% (n= 40) респондентів мають стаж роботи від 1 до 5 років, що свідчить про активну залученість викладачів із нещодавнім шкільним досвідом. 28,1% (n=39) взагалі не працювали у закладах загальної середньої освіти, тобто їхній професійний шлях одразу був пов'язаний з вищою освітою. 14,4% (n=20) мають мінімальний стаж до 1 року, а ще 9,4% (n=13) – від 6 до 10 років, що вказує на поступове входження у професію частини викладачів. 15,1% (n=21) респондентів працювали у школі понад 20 років – це свідчить про наявність висококваліфікованих педагогів із багаторічним практичним досвідом роботи з учнями. Лише 4,3% (n=6) викладачів мають стаж 11–20 років. Загалом дані демонструють, що майже

however, a substantial proportion (28.1%, n=39) lack such experience. This may affect the practice-oriented nature of training for students in teacher education programs.

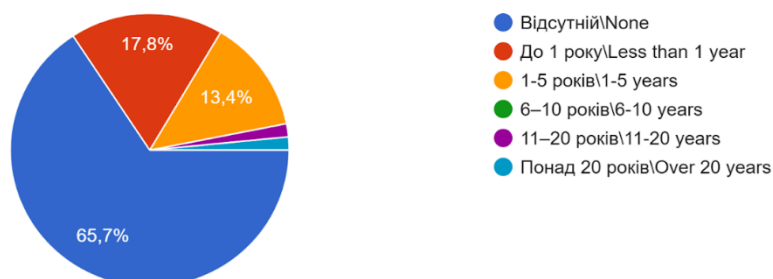
половина респондентів має безпосередній досвід роботи у ЗЗСО, однак велика частка (28,1%, n=39) такого досвіду не має. Це може впливати на практикоорієнтованість підготовки здобувачів педагогічних спеціальностей.

HEI Students: It is noteworthy that among surveyed respondents, 34.3% (n=110) have work experience in schools, of whom 17.8% (n=57) have up to one year of school experience, 13.4% (n=43) have 1-5 years, and 1.6% (n=5) have 11-20 years and over 20 years of experience. The figure showing a predominance of respondents among higher education students who have no practical work experience (65.7%, n=211) is justified. These are primarily students at the Bachelor's degree level.

Здобувачі ЗВО: Варто зазначити, що серед опитаних респондентів 34,3% (n=110) мають досвід роботи у ЗЗСО, серед них 17,8% (n=57) мають досвід роботи у школі до року, 13,4% (n=43) – 1-5 років, 1,6% (n=5) – мають досвід роботи 11-20 років та понад 20 років. Виправданим є показник, що свідчить про перевагу респондентів серед здобувачів вищої освіти, які не мають практичного досвіду роботи (65,7%, n=211). Це, передусім здобувачі першого (бакалаврського) рівня здобуття вищої освіти.

Досвід роботи в закладі загальної середньої освіти/Teaching experience in secondary education
321 відповідь

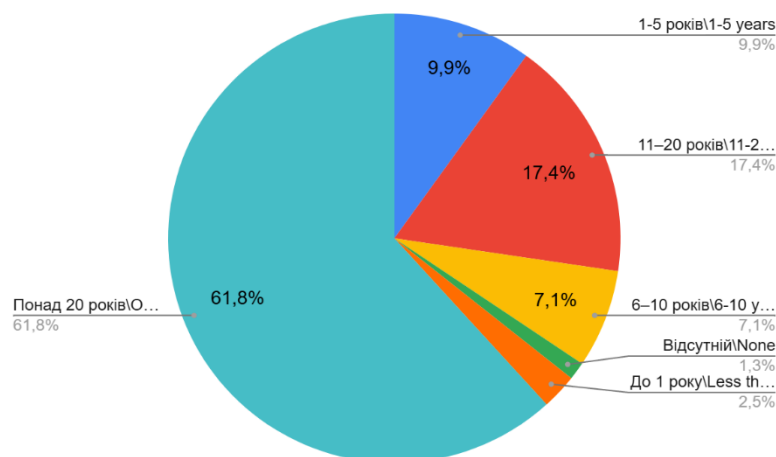

Secondary School Teachers: The survey revealed a high level of professional experience among respondents. The absolute majority of teachers (61.8%, n=436) have over 20 years of teaching experience, indicating stability in the educational workforce and a high level of

Вчителі ЗЗСО: Опитування показало високий рівень професійного досвіду серед респондентів. Абсолютна більшість вчителів (61,8%, n=436) мають понад 20 років педагогічного стажу, що свідчить про стабільність кадрового складу освітньої системи та високий рівень

expertise. 17.4% (n=123) have 11-20 years of experience, also falling into the category of experienced educators. 9.9% (n=70) have worked for 1-5 years, and 7.1% (n=50) for 6-10 years. Beginning teachers (up to 1 year of experience) represent only 2.5% (n=18), while 1.3% (n=9) indicated they have no work experience.

досвіду. 17,4% (n=123) мають стаж від 11 до 20 років, що також належать до категорії досвідчених педагогів. 9,9% (n=70) працюють від 1 до 5 років, 7,1% (n=50) – від 6 до 10 років. Вчителі-початківці (до 1 року стажу) становлять лише 2,5% (n=18), а 1,3% (n=9) зазначили, що досвіду роботи не мають.

Comparative Analysis: School teachers demonstrate the highest level of school work experience (over 90% have experience), whereas nearly one-third of HEI lecturers have never worked in schools, and two-thirds of HEI students lack such experience – which is natural for students but may affect the quality of practical preparation for future teachers.

Порівняльний аналіз: Найвищий рівень досвіду роботи в ЗЗСО мають вчителі (понад 90% мають досвід), натомість серед викладачів ЗВО майже третина взагалі не працювала в школі, а серед здобувачів ЗВО дві третини не мають такого досвіду, що є природним для студентів, але може впливати на якість практичної підготовки майбутніх педагогів.

WORK EXPERIENCE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

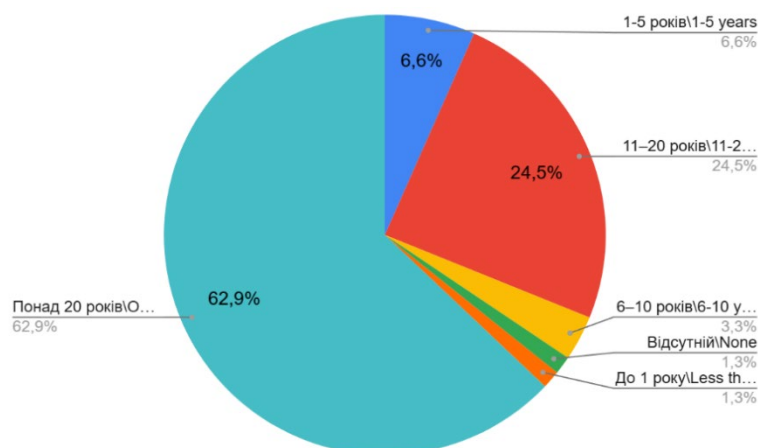
HEI Lecturers: The situation with work experience in HEIs appears somewhat different. 62.9% (n=95) of respondents have worked in higher education for over 20 years, indicating a high level of stability and experience within the teaching staff. 24.5% (n=37) have 11-20 years of experience, further confirming the predominance of experienced educators in the sample. Only 6.6% (n=10) of lecturers have worked in HEIs for 1-5 years, and 3.3% (n=5) for 6-10 years, demonstrating a small proportion of junior staff. Lecturers with minimal experience of up to 1 year represent only 1.3% (n=2), as do those with no HEI experience whatsoever. Thus, higher education is dominated by lecturers with over 20 years of experience (nearly two-

ДОСВІД РОБОТИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Викладачі ЗВО: Ситуація з досвідом роботи у ЗВО виглядає дещо інакше. 62,9% (n=95) респондентів працюють у вищій школі понад 20 років. Це свідчить про високий рівень стабільності та досвіду викладацького складу. 24,5% (n=37) мають стаж від 11 до 20 років, що також підтверджує домінування у вибірці досвідчених педагогів. Лише 6,6% (n=10) викладачів працюють у ЗВО від 1 до 5 років, а 3,3% (n=5) – від 6 до 10 років, що демонструє малу частку молодших кадрів. Викладачів із мінімальним стажем до 1 року лише 1,3% (n=2), а ще стільки ж – тих, хто взагалі не має досвіду у ЗВО. Таким чином, у сфері вищої освіти домінують викладачі зі стажем понад 20 років (майже дві третини вибірки). Це

thirds of the sample). This ensures high teaching quality, but simultaneously points to workforce aging and the need for renewal of academic staff.

забезпечує високу якість викладання, але водночас вказує на кадрове старіння системи та потребу в оновленні професорсько-викладацького складу.

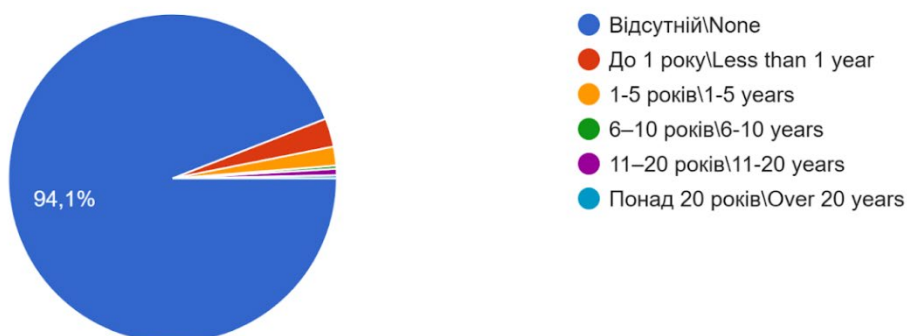

HEI Students: The majority of surveyed respondents have no work experience in higher education institutions (94.1%, n=303); however, a small number (5.9%, n=19) of respondents have such experience, predominantly for short periods. This is explained by the fact that these students are pursuing a second degree.

Здобувачі ЗВО: Більшість опитаних респондентів не має досвіду роботи у закладах вищої освіти 94,1%(n=303), проте зустрічається невелика кількість 5,9% (n=19) респондентів, які мають переважно невеликий термін такого досвіду. Це пояснюється тим, що ці здобувачі здобувають другу вищу освіту.

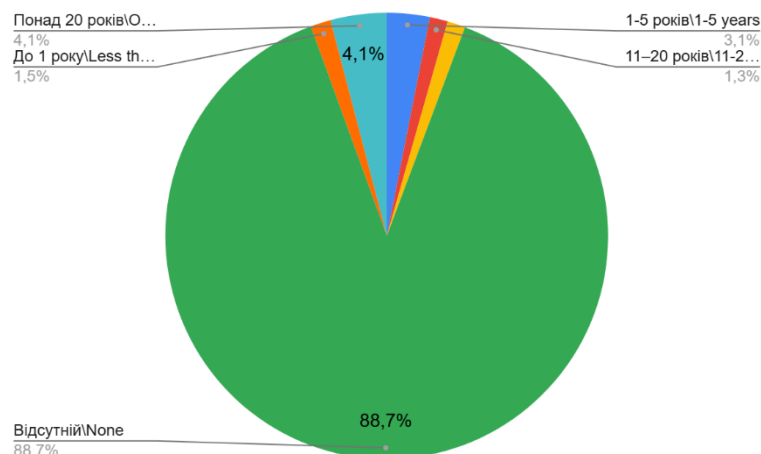
Досвід роботи в закладі вищої освіти\Years of experience in higher education

322 відповіді

Secondary School Teachers: The majority of surveyed respondents have no work experience in higher education institutions (88.7%, n=540), which is natural for general education school teachers. However, a small number (11.3%, n=69) of respondents have such experience, predominantly for short periods: 3.1% (n=19) for 1-5 years, 4.1% (n=25) for over 20 years, and 1.3% (n=8) each for 6-10 years and 11-20 years respectively.

Вчителі ЗЗСО: Більшість опитаних респондентів не має досвіду роботи у закладах вищої освіти 88,7% (n=540), що є природним для вчителів загальноосвітніх шкіл. Проте зустрічається невелика кількість 11,3% (n=69) респондентів, які мають переважно невеликий термін такого досвіду: 3,1% (n=19) – від 1 до 5 років, 4,1% (n=25) – понад 20 років, по 1,3% (n=8) – від 6 до 10 та від 11 до 20 років відповідно.

Comparative Analysis: As expected, HEI lecturers have the most work experience in higher education (87.4% have over 10 years of experience), whereas HEI students and school teachers predominantly lack such experience, reflecting the specifics of their professional activity and educational pathways.

TOTAL TEACHING AND/OR ACADEMIC WORK EXPERIENCE

HEI Lecturers: The survey results regarding respondents' teaching and/or academic work experience revealed the following trends. The absolute majority of lecturers – 65.6% (n=99) – have over 20 years of professional experience. This indicates high representation in the sample of educators with substantial experience and many years of practice, which is a valuable resource for ensuring quality preparation of future professionals. 21.2% (n=32) of respondents have 11-20 years of experience, meaning they also belong to the category of experienced educators who have passed the formative stage and possess sufficient practical and methodological expertise. Only 6% (n=9) of lecturers have worked for 6-10 years, and the same proportion for 1-5 years. This means that the share of relatively younger educators in the sample is small. There are no beginning lecturers (with up to 1 year of experience), while 1.3% (n=2) of respondents indicated they have no experience at all. Thus, the results demonstrate that the sample is dominated by lecturers with extensive work experience, which ensures high quality and stability in student preparation. At the same

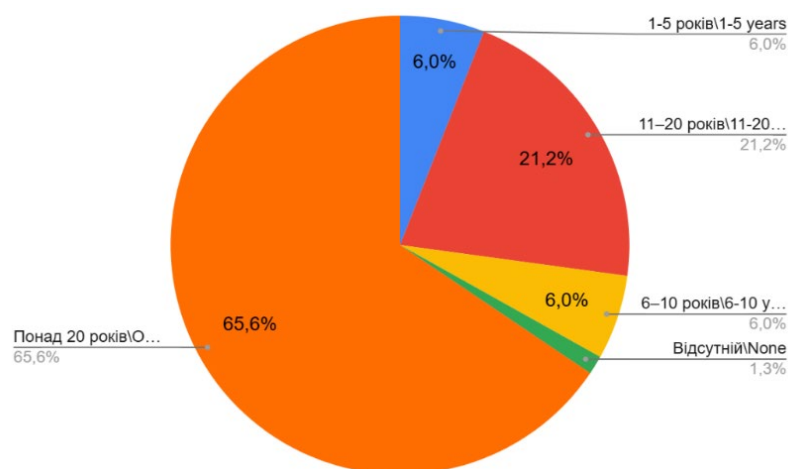
Порівняльний аналіз: Закономірно, що найбільший досвід роботи у ЗВО мають викладачі (87,4% мають стаж понад 10 років), тоді як здобувачі та вчителі ЗЗСО переважно не мають такого досвіду, що відображає специфіку їхньої професійної діяльності та освітнього шляху.

ЗАГАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ТА (АБО) НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СТАЖ

Викладачі ЗВО: За результатами опитування щодо педагогічного та/або науково-педагогічного стажу респондентів було виявлено такі тенденції. Абсолютна більшість викладачів – 65,6% (n=99) мають понад 20 років професійного досвіду. Це свідчить про високу представленість у вибірці педагогів із значним стажем та багаторічною практикою, що є вагомим ресурсом для забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців. 21,2% (n=32) респондентів мають стаж від 11 до 20 років, тобто також належать до категорії досвідчених педагогів, які вже пройшли етап становлення і володіють достатнім практичним та методичним багажем. Лише 6% (n=9) викладачів працюють від 6 до 10 років, і стільки ж – від 1 до 5 років. Це означає, що частка відносно молодших педагогів у вибірці є невеликою. Викладачів-початківців (зі стажем до 1 року) немає, а 1,3% (n=2) респондентів зазначили, що стажу взагалі не мають. Таким чином, результати свідчать, що у вибірці домінують викладачі з великим досвідом роботи, що забезпечує високу якість та стабільність у підготовці здобувачів освіти. Водночас,

time, the small number of educators with up to 10 years of experience may indicate a shortage of young-generation lecturers, which poses a challenge for the education system in terms of workforce renewal and continuity.

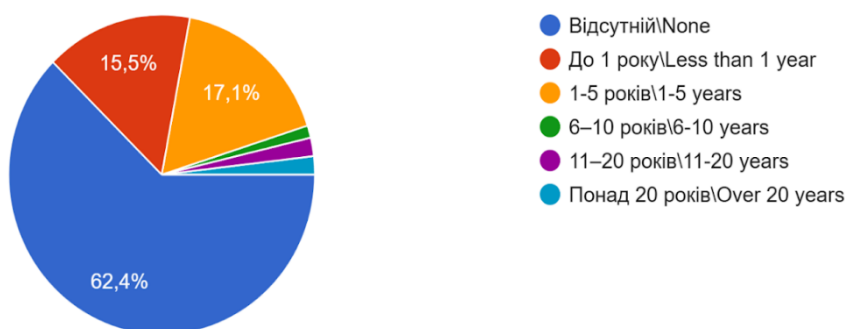
невелика кількість педагогів зі стажем до 10 років може вказувати на дефіцит молодого покоління викладачів, що є викликом для системи освіти у контексті кадрового оновлення та наступності.

HEI Students: Examining the question of total teaching and/or academic work experience, it was found that 62.4% (n=201) of students have no work experience in educational institutions, 15.5% (n=50) are at the start of their professional activity with up to 1 year of experience, and 17.1% (n=55) have 1-5 years of experience, which is characteristic of Master's degree students.

Здобувачі ЗВО: Досліджуючи питання загального педагогічного стажу та (або) науково-педагогічного стажу, з'ясовано, що 62,4% (n=201) здобувачів не мають досвіду роботи у закладах освіти, 15,5% (n=50) – на старті своєї професійної діяльності, маючи досвід роботи до 1 року, 17,1% (n=55) – мають досвід роботи 1-5 років, що є характерним для здобувачів другого (магістерського) рівня здобуття вищої освіти.

Загальний педагогічний та (або) науково-педагогічний стаж\Total teaching and/or academic experience
322 відповіді

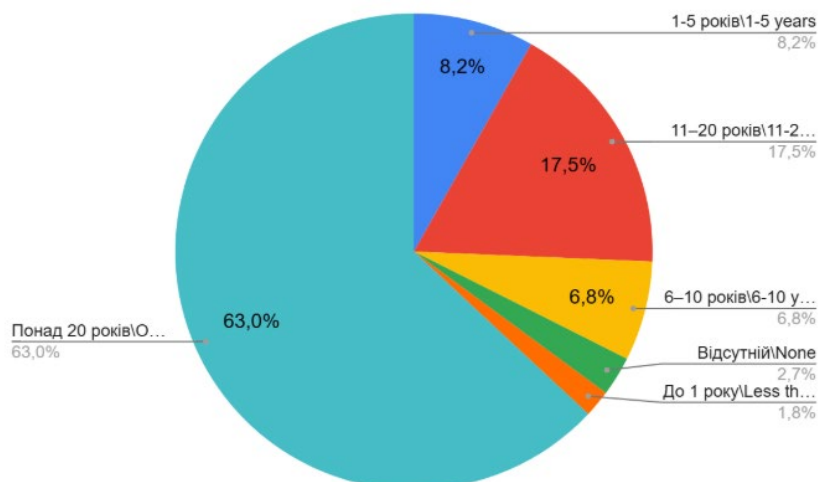

Secondary School Teachers: Examining the question of total teaching and/or academic work experience, it was found that 63.0% (n=447) of respondents have over 20 years of work experience, 17.5% (n=124) have 11-20 years, 8.2% (n=58) have 1-5 years, and 6.8% (n=48) have 6-10 years. Additionally, 2.7% (n=19) indicated

Вчителі ЗЗСО: Досліджуючи питання загального педагогічного та (або) науково-педагогічного стажу з'ясовано, що 63,0% (n=447) респондентів мають досвід роботи понад 20 років, 17,5% (n=124) – від 11 до 20 років, 8,2% (n=58) – від 1 до 5 років, 6,8% (n=48) – від 6 до 10 років. Також 2,7% (n=19) зазначили

no experience, while 1.8% (n=13) have up to 1 year of experience.

відсутність стажу, а 1,8% (n=13) – досвід до 1 року.

Comparative Analysis: HEI lecturers and school teachers demonstrate similar experience levels (over 60% have more than 20 years of experience), indicating high professionalism but also pointing to the problem of workforce aging. HEI students naturally have minimal experience, which underscores the importance of quality practical training during their studies.

Порівняльний аналіз: Викладачі ЗВО та вчителі ЗЗСО демонструють схожі показники досвіду (понад 60% мають стаж понад 20 років), що вказує на високий професіоналізм, але також на проблему старіння кадрів. Здобувачі ЗВО закономірно мають мінімальний досвід, що підкреслює важливість якісної практичної підготовки під час навчання.

ASSESSMENT METHODOLOGY

A 5-point Likert scale was used to assess the level of professional competence development across the five key areas, as with lecturers and teachers:

- 1 – Very low level
- 2 – Low level
- 3 – Medium level
- 4 – Sufficient level
- 5 – High level

The questionnaire included 5 blocks of questions. Specifically, the first block concerned professional commitment, covering competences in the areas of national identity, civic position, pedagogical values, ethics, and self-development. The second block was aimed at determining the level of competence development among HEI lecturers, HEI students, and school teachers in the area of teaching, learning, and assessment (subject mastery, methodology, formative

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ

Для оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей за 5-ма ключовими сферами використовувалася 5-бальна шкала Лайкерта, як і для викладачів та вчителів:

- 1 – Дуже низький рівень
- 2 – Низький рівень
- 3 – Середній рівень
- 4 – Достатній рівень
- 5 – Високий рівень

Опитувальник включав 5 блоків питань. Зокрема, перший блок стосувався професійної відданості, що охоплював компетентності у сферах національної ідентичності, громадянської позиції, педагогічних цінностей, етичності та саморозвитку. Другий блок був спрямований на з'ясування рівня сформованості у викладачів ЗВО, здобувачів ЗВО та вчителів ЗЗСО групи компетентностей у сфері викладання, навчання та оцінювання (володіння предметом, методики, формувальне

assessment, inclusive environment, etc.). The third block included questions to determine respondents' level of competence development in the area of diversity, well-being, and resilience (emotional intelligence, inclusion, tolerance, ability to act in crisis situations, etc.). The fourth block enabled assessment of respondents' level of competence development in the area of digital literacy (working with information, digital resources, content creation, use of AI, etc.). The fifth block revealed the level of competence development among surveyed groups in the area of institutional commitment (strategic thinking, leadership, partnership, innovative culture, etc.). Additionally, respondents were presented with pedagogical cases to gain deeper understanding of their views, and open-ended responses were collected regarding challenges and development needs in this area.

COMPARATIVE ANALYSIS ACROSS THREE RESPONDENT GROUPS

The comparative analysis of the three respondent groups reveals systemic characteristics of Ukraine's teaching community. The feminization of the profession is a general trend with the highest rates among secondary school teachers (88.4%), which may indicate varying attractiveness of different educational levels for men. The age distribution demonstrates a critical problem of aging teaching staff among university lecturers and secondary school teachers, with the 46-60 age group predominating, while university students are represented primarily by the typical student age group of 20-23 years. Professional experience reveals a paradoxical situation: both university lecturers (65.6%) and secondary school teachers (63.0%) have predominantly over 20 years of experience, which guarantees high qualifications but creates the threat of mass retirement without sufficient replenishment by young personnel. Particularly alarming is the fact that 62.4% of university students have no practical experience in the educational

оцінювання, інклюзивне середовище тощо). Третій блок включав запитання на визначення рівня сформованості у респондентів групи компетентностей у сфері різноманітності, добробуту та стійкості (емоційний інтелект, інклюзія, толерантність, уміння діяти в кризових ситуаціях тощо). Четвертий блок дозволив визначити рівень сформованості у респондентів групи компетентностей у сфері інформаційно-цифрової грамотності (робота з інформацією, цифрові ресурси, створення контенту, використання ШІ тощо). П'ятий блок розкривав рівень сформованості в опитуваних груп компетентностей у сфері інституційної відданості (стратегічне мислення, лідерство, партнерство, інноваційна культура тощо). Додатково респондентам пропонувалися педагогічні ситуації з метою глибшого розуміння думок та збиралися відкриті відповіді щодо труднощів та потреб розвитку у даній сфері.

ЗАГАЛЬНИЙ ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗА ТРЬОМА ГРУПАМИ РЕСПОНДЕНТІВ

Порівняльний аналіз трьох груп респондентів виявляє системні характеристики педагогічної спільноти України. Фемінізація професії є загальною тенденцією з найвищими показниками серед вчителів ЗЗСО (88,4%), що може свідчити про різну привабливість освітніх ланок для чоловіків. Віковий розподіл демонструє критичну проблему старіння педагогічних кадрів у викладачів ЗВО та вчителів ЗЗСО з домінуванням групи 46-60 років, тоді як здобувачі ЗВО представлені переважно типовою студентською віковою групою 20-23 років. Професійний досвід розкриває парадоксальну ситуацію: і викладачі ЗВО (65,6%), і вчителі ЗЗСО (63,0%) мають переважно понад 20 років стажу, що гарантує високу кваліфікацію, але створює загрозу масового виходу на пенсію без достатнього поповнення молодими кадрами. Особливо тривожним є те, що 62,4% здобувачів ЗВО не мають жодного практичного досвіду в освітній сфері, а 28,1% викладачів ЗВО взагалі не працювали в школі, що може негативно

field, and 28.1% of university lecturers have never worked in schools at all, which may negatively impact the quality of future teacher preparation and the connection between theory and practice in teacher education.

«PROFESSIONAL COMMITMENT» AREA

Evaluate your level of competency development in the Professional Commitment area (national identity, civic position, pedagogical values, ethics, self-development, etc.).

HEI Lecturers: The overwhelming majority of lecturers – 70.9% (n=107) – rated their level of professional commitment as high, with an additional 26.5% (n=40) rating it as sufficient, and 2.6% (n=4) as medium. This indicates that lecturers remain steadfast in their convictions and strive to ensure quality educational processes even under difficult conditions. At the same time, a number of respondent answers demonstrate the presence of factors that negatively affect this commitment.

HEI Students: Respondents evaluated the level of competency development in the professional commitment area as follows: 45% (n=64) of respondents defined it as sufficient, 33.5% (n=108) as high, and 19.9% (n=64) as low. There was a negligible proportion of respondent answers indicating a very low level.

Secondary School Teachers: Respondents rated the level of competency development in the professional commitment area quite highly: 54.4% (n=386) defined it as sufficient, and 41.7% (n=296) as high. Only 3.5% (n=25) rated their level as medium, while 0.1% (n=1) each rated it as low or very low. Overall, 96.1% of respondents rated their competences in the professional commitment area as sufficient or high, indicating a high level of professional motivation and dedication to the teaching profession among Ukrainian teachers.

Examples of respondent answers to the question «*What difficulties or development*

впливати на якість підготовки майбутніх учителів та зв'язок між теорією і практикою в педагогічній освіті.

СФЕРА «ПРОФЕСІЙНА ВІДДАНІСТЬ»

Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері професійної відданості (національна ідентичність, громадянська позиція, педагогічні цінності, етичність, саморозвиток тощо)

Викладачі ЗВО: Переважна більшість викладачів – 70,9% (n=107) оцінили свій рівень професійної відданості як високий, ще 26,5% (n=40) – як достатній, середній 2,6% (n=4). Це свідчить про те, що викладачі залишаються стійкими у своїх переконаннях та прагнуть забезпечувати якісний освітній процес навіть у складних умовах. Водночас низка відповідей респондентів засвідчує наявність факторів, що негативно впливають на цю відданість.

Здобувачі ЗВО: Рівень сформованості компетентностей у сфері професійної відданості, респонденти оцінили таким чином: 45% (n=64) респондентів визначили як достатній, 33,5% (n=108) – високий, 19,9% (n=64) – низький. Була незначна частка відповідей респондентів, що вказували на дуже низький рівень.

Вчителі ЗЗСО: Рівень сформованості компетентностей у сфері професійної відданості респонденти оцінили досить високо: 54,4% (n=386) визначили його як достатній, 41,7% (n=296) – як високий. Лише 3,5% (n=25) оцінили свій рівень як середній, а по 0,1% (n=1) – як низький або дуже низький. Загалом 96,1% респондентів оцінили свої компетентності у сфері професійної відданості як достатні або високі, що свідчить про високий рівень професійної мотивації та відданості педагогічній справі серед українських вчителів.

needs do you identify in this area?» are provided below.

HEI Lecturers: Among them, the most common issues were emotional and administrative overload, bureaucracy, low salaries, and the search for additional sources of income, which reduces concentration on teaching activities.

«I do not feel support in deepening national consciousness, forming a national idea from colleagues and students.»

«I feel the need to improve emotional resilience skills, develop critical thinking, and the ability to act constructively in complex pedagogical situations.»

«The need for a more thorough and deeper approach to developing these competences and working with lecturers and students in this area. We need to move away from stereotypes and clichés toward forming relevant, scientifically grounded approaches.»

«Feeling of 'burnout' due to difficult socio-political conditions that complicate constant activity; pressure of administrative requirements that pushes one's own pedagogical convictions to the background; challenges in maintaining professional ethics when working with students on social networks or in online learning; lack of time for quality self-learning and professional development due to heavy workload.»

«Need for recognition and support (moral and material support for the lecturer as a bearer of civic and pedagogical values), for time and resources for self-development, for methodological and informational support.»

«Extremely low salary, the level of which categorically does not correspond to the efforts, time, and money spent on developing the professional level of an experienced lecturer.»

External factors also have a significant impact – war, forced relocation of

Так, наведемо приклади відповідей респондентів на запитання **«Які труднощі чи потреби Ви відчуваєте у цій сфері?»**

Викладачі ЗВО: Серед них найбільш поширеними стали емоційне та адміністративне перевантаження, бюрократія, низька заробітна плата, а також пошук додаткових джерел заробітку, що знижує концентрацію на викладацькій діяльності.

«Не відчуваю підтримки у поглибленні національної свідомості, формування національної ідеї від колег та студентів.»

«Відчуваю потребу у вдосконаленні навичок емоційної стійкості, розвитку критичного мислення й умінь конструктивно діяти у складних педагогічних ситуаціях.»

«Потреба в більш ґрунтовному та глибокому підході до розвитку цих компетентностей та роботі із викладачами та студентами в цій сфері. Потрібно рухатись від стереотипів та кліше до формування актуальних, науково-обґрунтованих підходів.»

«Відчуття «вигорання» через складні соціально-політичні умови, що ускладнюють постійну активність; тиск адміністративних вимог, який відсуває на другий план власні педагогічні переконання; виклики у збереженні професійної етики під час роботи зі здобувачами в соціальних мережах чи онлайн-навчанні; брак часу на якісне самонавчання та підвищення кваліфікації через велике навантаження.»

«Потреба у визнанні та підтримці (моральна та матеріальна підтримка викладача як носія громадянських і педагогічних цінностей), у часі та ресурсах для саморозвитку, у методичній та інформаційній підтримці.»

«Надто низька заробітна платня, рівень якої категорично не відповідає зусиллям, часу та коштам, витраченим для розвитку професійного рівня досвідченого викладача.»

Значний вплив мають і зовнішні чинники – війна, вимушена релокація

universities, lack of stability, and declining motivation among students.

«Low interest and motivation of students to study, particularly the unwillingness of some students to pursue the teaching profession, which I believe is related to the decline in the profession's prestige due to low salaries.»

Individual lecturers also drew attention to systemic problems – lack of communication with the Ministry of Education and Science of Ukraine, ineffectiveness of state institutions, and absence of modern methodological materials.

«Absence of communication with the Ministry of Education and Science regarding the reform of higher pedagogical education and professional training of future teachers.»

«Among the needs, I want to emphasize the following: quality material equipment, availability of educational video materials, free textbooks for HEIs. Certain difficulties arise from the need to make scientific publications at one's own expense, print educational materials and manuals, and very low financial support (salary), absence of free housing for internally displaced persons.»

«Absence of a sufficient number of educational and methodological developments, recommendations for working with HEI students.»

Some respondents emphasized that commitment declines precisely due to *«the ineffectiveness of state institutions permeated by corruption.»*

«Lack of sufficient consolidation of society during wartime, contradictory behavior of authorities at various levels.»

At the same time, there were statements that emphasized a high level of internal motivation: *«Despite the difficulties, I am sustained by love for students and faith in the meaning of my work.»*

університетів, відсутність стабільності, зниження мотивації здобувачів освіти.

«Низька зацікавленість та мотивація здобувачів до навчання, зокрема небажання здобувати фах вчителя у частини студентів, вважаю пов'язане з падінням престижності професії у зв'язку з низькими зарплатами.»

Окремі викладачі звертали увагу й на системні проблеми – брак комунікації з Міністерством освіти та науки України, неефективність державних інституцій, відсутність сучасних методичних матеріалів.

«Відсутність комунікації з МОН в аспекті реформування вищої педагогічної освіти та фахової підготовки майбутніх вчителів.»

«Серед потреб хочу наголосити на наступних: якісне матеріальне оснащення, наявність навчальних відеоматеріалів, безкоштовних підручників для ЗВО. Певні труднощі викликає необхідність за власний кошт робити наукові публікації, друкувати навчальні матеріали, посібники та дуже низьке фінансове забезпечення (заробітна плата), відсутність безкоштовного житла для ВПО.»

«Відсутність достатньої кількості навчально-методичних розробок, рекомендацій для роботи зі студентами ЗВО.»

Деякі респонденти наголошували, що відданість знижується саме через *«неефективність державних інституцій, просякнутих корупцією.»*

«Відсутність достатньої консолідованості суспільства в час війни, суперечлива поведінка влади на різних рівнях.»

Водночас зустрічалися і висловлювання, які підкреслювали високий рівень внутрішньої мотивації: *«Попри труднощі, мене тримає любов до студентів та віра в сенс моєї праці.»*

HEI Students: Respondents also noted difficulties that exist in developing competences in the professional commitment area, namely a complex of causes such as the war in Ukraine, which affects all spheres of life, with professional activity being one of the first to suffer, lack of motivation, low pay for education workers (teachers), shifting of responsibility from parents to teachers, absence of real practical experience, etc.

«There is no example of this competency from the state.»

«Lack of proper support from parents, who often shift all responsibility to the teacher.»

«Sometimes an internal conflict arises between personal convictions and the limitations of the educational space, where it is not always possible to openly discuss socio-political issues with students. I also feel a certain discrepancy between traditional approaches in school and modern ideas of student self-expression and active participation. It is difficult to maintain a balance between discipline and freedom.»

«Low correspondence between the subjects being studied and those that are actually necessary. Low number of hours in teaching methodology. Absence of review, and what was studied in the 1st year is forgotten by the 4th.»

In particular, respondents noted needs that arise when developing competences in the professional commitment area, including the need for developing emotional resilience, obtaining knowledge about new effective practices in working with students, support from the administration of secondary education institutions, the need for further improvement: in deeper understanding of modern approaches to forming students' national identity through teaching; in expanding experience of practical application of pedagogical values in complex interaction situations; in developing skills for maintaining professional ethics during conflict or stressful circumstances, the need for systematic development in schoolchildren

Здобувачі ЗВО: Також респонденти зазначили труднощі, які існують у формуванні компетентностей у сфері професійна відданість, а саме це комплекс причини таких як війна в Україні, що впливає на всі сфери життя, професійна діяльність одна з перших починає страждати, відсутність мотивації, низька оплата праці працівників освіти (вчителів), перекладання відповідальності з батьків на вчителя, відсутність реального практичного досвіду тощо.

«Відсутній приклад цієї компетентності зі сторони держави».

«Відсутність належної підтримки від батьків, які часто перекладають всю відповідальність на вчителя».

«Іноді виникає внутрішній конфлікт між особистими переконаннями й обмеженнями освітнього простору, де не завжди є можливість відкрито дискутувати з учнями про суспільно-політичні питання. Також відчуваю певну розбіжність між традиційними підходами в школі та сучасними ідеями учнівського самовираження й активної участі. Важко зберегти баланс між дисципліною та свободою».

«Низька відповідність між предметами, що вивчаються, та тими, що дійсно необхідні. Низька кількість годин з методики викладання. Відсутність повторення, а те, що вивчалось на 1 курсі, забувається на 4».

Зокрема респонденти зазначили потреби, що виникають при формуванні компетентностей сфери професійна відданість, зокрема потреба у розвитку емоційної стійкості, отриманні знань про нові дієві практики у роботі з учнями, підтримка з боку адміністрації закладу середньої освіти, потребу в подальшому удосконаленні: у глибшому розумінні сучасних підходів до формування національної ідентичності учнів засобами навчання; у розширенні досвіду практичного застосування педагогічних цінностей у складних ситуаціях взаємодії; у розвитку навичок збереження професійної етичності під час конфліктних або стресових обставин, потребу в системному виробленні у

of skills related to general awareness in critical situations under martial law conditions, provision of quality state psychological assistance in educational institutions.

«I feel the need for real experience working with students to better understand classroom psychology and be able to explain complex topics in an accessible way.»

«I feel the need to develop emotional resilience and to obtain new tools for development and improvement in the professional commitment area.»

«Assistance to students with learning foreign languages, since in many cases general secondary education institutions have not worked properly to form foreign language proficiency competency, as a result of which the academic community loses many talented students.»

«Despite a sufficient level of competency development, I feel the need for further improvement: in deeper understanding of modern approaches to forming students' national identity through teaching; in expanding experience of practical application of pedagogical values in complex interaction situations; in developing skills for maintaining professional ethics during conflict or stressful circumstances», etc.

Secondary School Teachers: Respondents noted numerous difficulties that exist in developing competences in the professional commitment area. Analysis of a large number of open-ended responses revealed a complex of systemic problems affecting teachers' professional activity.

Among the most common problems, respondents cited financial difficulties and low pay. Characteristic responses include: *«Low teacher salaries, classrooms not equipped with modern teaching tools (including ICT), ineffective influences of state institutions regarding student discipline and parental responsibility for*

школярів навичок, пов'язаних з загальною обізнаністю в критичних ситуаціях умов воєнного стану, надання якісної державної психологічної допомоги у закладах освіти.

«Відчуваю потребу в реальному досвіді роботи з учнями, щоб краще розуміти психологію класу та вміти пояснювати складні теми доступно».

«Відчуваю потребу в розвитку емоційної стійкості та в отриманні нових інструментів для розвитку та вдосконалення у сфері професійної відданості».

«Допомога студентам із вивченням іноземних мов, оскільки в багатьох випадках заклади загальної середньої освіти не спрацювали належним чином, щоб сформувати компетентність володіння іноземними мовами через що академічна спільнота втрачає дуже багато талановитих студентів».

«Попри достатній рівень сформованості компетентностей, відчуваю потребу в подальшому удосконаленні: у глибшому розумінні сучасних підходів до формування національної ідентичності учнів засобами навчання; у розширенні досвіду практичного застосування педагогічних цінностей у складних ситуаціях взаємодії; у розвитку навичок збереження професійної етичності під час конфліктних або стресових обставин», тощо

Вчителі ЗЗСО: Респонденти зазначили численні труднощі, які існують у формуванні компетентностей у сфері професійної відданості. Аналіз великої кількості відкритих відповідей виявив комплекс системних проблем, що впливають на професійну діяльність педагогів.

Серед найбільш поширених проблем респонденти називали фінансові труднощі та низьку оплату праці. Характерними є відповіді: *«Низька заробітна плата педагогів, не облаштовані кабінети сучасними засобами навчання (в тому числі ІКТ), недіючі впливи державного інституту*

minors' unlawful actions», «Great responsibility with very low salary», «Low salary = low motivation.»

A significant proportion of responses concerned problems related to administrative overload and bureaucracy. Respondents noted: *«A lot of unnecessary paperwork», «Lack of time and a large number of reports», «Burdened by documentation», «Excessive, senseless, and incompetent interference in educational activities by governing bodies.»*

Lack of time for professional development also became one of the key problems. Typical responses include: *«Lack of time for self-development», «Not enough time for self-development», «Too little time», «Lack of time for continuous self-development.»*

Respondents also drew attention to the low social status of the teaching profession: *«Lack of respect for teachers», «Devaluation of my profession», «Teachers are not valued in the state», «Society's attitude toward teachers.»*

Among current problems, respondents cited the impact of war: *«Heavy burden on teachers due to martial law», «Emotional burden under special conditions and during war», «Danger due to war, depressed emotional state, low productivity, and students' unwillingness to learn.»*

Individual respondents noted problems with student motivation: *«Children's indifference to learning», «Indifference of students and parents to education, learning in particular», «Low motivation of children.»*

At the same time, a significant proportion of respondents do not experience difficulties in this area. Characteristic responses include: *«I do not experience difficulties», «No difficulties», «No difficulties whatsoever», «There are no difficulties»,* which represents approximately 25-30% of the total number of responses to this question.

щодо дисциплінованості учнів і відповідальності батьків за неправомірні вчинки неповнолітніх», «Велика відповідальність при дуже низькій зарплаті», «Мала зарплата= мала мотивація».

Значну частку відповідей становили проблеми, пов'язані з адміністративним перевантаженням та бюрократією. Респонденти зазначали: *«Багато зайвої паперової роботи», «Брак часу і велика кількість звітів», «Обтяженість документальним супроводом», «Надмірне, безглузде і бездарне втручання в освітню діяльність керівних органів».*

Брак часу для професійного розвитку також став однією з ключових проблем. Типовими є відповіді: *«Брак часу для саморозвитку», «Не вистачає часу на саморозвиток», «Замало часу», «Брак часу на постійний саморозвиток».*

Респонденти також звертали увагу на низький соціальний статус педагогічної професії: *«Відсутність поваги до вчителя», «Знецінення моєї професії», «Не цінується вчитель в державі», «Ставлення суспільства до вчителя».*

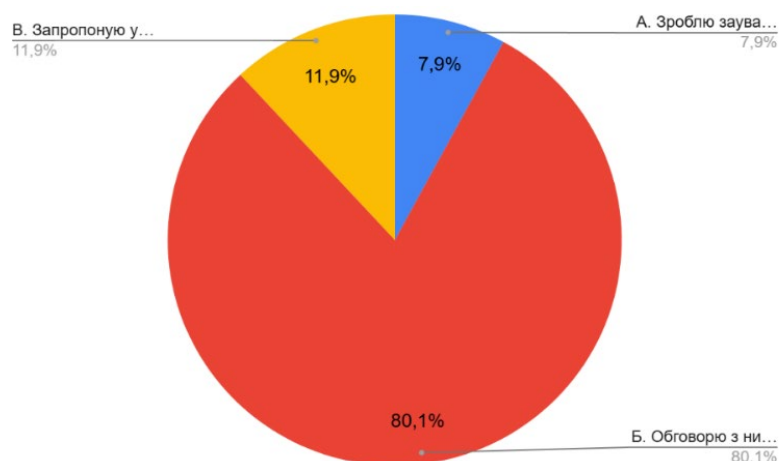
Серед актуальних проблем респонденти називали вплив війни: *«Велике навантаження на вчителя через воєнний стан», «Емоційне навантаження в особливих умовах та під час війни», «Небезпека через війну, пригнічений емоційний стан, низька працездатність та небажання учнів навчатися».*

Окремі респонденти зазначали проблеми з мотивацією учнів: *«Байдужість дітей до навчання», «Байдужість учнів та батьків до освіти, навчання зокрема», «Низька мотивація дітей».*

Водночас значна частина респондентів не відчуває труднощів у даній сфері. Характерними є відповіді: *«Не відчуваю труднощів», «Немає труднощів», «Жодних труднощів», «Труднощів немає»,* що становить приблизно 25-30% від загальної кількості відповідей на це питання.

An interesting addition to determining the level of competence development was the proposed pedagogical case: **A student expresses disrespectful comments about Ukraine's national symbols during a lesson/class. How would you react? (Select one answer).**

The results of respondents' answers are presented in the diagrams.

In a situation where a student expresses disrespectful comments about Ukraine's national symbols, the overwhelming majority of lecturers – 80.1% (n=121) – chose the path of open dialogue and educational work: they are prepared to discuss the meaning of the symbols and explain the importance of respecting them. This approach demonstrates educators' commitment to fostering civic consciousness, patriotism, and forming value orientations in students.

Another 11.9% (n=18) of respondents see merit in a more practical format of work – preparing a mini-project about national symbols. This indicates an attempt not only to explain the meaning of state symbols but also to engage students in actively searching for and comprehending information.

In contrast, 7.9% (n=12) of lecturers chose a quick and formal option – to make a remark and move on to the next topic. None of the respondents supported the idea of ignoring such a situation, which underscores the high level of civic responsibility among lecturers.

Thus, the results demonstrate a clear orientation of educators toward patriotic education, respect for state symbols, and

Цікавим доповненням до визначення рівня сформованості компетентностей стала запропонована педагогічна ситуація: **Здобувач освіти під час уроку / на парі зневажливо висловлюється про національні символи України. Як ви відреагуєте? (Оберіть одну відповідь).**

Результати відповідей респондентів подані в діаграмах.

У ситуації, коли здобувач освіти зневажливо висловлюється про національні символи України, переважна більшість викладачів 80,1% (n=121) обрали шлях відкритого діалогу та просвітницької роботи: вони готові обговорити значення символів і пояснити важливість поваги до них. Такий підхід демонструє прагнення педагогів до виховання громадянської свідомості, патріотизму та формування ціннісних орієнтирів у студентів.

Ще 11,9% (n=18) респондентів вбачають доцільним більш практичний формат роботи – підготовку мініпроєкту про національну символіку. Це вказує на намагання не лише роз'яснити значення державних символів, а й залучити студентів до активного пошуку та осмислення інформації.

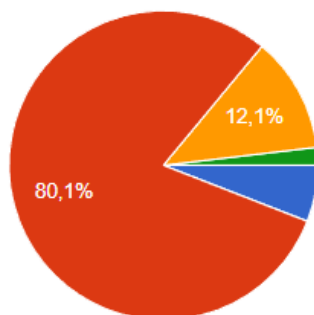
Натомість 7,9% (n=12) викладачів обрали швидкий і формальний варіант – зробити зауваження і перейти до наступної теми. Жоден із респондентів не підтримав ідею ігнорування такої ситуації, що підкреслює високий рівень громадянської відповідальності викладачів.

Таким чином, результати демонструють чітку орієнтацію педагогів на патріотичне виховання, повагу до державних символів

readiness to use conflict situations as teaching and educational opportunities.

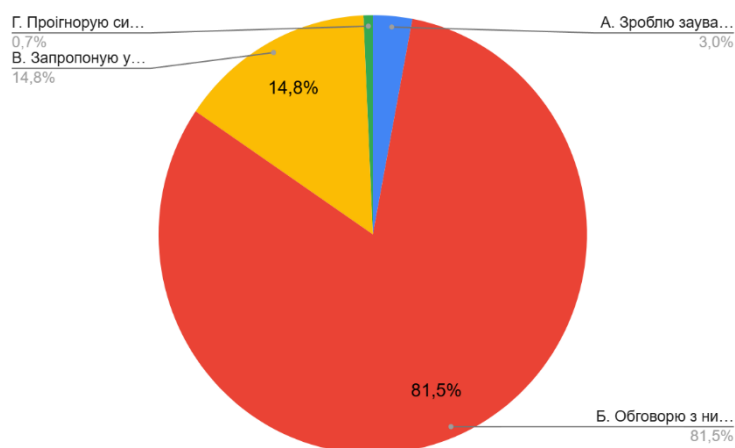
HEI Students

322 відповіді

The majority of respondents – 80.1% (n=258) – indicated that they would try to discuss the meaning of the symbols with students and explain the importance of respect, 12.1% (n=39) would suggest that students prepare a mini-project about national symbols, 5.9% (n=19) would make a remark and move on to the next topic, but 1.9% (n=5) would ignore the situation. These results indicate that the majority of future teachers understand the importance of fostering respect for their state and national symbols in the younger generation. However, there is a small proportion of respondents who would ignore this situation, which indicates the need for developing teacher competences in the «professional commitment» area. Ukrainian schools need patriotic teachers who understand the price of independence and unity of the state and are capable of instilling civic values in the young Ukrainian generation

Secondary School Teachers

та готовність використовувати конфліктні ситуації як навчальні й виховні можливості.

Здобувачів ЗВО:

Більшість респондентів 80,1% (n=258) зазначили, що спробують обговорити з учнями значення символів та пояснять важливість поваги, 12,1% (n=39) запропонують учням підготувати мініпроект про національну символіку, 5,9% (n=19) зроблять зауваження і перейдуть до наступної теми, але 1,9% (n=5) проігнорують ситуацію. Ці результати свідчать, що більшість майбутніх вчителів розуміють важливість виховання у юного покоління поваги до своєї держави та національної символіки. Але є незначна частка респондентів, які проігнорують цю ситуацію, що свідчить про необхідність формування компетентностей вчителя у сфері «професійна відданість». Українським школам потрібні вчителі-патріоти, які розуміють ціну незалежності й соборності держави й здатні прищеплювати державницькі цінності у юного українського покоління.

Вчителі ЗЗСО:

In this pedagogical case, the overwhelming majority of teachers demonstrated a professional and patriotically oriented approach. The majority of respondents – 81.5% (n=578) – indicated that they would discuss the meaning of the symbols with students and explain the importance of respect, which indicates readiness for educational work and formation of civic consciousness. 14.8% (n=105) would suggest that students prepare a mini-project about national symbols, which demonstrates a commitment to actively engaging students in research activities. Only 3.0% (n=21) would make a remark and move on to the next topic, while 0.7% (n=5) would ignore the situation. These results indicate a clear patriotic position of Ukrainian teachers and their readiness to use conflict situations as teaching and educational opportunities for forming students' national identity.

**«EFFECTIVE TEACHING,
LEARNING, AND ASSESSMENT»
AREA**

Evaluate your level of competency development in the Teaching, Learning, and Assessment domain (content mastery, pedagogical methods, formative assessment, inclusive environment, etc.).

HEI Lecturers: In the second block of questions, the majority of lecturers – 60.3% (n=91) – rated their competences in the teaching and assessment area as high, with an additional 37.7% (n=57) rating them as sufficient, and 2% (n=3) as medium. This indicates that educators generally demonstrate confidence in their methodological approaches and readiness to apply modern teaching technologies.

HEI Students: When evaluating the teaching, learning, and assessment area (content mastery, teaching methodology, formative assessment, inclusive environment, etc.), it was found that 46.9% (n=151) of respondents rate their level as sufficient, 24.2% (n=78) as medium, and 23.6% (n=76) as high. However, there were respondents who indicated a low level of

У цій педагогічній ситуації переважна більшість вчителів продемонстрували професійний та патріотично орієнтований підхід. Більшість респондентів 81,5% (n=578) зазначили, що обговорять з учнями значення символів і пояснять важливість поваги, що свідчить про готовність до виховної роботи та формування громадянської свідомості. 14,8% (n=105) запропонують учням підготувати мініпроект про національну символіку, що демонструє прагнення до активного залучення учнів у дослідницьку діяльність. Лише 3,0% (n=21) зроблять зауваження і перейдуть до наступної теми, а 0,7% (n=5) проігнорують ситуацію. Ці результати свідчать про чітку патріотичну позицію українських вчителів та їхню готовність використовувати конфліктні ситуації як навчальні та виховні можливості для формування національної ідентичності учнів.

**СФЕРА «ЕФЕКТИВНЕ
ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ,
ОЦІНЮВАННЯ»**

Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері викладання, навчання та оцінювання (володіння предметом, методики, формувальне оцінювання, інклюзивне середовище тощо)

Викладачі ЗВО: У другому блоці питань більшість викладачів 60,3% (n=91) оцінили свої компетентності у сфері викладання та оцінювання як високі, ще 37,7% (n=57) – як достатні, 2% (n=3) – середні. Це свідчить про те, що педагоги загалом демонструють упевненість у своїх методичних підходах і готовність застосовувати сучасні технології навчання.

Здобувачі ЗВО: При оцінюванні сфери викладання, навчання та оцінювання (володіння предметом, методики навчання, формувального оцінювання, інклюзивного середовища тощо) з'ясовано, що 46,9% (n=151) респондентів оцінюють свій рівень як достатній, 24,2 % (n=78) – середній, 23,6 % (n=76) – високий. Проте були респонденти, які визначили низький рівень сформованості

competency development in this area, which is quite critical.

Secondary School Teachers: When evaluating the teaching, learning, and assessment area (content mastery, methodology, formative assessment, inclusive environment, etc.), it was found that 59.7% (n=423) of respondents rate their level as sufficient, 34.3% (n=243) as high, and 5.6% (n=40) as medium. Only 0.3% (n=2) indicated a low level and 0.1% (n=1) a very low level of competency development in this area. Overall, 94% of respondents rated their competences as sufficient or high, indicating high confidence in their own methodological abilities among Ukrainian educators.

We present respondents' answers to the question «**What methods or tools do you consider most effective for ensuring quality teaching and assessment?**»

HEI Lecturers: Among the most common methodologies, lecturers identified interactive forms of work: discussions, debates, case methods, role-playing, and project-based learning. Digital tools occupy an important place – Moodle, Google Classroom, Kahoot, Mentimeter, Padlet – which contribute to flexibility in the educational process and active student engagement. Lecturers paid special attention to formative assessment: using rubrics, portfolios, self-assessment and peer assessment, which allows focus on student development rather than only summative control.

«Important, in my opinion, is problem-oriented learning, flipped classroom, that is independent work, STEM approach, project activities, laboratory work, experimental-research approach, brainstorming, preparation and conducting of individual classes by students (under lecturer supervision), formative assessment, assessment (self-assessment) by students of work completed in groups.»

компетентностей у даній сфері, що є досить критичним.

Вчителі ЗЗСО: При оцінюванні сфери викладання, навчання та оцінювання (володіння предметом, методики, формувальне оцінювання, інклюзивне середовище тощо) з'ясовано, що 59,7% (n=423) респондентів оцінюють свій рівень як достатній, 34,3% (n=243) – як високий, 5,6% (n=40) – як середній. Лише 0,3% (n=2) визначили низький рівень та 0,1% (n=1) – дуже низький рівень сформованості компетентностей у даній сфері. Загалом 94% респондентів оцінили свої компетентності як достатні або високі, що вказує на високу впевненість у власних методичних здібностях серед українських педагогів.

Пропонуємо Вашій увазі відповіді респондентів, які ми отримали на запитання «**Які методики чи інструменти Ви вважаєте найбільш ефективними для забезпечення якісного викладання та оцінювання?**»

Викладачі ЗВО: Серед найбільш поширених методик викладачі виокремили інтерактивні форми роботи: дискусії, дебати, кейс-методи, рольові ігри, проєктне навчання. Важливе місце посідають цифрові інструменти – Moodle, Google Classroom, Kahoot, Mentimeter, Padlet, які сприяють гнучкості освітнього процесу та активному залученню студентів. Особливу увагу викладачі приділяли формувальному оцінюванню: застосуванню рубрик, портфолію, самооцінювання та взаємооцінювання, що дозволяє зосередитися на розвитку студента, а не лише на підсумковому контролі.

«Важливим, на мою думку, є проблемно-орієнтоване навчання, фліп-клас, тобто самостійна робота, STEM-підхід, проєктна діяльність, лабораторні роботи, експериментально-дослідницький підхід, мозковий штурм, підготовка та проведення студентами (під наглядом викладача) окремих занять, формувальне оцінювання, оцінювання (самооцінювання) студентами виконаної роботи в групі.»

«It is necessary to set requirements for oneself to be able to explain educational material clearly and accessibly and adapt it to the level and needs of higher education students. Continuously improve teaching methods, using interactive and practice-oriented forms of work.»

One respondent's position was particularly notable: *«I use a student-centered approach, which consists of harmonizing students' acquisition of result-oriented competences. I use a triune system of verbal, practical, and visual teaching methods at the level of problem-based, research, and exploratory learning. I do not allow even one student not to grasp the lesson topic.»* Another emphasized: *«Assessment should not punish, but motivate – this is the main principle of my work.»* Such statements underscore lecturers' desire to create a supportive and motivating educational environment.

HEI Students: Surveyed respondents consider effective in their work a combination of traditional and innovative methods with an emphasis on criteria-based and formative assessment. Specifically, these methods include: problem-based learning; case method; formative assessment; flipped classroom; Google Forms / Microsoft Forms; ClassroomScreen, Mentimeter / Kahoot, Canva / Genially, Padlet / Jamboard, argumentative mini-essays, logical chains, «3-2-1» method, etc. Regarding assessment, responses predominantly favored project-based assessment, achievement portfolios, self-assessment, and peer assessment. We provide examples of several interesting responses:

«Group and pair work, mathematical games and discussions work well – this maintains student interest. For knowledge verification, combining formative assessment (short oral surveys, mini-tests during lessons) and summative assessment (tests, projects) gives the fullest picture.»

«Необхідно ставити вимоги до себе, щоб мати змогу чітко й доступно пояснювати навчальний матеріал та адаптувати його до рівня й потреб здобувачів вищої освіти. Постійно вдосконалювати методики викладання, використовуючи інтерактивні та практико-орієнтовані форми роботи.»

Яскравою стала позиція одного з респондентів: *«Використовую студентоцентризований підхід, який полягає у гармонізації набуття студентами компетентностей орієнтованих на результат. Використовую триєдину систему словесних, практичних та наочних методів навчання на рівні проблемного, дослідницького та пошукового навчання. Не допускаю, щоб хоч один студент не вник у тему заняття.»* Інший наголошував: *«Оцінювання має не карати, а мотивувати – це головний принцип моєї роботи.»* Такі висловлювання підкреслюють прагнення викладачів створювати підтримувальне й мотивуюче освітнє середовище.

Здобувачі ЗВО: Опитані респонденти вважають ефективними у роботі поєднання традиційних та інноваційних методів з акцентом на критеріальне й формувальне оцінювання. Зокрема це такі методи: проблемне навчання; метод кейсів; формувальне оцінювання; перевернутий клас; Google Forms / Microsoft Forms; ClassroomScreen, Mentimeter / Kahoot, Canva / Genially, Padlet / Jamboard, Аргументовані міні-есе, логічні ланцюжки, метод «3-2-1» тощо. Якщо оцінювання, то переважали відповіді щодо ефективно-проектного оцінювання, портфоліо досягнень, самооцінювання, взаємооцінювання. Наведемо приклад кількох цікавих відповідей:

«Добре працюють групові та парні форми роботи, математичні ігри та дискусії – це підтримує інтерес учнів. Для перевірки знань поєднання формувального оцінювання (короткі усні опитування, міні-тести під час уроку) та підсумкового (контрольні, проекти) дає найповнішу картину.»

«I consider interactive methods most promising. Literary discussions, role-playing games based on works, creating book trailers – all this allows students not just to consume information but to actively process it. For example, when studying Lesya Ukrainka's 'Forest Song,' we can organize debates between characters or create a contemporary interpretation of the work. Differentiated approach is also critically important. There are always children in the class with different levels of preparation and types of information perception. Some perceive better visually (infographics, mind maps), others auditorily (audiobooks, podcasts, for example), and still others need practical activities. Project methodology is especially effective for developing critical thinking. Creating their own literary journals, researching local folklore, analyzing the language of modern media – such tasks form skills that will be useful in life.»

Secondary School Teachers: Surveyed respondents indicated a wide range of methodologies and tools they consider effective in their work. Analysis of a large number of responses showed a combination of traditional and innovative approaches, with an emphasis on interactive learning and formative assessment. Interactive teaching methods were most common. Respondents frequently mentioned: *«Interactive teaching methods such as discussions, group work, case methods», «Active learning: group work, discussions, game technologies that engage students», «Discussions, debates, digital tools», «Interactive methods, project activities.»*

Project and research activities occupy a significant place. Characteristic responses include: *«Project method, research activities», «Project activities, problem-based learning, interactive methods», «Research method – students create their own mini-research projects (posters, presentations).»*

«Інтерактивні методи вважаю найперспективнішими. Літературні дискусії, рольові ігри за мотивами творів, створення буктрейлерів до книг – це все дозволяє учням не просто споживати інформацію, а активно її опрацьовувати. Наприклад, коли вивчаємо «Лісову пісню» Лесі Українки, можна організувати дебати між персонажами або створити сучасну інтерпретацію твору. Диференційований підхід також критично важливий. У класі завжди є діти з різними рівнями підготовки та типами сприйняття інформації. Одні краще сприймають візуально (інфографіки, ментальні карти), інші – аудіально (аудіокниги, подкасти, наприклад), треті потребують практичної діяльності. Проектна методика особливо ефективна для розвитку критичного мислення. Створення власних літературних журналів, дослідження місцевого фольклору, аналіз мови сучасних медіа – такі завдання формують навички, які стануть у пригоді в житті».

Вчителі ЗЗСО: Опитані респонденти зазначили широкий спектр методик та інструментів, які вважають ефективними у своїй роботі. Аналіз великої кількості відповідей показав поєднання традиційних та інноваційних підходів, з акцентом на інтерактивне навчання й формувальне оцінювання. Найбільш поширеними стали інтерактивні методи навчання. Респонденти часто називали: *«Інтерактивні методи навчання такі, як дискусії, робота в групах, кейс-методи», «Активне навчання: робота в групах, дискусії, ігрові технології що залучають учнів», «Дискусії, дебати, цифрові інструменти», «Інтерактивні методи, проектна діяльність».*

Значне місце посідає проектна та дослідницька діяльність. Характерними є відповіді: *«Метод проєктів, дослідницька діяльність», «Проектна діяльність, проблемне навчання, інтерактивні методи», «Дослідницький метод-учні створюють власні міні-дослідження(плакати, презентації)».*

Цифрові технології та інструменти також широко представлені в відповідях

Digital technologies and tools are also widely represented in respondents' answers: «Use of digital technologies, formative assessment», «Digital tools for feedback and progress monitoring», «Google Classroom, LearningApps, Kahoot, Quizizz, Canva, Padlet, Mentimeter, YouTube.»

Differentiated and individualized learning remains an important aspect: «Differentiated learning, individual approach», «Individual approach in teaching.»

Formative assessment has gained wide recognition among respondents: «Formative assessment, self-assessment and peer assessment», «Formative assessment, peer learning», «Formative assessment, observation, self-assessment.»

Particularly valuable are comprehensive approaches, as evidenced by responses: «The most effective combination is: interactive teaching methods + formative assessment + use of digital tools», «Competency-based approach, differentiated learning, project method, interactive methods (discussions, role-playing, debates, 'case studies'), blended learning.»

Some respondents provided detailed methodological recommendations: «For me as a mathematics teacher, the most effective are those methodologies and tools that combine the development of logical thinking, practical application of knowledge, and an individual approach to students. Teaching methodologies: problem-oriented learning, research method, differentiated learning, small group method, pair work; Learning tools: GeoGebra, Kahoot, My Class, To the Lesson, Jamboard, Padlet, Miro; Assessment: formative assessment, project work, electronic portfolios, adaptive testing.»

Within our study, respondents were presented with a pedagogical case: **During**

респондентів: «Використання цифрових технологій, формувальне оцінювання», «Цифрові інструменти для зворотного зв'язку та моніторингу прогресу», «Google Classroom, LearningApps, Kahoot, Quizizz, Canva, Padlet, Mentimeter, YouTube.»

Диференційоване та індивідуальне навчання залишається важливим аспектом: «Диференційоване навчання, індивідуальний підхід», «Індивідуальний підхід у навчанні».

Формувальне оцінювання набуло широкого визнання серед респондентів: «Формувальне оцінювання, самооцінювання й взаємооцінювання», «Формувальне оцінювання, взаємонавчання», «Формувальне оцінювання, спостереження, самооцінювання».

Особливо цінними є комплексні підходи, про які свідчать відповіді: «Найбільш ефективно працює комбінація: інтерактивні методи навчання + формувальне оцінювання + використання цифрових інструментів», «Компетентнісний підхід, диференційоване навчання, метод проєктів, інтерактивні методи (дискусії, рольові ігри, дебати, «кейс-стаді»), змішане навчання».

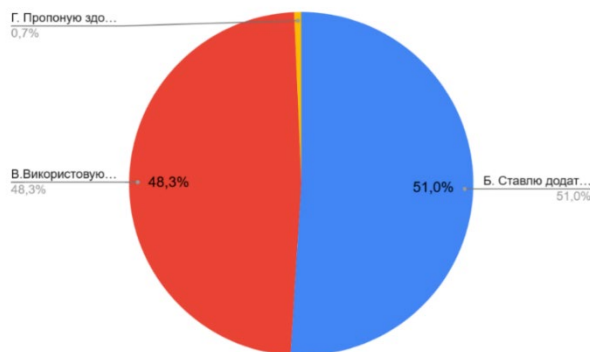
Деякі респонденти надали детальні методичні рекомендації: «Для мене як вчителя математики найбільш ефективними є ті методики та інструменти, які поєднують розвиток логічного мислення, практичне застосування знань і індивідуальний підхід до учнів. Методики викладання: проблемно-орієнтоване навчання, дослідницький метод, диференційоване навчання, метод малих груп, парної роботи; Інструменти навчання: GeoGebra, Kahoot, Мій клас, На урок, Jamboard, Padlet, Miro; Оцінювання: формувальне оцінювання, проєктна робота, електронні портфоліо, адаптивне тестування».

У межах нашого дослідження респондентам було запропоновано педагогічну ситуацію: **Під час пояснення нового матеріалу Ви бачите, що**

your explanation of new material, you see that some students are not grasping the topic. What would you do? (Select one answer).

The results of respondents' answers are presented in the diagrams.

HEI Lecturers:

In the pedagogical case where a lecturer notices during the explanation of new material that some students are not grasping the topic, the majority of respondents chose active and flexible response strategies. Thus, 51% (n=77) of lecturers indicated that they ask additional questions to identify specific difficulties, while 48.3% (n=73) resort to changing the teaching method – using visual aids, examples, or group work. This demonstrates educators' commitment to differentiation and adaptation of the learning process, which facilitates deeper understanding of the material. Only 1 lecturer (0.7%) suggested the option of independent study of the topic at home, while none chose the position of continuing the explanation «according to plan» without regard for students' difficulties. This picture indicates educators' orientation toward students' needs, flexibility in using methods, and readiness to deviate from the formal curriculum for the sake of effective learning.

HEI Students

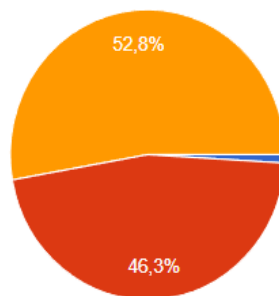
частина здобувачів освіти не розуміє тему. Ваші дії (Оберіть одну відповідь).

Результати відповідей респондентів подані в діаграмах.

Викладачі ЗВО:

У педагогічній ситуації, коли під час пояснення нового матеріалу викладач помічає, що частина здобувачів освіти не засвоює тему, більшість респондентів обрали активні та гнучкі стратегії реагування. Так, 51% (n=77) викладачів зазначили, що ставлять додаткові запитання, щоб виявити конкретні труднощі, а 48,3% (n=73) вдаються до зміни методу навчання – використання наочності, прикладів чи групової роботи. Це демонструє прагнення педагогів до диференціації та адаптації навчального процесу, що сприяє глибшому розумінню матеріалу. Лише 1 викладач (0,7%) запропонував варіант самостійного опрацювання теми вдома, тоді як жоден не обрав позицію продовжувати пояснення «за планом», не зважаючи на складності студентів. Така картина свідчить про орієнтацію педагогів на потреби здобувачів, гнучкість у використанні методів і готовність відходити від формальної програми заради ефективного навчання.

Здобувачі ЗВО:

When modeling the situation, the majority of future educators demonstrated a proactive professional position oriented toward adapting the learning process according to students' needs. Thus, 52.8% of respondents (n=170) chose the option of changing the teaching method – using visual aids, examples, group work, or other approaches, which indicates flexibility, reflexivity, and methodological awareness in pedagogical activity. Another 46.3% of respondents (n=149) indicated that in such a situation they would ask additional questions to identify difficult aspects of the topic – this demonstrates communicative competence and the ability to organize feedback in learning.

At the same time, only 0.9% of respondents (n=3) chose a passive strategy – to continue the explanation according to plan without responding to students' difficulties. This result confirms the high level of professional self-awareness among the majority of higher education students, readiness for individualization of approaches, and implementation of the principle of adaptive learning.

The obtained data demonstrate that the overwhelming majority of future educators possess basic competences in the teaching, learning, and assessment area, particularly regarding the application of differentiated approaches in explaining material. Such professional response is critically important for effective knowledge acquisition by students with different levels of preparation. Despite certain challenges related to the level of development of other competency blocks (for example, professional commitment), the results

- А. Продовжую пояснювати за планом, щоб не відставати від програми. I continue with the planned explanation...
- Б. Ставлю додаткові запитання, щоб з'ясувати, що саме є складним. I ask additional questions to clarify what ex...
- В. Використовую інший метод (наочність, приклад, групову роботу)...
- Г. Пропоную здобувачам освіти самостійно перечитати матеріал вдо...

Під час моделювання ситуації більшість майбутніх педагогів продемонстрували проактивну професійну позицію, зорієнтовану на адаптацію навчального процесу відповідно до потреб здобувачів освіти. Так, 52,8% опитаних (n=170) обрали варіант зміни методу викладання – застосування наочності, прикладів, групової роботи чи інших підходів, що свідчить про гнучкість, рефлексивність та методичну обізнаність у педагогічній діяльності. Ще 46,3% респондентів (n=149) зазначили, що у такій ситуації ставитимуть додаткові запитання з метою виявлення складних аспектів теми – це демонструє комунікативну компетентність та вміння організовувати зворотний зв'язок у навчанні.

Водночас лише 0,9% респондентів (n=3) обрали пасивну стратегію – продовжити пояснення за планом, не реагуючи на труднощі учнів. Цей результат підтверджує високий рівень сформованості професійної самосвідомості більшості здобувачів вищої освіти, готовність до індивідуалізації підходів і реалізації принципу адаптивного навчання.

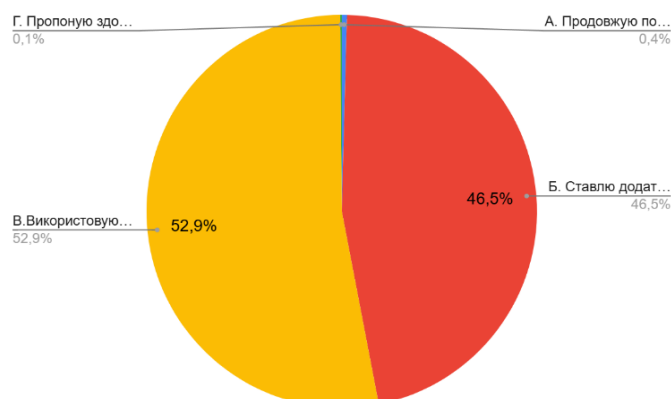
Отримані дані засвідчують, що переважна більшість майбутніх педагогів володіють базовими компетентностями у сфері викладання, навчання та оцінювання, зокрема щодо застосування диференційованих підходів у поясненні матеріалу. Таке професійне реагування є критично важливим для ефективного засвоєння знань здобувачами освіти з різними рівнями підготовки. Попри певні виклики, пов'язані з рівнем сформованості інших компетентнісних

demonstrate high pedagogical reflexivity, readiness to improve methodological tools, and orientation toward the quality of the educational process.

блоків (наприклад, професійної відданості), результати демонструють високу педагогічну рефлексивність, готовність до вдосконалення методичного інструментарію та орієнтацію на якість освітнього процесу.

School Teachers

Вчителі ЗЗСО:

When modeling the situation, the majority of teachers demonstrated a proactive professional position oriented toward adapting the learning process according to students' needs. Thus, 52.9% of respondents (n=375) chose the option of changing the teaching method – using visual aids, examples, group work, or other approaches, which indicates flexibility, reflexivity, and methodological awareness in pedagogical activity. Another 46.5% of respondents (n=330) indicated that in such a situation they would ask additional questions to identify difficult aspects of the topic – this demonstrates communicative competence and the ability to organize feedback in learning.

Під час моделювання ситуації більшість вчителів продемонстрували проактивну професійну позицію, зорієнтовану на адаптацію навчального процесу відповідно до потреб здобувачів освіти. Так, 52,9% опитаних (n=375) обрали варіант зміни методу викладання – застосування наочності, прикладів, групової роботи чи інших підходів, що свідчить про гнучкість, рефлексивність та методичну обізнаність у педагогічній діяльності. Ще 46,5% респондентів (n=330) зазначили, що у такій ситуації ставитимуть додаткові запитання з метою виявлення складних аспектів теми – це демонструє комунікативну компетентність та вміння організовувати зворотний зв'язок у навчанні.

At the same time, only 0.4% of respondents (n=3) chose a passive strategy – to continue the explanation according to plan without responding to students' difficulties. Another 0.1% (n=1) suggested independent study of the material at home. These results confirm the high level of professional self-awareness among the majority of teachers, readiness for individualization of

Водночас лише 0,4% респондентів (n=3) обрали пасивну стратегію – продовжити пояснення за планом, не реагуючи на труднощі учнів. Ще 0,1% (n=1) запропонували самостійне опрацювання матеріалу вдома. Ці результати підтверджують високий рівень сформованості професійної самосвідомості більшості вчителів, готовність до індивідуалізації підходів і

approaches, and implementation of the principle of adaptive learning.

The obtained data demonstrate that the overwhelming majority of Ukrainian teachers possess basic competences in the teaching, learning, and assessment area, particularly regarding the application of differentiated approaches in explaining material. Such professional response is critically important for effective knowledge acquisition by students with different levels of preparation.

«DIVERSITY, WELL-BEING, AND RESILIENCE» AREA

Please assess the level of competency development in the Diversity, Well-being, and Sustainability domain (emotional intelligence, inclusion, tolerance, ability to act in crisis situations, etc.).

HEI Lecturers: The third block of the questionnaire concerned lecturers' ability to maintain their own resilience and care for well-being under difficult conditions. The results demonstrated that 53% (n=80) of lecturers rated this competency as sufficient, 39.7% (n=60) as high, and only 7.3% (n=11) as medium. This indicates the presence of certain problems, but also educators' conscious attitude toward the importance of preserving their own resources.

HEI Students: Examining the state of competency development in the «Diversity, Well-being, and Resilience» area, it was found that 41.3% (n=133) of respondents identify a sufficient level of their development, 34.5% (n=111) have a high level, 22.7% (n=73) of respondents note a medium level of development, and there is a small proportion of respondents who indicated low and very low levels. Positive acquisition of competences in this area is explained by identifying ways to support one's own resilience and overcome professional burnout.

School Teachers: Examining the state of competency development in the diversity, well-being, and resilience area, it was found

реалізації принципу адаптивного навчання.

Отримані дані засвідчують, що переважна більшість українських вчителів володіють базовими компетентностями у сфері викладання, навчання та оцінювання, зокрема щодо застосування диференційованих підходів у поясненні матеріалу. Таке професійне реагування є критично важливим для ефективного засвоєння знань здобувачами освіти з різними рівнями підготовки.

СФЕРА «РІЗНОМАНІТНІСТЬ, ДОБРОБУТ ТА СТІЙКІСТЬ»

Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері різноманітності, добробуту та стійкості (емоційний інтелект, інклюзія, толерантність, уміння діяти в кризових ситуаціях тощо)

Викладачі ЗВО: Третій блок анкети стосувався здатності викладачів зберігати власну стійкість та піклуватися про добробут у складних умовах. Результати засвідчили, що 53% (n=80) викладачів оцінили цю компетентність як достатню, 39,7% (n=60) – як високу, і лише 7,3% (n=11) – як середню. Це свідчить про наявність певних проблем, але й про усвідомлене ставлення педагогів до важливості збереження власних ресурсів.

Здобувачі ЗВО: Досліджуючи стан сформованості компетентностей у сфері «Різноманітність, добробут та стійкість», з'ясовано, що 41,3 % (n=133) респондентів визначають у себе достатній рівень їх сформованості, 34,5% (n=111) – мають високий рівень, середній рівень сформованості відзначають 22,7% (n=73) респонденти, та є невелика частина опитаних, які позначили низький та дуже низький рівень. Позитивне набуття компетентностей у цій сфері пояснюється визначенням шляхів підтримки власної стійкості та подолання професійного вигорання.

Вчителі ЗЗСО: Досліджуючи стан сформованості компетентностей у сфері різноманітності, добробуту та стійкості,

that the overwhelming majority of teachers demonstrate a sufficient level of development of these competences. Specifically, 61.2% of respondents (n=434) rated their level as sufficient, 29.3% (n=208) defined it as high, while only 9.0% (n=64) indicated a medium level and 0.4% (n=3) a low level. None of the study participants rated their competences as very low, which indicates a generally positive state of teachers' professional preparedness in this area.

The percentage indicators presented above are supplemented and specified by the responses of all three groups of respondents to the open-ended question **«What methods do you typically use to maintain your resilience and handle professional stress?»**

HEI Lecturers: Among the most common methods of maintaining well-being, lecturers mentioned time management, clear delineation between professional and personal spheres, physical activity, creativity, reading, walks, and volunteering.

«Setting boundaries, prioritization, delegation, 'recovery islands,' body-temple, use of technologies.»

«I maintain my own resilience through daily study of the experience of educational and research work of domestic and foreign scientific and pedagogical workers through participation in discussions, participation in conferences, seminars, organization of self-education, supervision of students' qualification works, PhD dissertations, doctoral dissertations, reviewing various scientific works, preparation of articles for Scopus, WoS publications, etc.»

«I usually maintain my own resilience through work time planning and setting priorities, regular breaks and physical activity. To handle professional workload, I use self-reflection, experience sharing with colleagues, and maintaining emotional balance. An important role is also played by developing stress resistance skills and combining work with rest.»

з'ясовано, що переважна більшість вчителів демонструє достатній рівень розвитку цих компетентностей. Зокрема, 61,2% респондентів (n=434) оцінили свій рівень як достатній, 29,3% (n=208) визначили його як високий, тоді як лише 9,0% (n=64) зазначили середній рівень та 0,4% (n=3) – низький. Жоден із учасників дослідження не оцінив свої компетентності як дуже низькі, що свідчить про загалом позитивний стан професійної підготовленості вчителів у цій сфері.

Представлені вище відсоткові показники доповнюються та конкретизуються відповідями всіх трьох груп респондентів на відкрите запитання **«Як Ви зазвичай підтримуєте власну стійкість і долаєте професійне навантаження?»**

Викладачі ЗВО: Серед найпоширеніших способів підтримки добробуту викладачі зазначали тайм-менеджмент, чітке розмежування професійної та особистісної сфер, фізичну активність, творчість, читання, прогулянки, волонтерство.

«Визначення кордонів, пріоритетність, делегування, «острівці відновлення», тіло-храм, використання технологій».

«Власну стійкість підтримую за рахунок щоденного вивчення досвіду навчально-дослідницької роботи науково-педагогічних вітчизняних та зарубіжних працівників через участь у дискусіях, участі у конференціях, семінарах, організації самоосвіти, керівництво кваліфікаційними роботами здобувачів, дисертаціями phd, докторськими дисертаціями, рецензування різних наукових робіт, підготовка статей для видань scopus, WOS та ін.».

«Зазвичай підтримую власну стійкість через планування робочого часу та встановлення пріоритетів, регулярні перерви та фізичну активність. Для подолання професійного навантаження використовую саморефлексію, обмін досвідом із колегами та підтримку емоційного балансу. Важливу роль також відіграє розвиток навичок

«Every morning I do physical exercises on trainers, listen to psychology lectures, read specialized and fiction literature, take walks in nature, attend events, cinema, theaters, go on excursions.»

Social environment remains an important resource – family support, communication with colleagues, participation in professional events. For some respondents, the spiritual component is also a significant factor: *«With God's help», «I am sustained by kindred work»* Particularly valuable was the statement: *My resource is music, books, walks in the fresh air, by the sea, in the forest, in the park and, of course, my students»,* which emphasizes the interconnection of a lecturer's personal and professional life.

HEI Students: We present higher education students' responses to the following question: *«What methods do you typically use to maintain your resilience and handle professional stress?»*

Students identified various activities and strategies for maintaining resilience and handling professional workload. In the area of **planning, time management, and time organization**, respondents mentioned clear planning of work time and rest, setting priorities in tasks, weekly planning with micro-breaks and workload distribution, and establishing clear boundaries between work and personal life.

Regarding **rest and recovery**, students emphasized regular breaks and post-work rest, taking one day off per week, walks, sleep, and a calm environment, outdoor recreation, travel and trips, as well as taking a detox from work.

Physical activity was widely represented in responses, including sports (fitness, yoga, cycling, stretching), active recreation, walks in the fresh air, and physical unloading for mental reset.

стресостійкості та поєднання роботи з відпочинком».

«Займаюся щоранку фізичними вправами на тренажерах, слухаю лекції з психології, читаю спеціальну та художню літературу, прогулянки на природі, відвідування заходів, кіно, театрів, поїздки на екскурсії».

Важливим ресурсом залишається соціальне оточення – підтримка сім'ї, спілкування з колегами, участь у професійних заходах. Для частини респондентів вагомим чинником є й духовна складова: *«З Божою допомогою», «Мене тримає споріднена праця».* Особливо цінним виявилось твердження: *«Мій ресурс – музика, книги, прогулянки на свіжому повітрі, на морі, у лісі, парком та, звісно, мої студенти», яке підкреслює взаємозв'язок особистого та професійного життя викладача.*

Здобувачі ЗВО: Пропонуємо переглянути відповіді здобувачів вищої освіти на це запитання *«Як Ви зазвичай підтримуєте власну стійкість і долаєте професійне навантаження?»*

Здобувачі виокремили різні види діяльності та стратегії для підтримки стійкості та подолання професійного навантаження. У сфері **планування, тайм-менеджменту та організації часу** респонденти зазначали чітке планування робочого часу і відпочинку, встановлення пріоритетів у завданнях, планування тижня з мікропаузами та розподілом навантаження, а також встановлення чітких меж між роботою й особистим життям.

Щодо **відпочинку і відновлення**, здобувачі наголошували на регулярних паузах та відпочинку після роботи, виділенні одного вихідного дня на тиждень, прогулянках, сні та спокійній обстановці, відпочинку на природі, подорожах і мандрівках, а також детоксі від роботи.

Фізична активність була широко представлена у відповідях, зокрема спорт (фітнес, йога, велосипед, розминка), активний відпочинок, прогулянки на свіжому повітрі, а також фізичне

Hobbies and interests play an important role in maintaining resilience: reading books, watching films, handicrafts, theatre, music, drawing, photography, cooking, board games, art therapy, and engaging in favourite activities.

Communication and social support emerged as a significant factor, with respondents mentioning conversations with colleagues and experience sharing, family and friends' support, communities and like-minded people, participation in team events, and working with a psychologist.

In terms of **self-development and professional growth**, students noted learning, participation in courses and trainings, reading professional literature, professional reflection and experience analysis, feedback, and participation in community development.

Finally, **balance and life principles** were highlighted, including maintaining work-life balance, conscious attitude toward workload, the principle of «important over urgent», and persistence, patience, and self-discipline.

The responses of HEI students demonstrate that the effectiveness of using various types of recovery and prevention of professional burnout is achieved through timely application and combination of different types of activities. Additionally, respondents noted the use of harmful habits, avoidance of difficulties, devaluation of their condition, and overload, which, in our opinion, can become a negative factor affecting not only the professional but also personal development of future teachers.

School Teachers: Analysis of methods for maintaining one's own resilience and handling professional workload revealed a wide range of strategies employed by Ukrainian educators. Systematization of responses allows identification of several main groups of approaches to preserving professional balance.

розвантаження для перезавантаження мозку.

Хобі та захоплення відіграють важливу роль у підтримці стійкості: читання книг, перегляд фільмів, рукоділля, театр, музика, малювання, фотографія, кулінарія, настільні ігри, арт-терапія та заняття улюбленими справами.

Спілкування та соціальна підтримка виявилися значущим чинником, адже респонденти згадували розмови з колегами та обмін досвідом, підтримку родини та друзів, спільноти та однодумців, участь у командних заходах, а також роботу з психологом.

У контексті **саморозвитку і професійного зростання** здобувачі відзначали навчання, участь у курсах і тренінгах, читання професійної літератури, професійну рефлексію та аналіз досвіду, зворотний зв'язок і участь у розвитку спільноти.

Нарешті, було виокремлено **баланс та життєві принципи**, зокрема підтримка балансу між роботою та особистим життям, усвідомлене ставлення до навантаження, принцип «важливе понад термінове», а також наполегливість, терпіння та самодисципліна.

Відповіді, здобувачів демонструють те, що ефективність використання різних видів відновлення та попередження професійного вигорання досягається за умови вчасного застосування та поєднання різних видів діяльності. Крім того, респонденти зазначали використання шкідливих звичок, уникнення труднощів, знецінення свого стану, перевантаження, що, на нашу думку, може стати негативним фактором, який вплине не лише на професійний, а й особистісний розвиток майбутніх вчителів.

Вчителі ЗЗСО: Аналіз способів підтримки власної стійкості та подолання професійного навантаження розкрив широкий спектр стратегій, які застосовують українські педагоги. Систематизація відповідей дозволяє виділити декілька основних груп підходів до збереження професійної рівноваги.

The most common group of strategies proved to be the combination of physical activity and a healthy lifestyle. Numerous respondent answers included mentions of sports, yoga, walks in the fresh air, proper nutrition, and healthy sleep. Typical responses included *«I do sports»*, *«Proper daily routine, balanced nutrition, physical activity»*, *«Healthy lifestyle, support of loved ones.»* Such concentration on physical well-being reflects teachers' awareness of the interconnection between bodily and emotional health.

The second significant group of strategies is related to work process organization and time management. Respondents emphasized the importance of planning, setting priorities, and clear delineation between work and personal time. Characteristic responses included: *«Clear work planning»*, *«Establishing balance between work and personal life»*, *«I try to leave work at work and switch to family at home.»* These responses indicate teachers' understanding of the need to structure activities to prevent professional burnout.

The third group consists of psychological self-regulation and recovery techniques. Teachers mentioned meditation, breathing exercises, reflection, and autogenic training. Indicative responses include: *«I apply stress management methods (breathing exercises and meditation, physical activity)»*, *«Self-analysis of my actions, separation of work and household responsibilities»*, *«I practice relaxation techniques.»* Such variety of psychological tools demonstrates educators' growing awareness of mental health support methods.

Particularly important proved to be the group of strategies related to social support and professional communication. Numerous responses emphasized the significance of interaction with colleagues, experience sharing, and support from family and friends. Respondents noted: *«Communication with colleagues, watching motivational videos»*, *«Experience sharing*

Найпоширенішою групою стратегій виявилось поєднання фізичної активності та здорового способу життя. Численні відповіді респондентів містили згадки про спорт, йогу, прогулянки на свіжому повітрі, правильне харчування та здоровий сон. Типовими були відповіді на кшталт *«Займаюсь спортом»*, *«Правильний режим дня, збалансоване харчування, фізична активність»*, *«Здоровий спосіб життя, підтримка близьких»*. Така концентрація на фізичному добробуті відображає усвідомлення вчителями взаємозв'язку між тілесним та емоційним здоров'ям.

Друга значуща група стратегій пов'язана з організацією робочого процесу та тайм-менеджментом. Респонденти підкреслювали важливість планування, встановлення пріоритетів та чіткого розмежування робочого та особистого часу. Характерними були відповіді: *«Чітке планування роботи»*, *«Встановлення балансу між роботою та особистим життям»*, *«Роботу стараюсь залишати на роботі і переключатись вдома на сім'ю»*. Ці відповіді свідчать про розуміння вчителями необхідності структурування діяльності для запобігання професійному вигоранню.

Третю групу становлять психологічні техніки саморегуляції та відновлення. Вчителі згадували медитацію, дихальні вправи, рефлексію, аутотренінг. Показовими є відповіді: *«Застосовую методи управління стресом (дихальні вправи та медитації, фізична активність)»*, *«Самоаналіз своїх дій, розмежування робочих і домашніх обов'язків»*, *«Практикую техніки релаксації»*. Така розмаїтість психологічних інструментів демонструє зростання обізнаності педагогів щодо методів підтримки ментального здоров'я.

Особливо важливою виявилася група стратегій, пов'язаних із соціальною підтримкою та професійним спілкуванням. Численні відповіді підкреслювали значення взаємодії з колегами, обміну досвідом, підтримки сім'ї та друзів. Респонденти зазначали: *«Спілкування з колегами, перегляд*

and support from colleagues», «Support from family and friends.» This indicates understanding of the collective nature of pedagogical activity and the importance of professional community in overcoming challenges

Creativity and personal interests constituted another significant group of recovery strategies. Teachers actively mentioned reading, drawing, music, handicrafts, and travel as ways to shift attention and achieve emotional recovery. Typical responses included: *«I read, attend cultural events, travel», «I engage in creativity and rest in nature», «I listen to music, talk with friends.»* The diversity of creative practices reflects the individual nature of recovery needs and the importance of personal self-realization outside the professional sphere.

A separate group consisted of responses related to spirituality and faith. Some respondents found support in religious practices: *«Through prayer», «Communion in church, rest», «Through prayer, reading spiritual literature.»* These responses underscore the role of value orientations in maintaining professional resilience.

At the same time, the analysis revealed problematic aspects. Some responses demonstrated the presence of serious challenges in maintaining one's own resilience. Respondents noted: *«Currently I am becoming very psychologically exhausted», «There is no possibility to relax», «It is too difficult to maintain one's own resilience, since we, educators, are tested daily.»* Particularly telling is the response: *«I endure, try to find positives in situations that occur, sometimes try to abstract myself, unfortunately I have no time for my own interests, so this very professional workload has led to deterioration of health, now I take medications.»* These responses point to systemic problems in the organization of pedagogical work and the need for institutional support for teachers.

An interesting feature was the group of responses that emphasized internal

мотивуючих відео», «Обмін досвідом і підтримки від колег», «Підтримка родини та друзів». Це свідчить про розуміння колективного характеру педагогічної діяльності та важливості професійної спільноти у подоланні викликів.

Творчість та особистісні захоплення становили ще одну значущу групу стратегій відновлення. Вчителі активно згадували читання, малювання, музику, рукоділля, подорожі як способи переключення уваги та емоційного відновлення. Типовими були відповіді: *«Читаю, відвідую культурні заходи, мандрую», «Займаюсь творчістю та відпочиваю на природі», «Слухаю музику, розмовляю з друзями».* Різноманітність творчих практик відображає індивідуальний характер потреб у відновленні та важливість особистісної самореалізації поза професійною сферою.

Окрему групу становили відповіді, пов'язані з духовністю та вірою. Частина респондентів знаходила підтримку в релігійних практиках: *«Молитвою», «Причастя в церкві, відпочинок», «Молитвою, читанням духовної літератури».* Ці відповіді підкреслюють роль ціннісних орієнтацій у підтримці професійної стійкості.

Водночас аналіз виявив і проблемні аспекти. Частина відповідей засвідчила наявність серйозних викликів у підтримці власної стійкості. Респонденти зазначали: *«На даний час сильно виснажуюсь психологічно», «Розслаблятися нема можливості», «Надто складно підтримувати власну стійкість, оскільки нас, педагогів, щодня випробовують».* Особливо показовою є відповідь: *«Терплю, намагаюсь знайти позитив у ситуаціях, що трапляються, часом намагаюсь абстрагуватись, на жаль, часу на власні інтереси не маю, тому саме це професійне навантаження привело до погіршення стану здоров'я, тепер приймаю ліки».* Ці відповіді вказують на системні проблеми в організації педагогічної праці та необхідність інституційної підтримки вчителів.

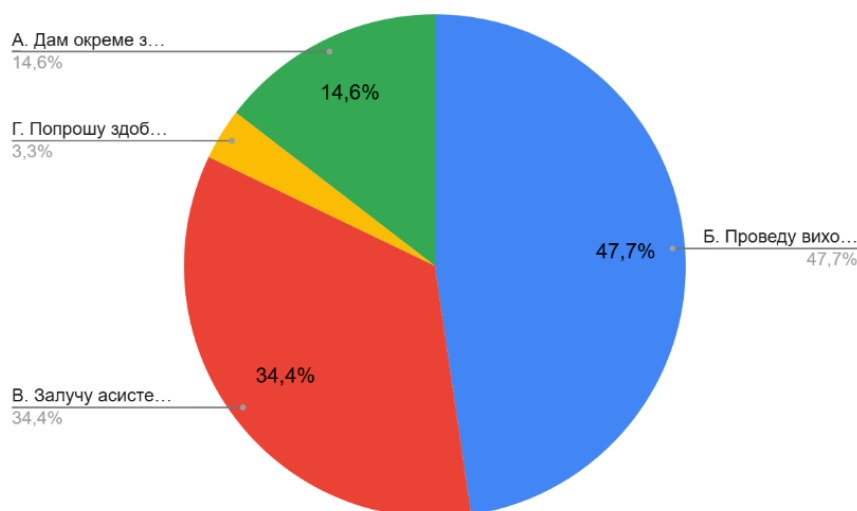
Цікавою особливістю стала група відповідей, що підкреслювала внутрішню

motivation and love for the profession as the foundation of resilience. Respondents noted: «*I love my work*», «*I always draw inspiration from students*», «*I am sustained by love for students and faith in the meaning of my work.*» This group of responses indicates preservation of professional identity and vocation even under conditions of significant challenges.

Within the study, respondents were asked to model a response to a pedagogical case: **A conflict has emerged in the classroom because of the presence of learner(s) with special educational needs. How would you respond? (Select one answer).**

The results of respondents' answers are presented in the diagrams.

HEI Lectures:

In the pedagogical case where a conflict emerged in the classroom due to the presence of students with special educational needs, nearly half of lecturers – 47.7% (n=72) – chose to conduct an educational session on mutual respect and tolerance, indicating a commitment to forming values of inclusivity and ethical interaction in students. Another 34.4% (n=52) of respondents emphasized the importance of involving specialists – a teaching assistant or psychologist – recognizing the need for professional support. At the same time, 14.6% (n=22) see conflict resolution in providing a separate assignment to the student to avoid

мотивацію та любов до професії як основу стійкості. Респонденти зазначали: «*Люблю свою роботу*», «*Завжди черпаю натхнення в здобувачах освіти*», «*Мене тримає любов до студентів та віра в сенс моєї праці*». Ця група відповідей свідчить про збереження професійної ідентичності та покликання навіть в умовах значних викликів.

У межах дослідження було запропоновано респондентам змодельовати реакцію на педагогічну ситуацію: **В аудиторії виникла конфліктна ситуація через присутність здобувача (здобувачів) освіти з особливими освітніми потребами. Які Ваші дії? (Оберіть одну відповідь).**

Результати відповідей респондентів подані в діаграмах.

Викладачі ЗВО:

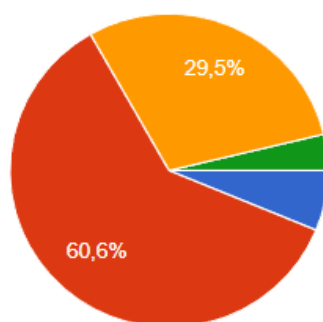
У педагогічній ситуації, коли в аудиторії виникла конфліктна ситуація через присутність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, майже половина викладачів 47,7% (n=72) обрали шлях проведення виховної години про взаємоповагу та толерантність, що свідчить про прагнення формувати у студентів цінності інклюзивності та етичної взаємодії. Ще 34,4% (n=52) респондентів наголосили на важливості залучення фахівців – асистента вчителя чи психолога, визнаючи потребу у професійній підтримці. Водночас 14,6% (n=22) вбачають вирішення конфлікту у наданні окремого завдання студенту, щоб

tension, while only 3.3% (n=5) suggested adapting the student to general behavioral rules.

The obtained results demonstrate that lecturers are generally oriented toward inclusive and supportive strategies that combine educational work, professional assistance, and individualization of learning, whereas the approach of «adaptation to general rules» has minimal support. This indicates a preference for a humanistic position and educators' readiness to contribute to creating a safe, tolerant educational environment.

HEI Students:

322 відповіді

Specifically, 60.6% (n = 195) of respondents chose the option «I will conduct a class meeting on mutual respect and tolerance», indicating a commitment to preventive work, creating a safe learning environment, and developing empathy within student groups. Another 29.5% (n = 95) indicated their willingness to involve a teaching assistant or school psychologist, thereby applying an interdisciplinary approach and delegating conflict resolution to other specialized professionals, which demonstrates awareness of the boundaries of their own pedagogical competence. Meanwhile, 6.2% (n = 20) preferred the option «I will give this student a separate assignment» – an adaptive strategy that, however, carries the risk of segregation. Only 3.7% (n = 12) stated they would ask the student to adapt to general behavioral rules, demonstrating low readiness for inclusive approaches.

The obtained data indicate that respondents tend to apply humanistic and integrative strategies in conflict situations involving students with special educational needs

уникнути напруги, а лише 3,3% (n=5) запропонували адаптацію студента до загальних правил поведінки.

Отримані результати демонструють, що викладачі загалом орієнтовані на інклюзивні та підтримувальні стратегії, які поєднують виховну роботу, фахову допомогу й індивідуалізацію навчання, тоді як підхід «пристосування до загальних правил» має мінімальну підтримку. Це свідчить про перевагу гуманістичної позиції та готовність педагогів сприяти створенню безпечного, толерантного освітнього середовища.

Здобувачі ЗВО:

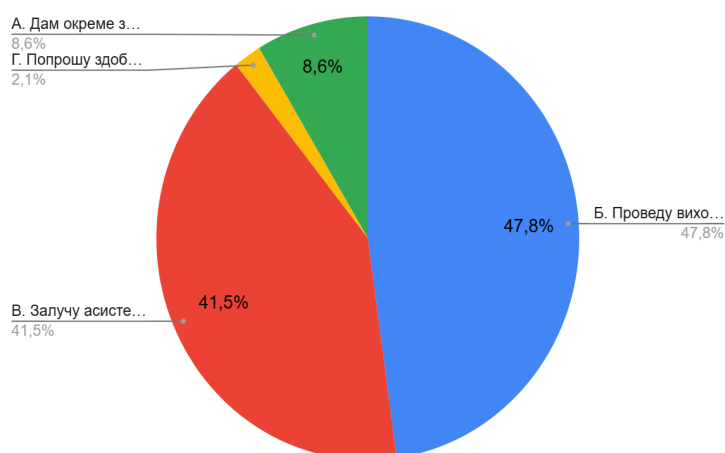
- А. Дам окреме завдання цьому здобувачу освіти, щоб уникнути конфлікту. I will give a separate task t...
- Б. Проведу виховну годину про взаємоповагу та толерантність. I will conduct an educational session about...
- В. Залучу асистента вчителя чи психолога. I will involve a teaching as...
- Г. Попрошу здобувача освіти пристосуватися до загальних прави...

Так, 60,6% (n = 195) респондентів обрали варіант «Проведу виховну годину про взаємоповагу та толерантність», що свідчить про прагнення до профілактичної роботи, формування безпечного освітнього середовища та розвитку емпатії в учнівських колективах, 29,5% (n = 95) зазначили готовність залучити асистента вчителя або психолога, тобто застосувати міждисциплінарний підхід і делегування у вирішенні конфлікту іншим спеціальним фахівцям, що вказує на усвідомлення меж власної педагогічної компетенції, 6,2% (n = 20) надали перевагу варіанту «Дати окреме завдання цьому здобувачу» – адаптивна стратегія, яка, втім, може мати ризик сегрегації. Лише 3,7% (n = 12) вказали, що попросять здобувача пристосуватися до загальних правил поведінки, демонструючи низьку готовність до інклюзивних підходів.

Отримані дані свідчать про стремління респондентів до застосування гуманістично-орієнтованих і інтеграційних стратегій у конфліктних

(SEN). The majority of respondents do not shift responsibility onto the child with special needs, but instead initiate group educational activities or seek professional support. This confirms the presence of inclusive potential among the future teaching community. At the same time, the presence of 10% of responses suggesting assimilationist or isolating strategies points to the need for further professional development of teachers in matters of inclusion.

School Teachers:

In a pedagogical situation involving conflict due to the presence of students with special educational needs, teachers demonstrated a high level of inclusive awareness. The largest proportion of respondents – 47.8% (n=339) – chose to conduct a class meeting on mutual respect and tolerance, indicating an understanding of the importance of fostering an inclusive culture through systematic educational work. An additional 41.5% (n=294) indicated their readiness to involve specialists – a teaching assistant or school psychologist – demonstrating awareness of the need for an interdisciplinary approach. Only a small proportion of respondents chose segregationist strategies: 8.6% (n=61) suggested a separate assignment, while 2.1% (n=15) proposed adaptation to general rules. This distribution of responses indicates the predominance of humanistic and integrative approaches within the teaching community.

ситуаціях, пов'язаних із присутністю здобувачів з ООП. Більшість респондентів не перекладають відповідальність на дитину з особливими потребами, а натомість ініціюють групові виховні заходи або залучають фахову підтримку. Це підтверджує наявність інклюзивного потенціалу серед майбутньої педагогічної спільноти. Разом з тим, наявність 10% відповідей, що передбачають асимілятивні або ізолюючі стратегії, вказує на потребу в подальшому підвищенні кваліфікації педагогів з питань інклюзії.

Вчителі ЗЗСО:

У педагогічній ситуації щодо конфлікту через присутність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами вчителі продемонстрували високий рівень інклюзивної свідомості. Найбільша частка респондентів – 47,8% (n=339) обрала проведення виховної години про взаємоповагу та толерантність, що свідчить про розуміння важливості формування інклюзивної культури через системну освітньо-виховну роботу. Ще 41,5% (n=294) зазначили готовність залучити фахівців – асистента вчителя чи психолога, демонструючи усвідомлення необхідності міждисциплінарного підходу. Лише незначна частина респондентів обрала сегрегаційні стратегії: 8,6% (n=61) запропонували окреме завдання, а 2,1% (n=15) – адаптацію до загальних правил. Такий розподіл відповідей свідчить про переважання гуманістичних та інтеграційних підходів у педагогічному середовищі.

«INFORMATION AND DIGITAL LITERACY» AREA

Please assess your level of competency development in the ICT and Digital Literacy area (working with information, digital resources, content creation, AI usage, etc.).

University Lecturers: This section of the questionnaire focused on assessing the level of ICT and digital literacy among university lecturers. Over half of the respondents – 44.4% (n=67) – rated their level as sufficient, while another 35.8% (n=54) rated it as high. At the same time, 17.9% (n=27) assessed it as moderate, and 2% (n=3) as low. This indicates an overall confident level of digital tool proficiency within the teaching community, but also points to the need for further improvement.

University Students: As part of the study, a survey was also conducted among higher education students to determine their level of ICT and digital literacy competencies. The majority of respondents rated their level as «high» (42.9%, n=138) or «sufficient» (40.1%, n=129), which demonstrates the professionalization of digital activities: the ability to create their own digital content, use interactive platforms, analyze digital data, and engage in initial use of AI for educational purposes.

A portion of respondents demonstrated a moderate level (15.8%, n=51), indicating the presence of basic digital skills, the ability to work with online resources and digital tools, and to some extent, the use of innovative technologies in the learning process.

However, the presence of responses at the «low» (0.9%, n=3) or «very low» (0.3%, n=1) levels indicates a digital divide among the future teaching community and the necessity for targeted training and professional development in this area.

СФЕРА «ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ»

Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері інформаційно-цифрової грамотності (робота з інформацією, цифрові ресурси, створення контенту, використання ІІІ тощо)

Викладачі ЗВО: Цей блок анкети був присвячений оцінці рівня інформаційно-цифрової грамотності викладачів. Понад половина респондентів – 44,4% (n=67) визначили свій рівень як достатній, ще 35,8% (n=54) – як високий. Водночас 17,9% (n=27) оцінили його як середній, а 2% (n=3) – як низький. Це свідчить про загалом упевнений рівень володіння цифровими інструментами у викладацькому середовищі, але й про потребу у подальшому вдосконаленні.

Здобувачі ЗВО: У рамках дослідження також було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо визначення рівня сформованості компетентностей у сфері інформаційно-цифрової грамотності. Більшість респондентів оцінили свій рівень як «високий» (42,9%, n=138) або «достатній» (40,1%, n=129), що свідчить про професіоналізацію цифрової діяльності: вміння створювати власний цифровий контент, використовувати інтерактивні платформи, аналізувати цифрові дані, а також початкове використання ІІІ для освітніх цілей.

Частина респондентів продемонструвала середній рівень (15,8%, n=51), що свідчить про наявність базових цифрових навичок, здатність працювати з онлайн-ресурсами, цифровими інструментами та певною мірою – використовувати інноваційні технології в освітньому процесі.

Водночас наявність відповідей на рівні «низький» (0,9%, n=3) або «дуже низький» (0,3%, n=1) свідчить про цифровий розрив серед майбутньої освітянської спільноти та необхідність цільового навчання та підвищення кваліфікації в цій галузі.

The results obtained indicate a high level of digital literacy among the majority of higher education students, which is a positive indicator for the further digital transformation of the educational process. The predominance of «high» and «sufficient» ratings (over 83%) points to respondents' readiness to effectively use digital tools and resources, including artificial intelligence elements, in the educational environment.

Nevertheless, the presence of even a small proportion of students with low or very low levels (1.2%) highlights the existence of a digital divide, which can create barriers to inclusivity and equal access to quality education. This necessitates the implementation of targeted educational strategies aimed at supporting less prepared students – through adaptive learning programs, mentorship, and the development of digital culture in educational institutions. Overall, the results demonstrate high motivation and potential for digital development, but at the same time require a systematic approach to creating an inclusive digital educational environment, which is confirmed by the variety of digital resources used.

Secondary School Teachers: The study of ICT and digital literacy competency levels revealed an overall high level of digitalization in Ukrainian teachers' pedagogical practice. The majority of respondents – 56.0% (n=397) – rated their level as sufficient, while another 22.8% (n=162) rated it as high, whereas 20.3% (n=144) of teachers indicated a moderate level. Low and very low levels were reported by only 0.7% (n=5) and 0.1% (n=1) of respondents, respectively. Thus, over 78% of teachers demonstrate confident mastery of digital technologies, which is an important indicator of the education system's readiness to meet contemporary technological challenges.

When asked «**What digital technologies or tools do you use most frequently in your**

Отримані результати свідчать про високий рівень цифрової грамотності серед більшості здобувачів вищої освіти, що є позитивним індикатором для подальшої цифрової трансформації освітнього процесу. Переважання оцінок на рівнях «високий» та «достатній» (понад 83%) вказує на готовність респондентів ефективно використовувати цифрові інструменти та ресурси, включаючи елементи штучного інтелекту, в освітньому середовищі.

Проте наявність навіть незначної частки здобувачів із низьким або дуже низьким рівнем (1,2%) акцентує увагу на існуванні цифрового розриву, що може створювати бар'єри для інклюзивності та рівного доступу до якісної освіти. Це зумовлює необхідність реалізації цільових освітніх стратегій, спрямованих на підтримку менш підготовлених здобувачів – через адаптивні навчальні програми, менторство, а також розвиток цифрової культури в закладах освіти. Загалом, результати демонструють високу мотивацію та потенціал до цифрового розвитку, але водночас вимагають системного підходу до формування інклюзивного цифрового освітнього середовища, що підтверджуються різноманітністю використаних засобів цифрових ресурсів.

Вчителі ЗЗСО: Дослідження рівня сформованості компетентностей у сфері інформаційно-цифрової грамотності виявило загалом високий рівень цифровізації педагогічної практики українських вчителів. Більшість респондентів – 56,0% (n=397) оцінили свій рівень як достатній, ще 22,8% (n=162) як високий, тоді як середній рівень зазначили 20,3% (n=144) вчителів. Низький та дуже низький рівні мають лише 0,7% (n=5) та 0,1% (n=1) респондентів відповідно. Таким чином, понад 78% педагогів демонструють впевнене володіння цифровими технологіями, що є важливим показником готовності освітньої системи до технологічних викликів сучасності.

На запитання «**Які цифрові технології або інструменти Ви найчастіше застосовуєте у своїй педагогічній**

teaching practice?» respondents provided the following answers.

University Lecturers: Among the most commonly used digital technologies, lecturers mentioned learning management systems (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Canvas), tools for content creation and visualization (PowerPoint, Canva, Prezi, Genially), as well as interactive resources for polling and gamification (Kahoot, Mentimeter, Quizizz, Padlet, LearningApps). A significant number of respondents emphasized the use of artificial intelligence – ChatGPT, Gemini, Quillionz, Midjourney – as a supportive resource for creating educational content, assessments, and visualizations.

An interesting perspective shared by some lecturers concerns the importance of balance: virtual laboratories are convenient for preparation, but they do not replace hands-on practical sessions. Characteristic statements include: *«I use all available digital tools»*, *«Those that best facilitate content delivery and comprehension»*, *«In my practice, AI is not just a tool, but a partner.»*

HEI Students: Below are the responses of higher education students to the question *«What digital technologies or tools do you use most frequently in your teaching practice?»* and the percentage distribution for other tools that were mentioned at least five times.

Among the most popular digital tools, students mentioned artificial intelligence (AI/ChatGPT/Gemini) – 7.45% (n=24) of mentions, indicating the growing integration of AI technologies in the preparation of future teachers. The LearningApps platform received 5.59% (n=18) of mentions, Google Forms and Wordwall each received 4.97% (n=16), confirming the popularity of tools for creating interactive exercises and surveys. Zoom and Padlet were mentioned by 3.73% (n=12) of respondents each, Microsoft Teams and Quizizz by 2.48% (n=8) each, Moodle and Mentimeter by 2.17% (n=7) each, and Jamboard by 1.55% (n=5). The diversity of tools used demonstrates a

практиці? ми отримали наступні відповіді респондентів.

Викладачі ЗВО: Серед найпоширеніших цифрових технологій викладачі назвали освітні платформи (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Canvas), інструменти для створення контенту та візуалізацій (PowerPoint, Canva, Prezi, Genially), а також інтерактивні ресурси для опитувань і гейміфікації (Kahoot, Mentimeter, Quizizz, Padlet, LearningApps). Значна кількість респондентів підкреслила використання штучного інтелекту – ChatGPT, Gemini, Quillionz, Midjourney – як допоміжного ресурсу для створення навчального контенту, тестів, візуалізацій.

Цікавою є думка частини викладачів про важливість балансу: цифрові лабораторії зручні для підготовки, проте вони не замінюють реальних практичних занять. Характерними є вислови: *«Я використовую всі доступні цифрові інструменти»*, *«Ті, які максимально актуалізують подачу матеріалу та його засвоєння»*, *«У моїй практиці ШІ – це не лише інструмент, а партнер»*.

Здобувачі ЗВО: нижче наведено відповіді здобувачів вищої освіти на питання *«Які цифрові технології або інструменти Ви найчастіше застосовуєте у своїй педагогічній практиці?»* та відсоткове співвідношення для інших інструментів, що згадувалися щонайменше п'ять разів.

Серед найпопулярніших цифрових інструментів здобувачі назвали штучний інтелект (ШІ/AI/ChatGPT/Gemini) – 7,45% (n=24) згадок, що свідчить про зростаючу інтеграцію AI-технологій у підготовку майбутніх педагогів. Платформа LearningApps отримала 5,59% (n=18) згадок, Google Forms та Wordwall – по 4,97% (n=16) кожен, що підтверджує популярність інструментів для створення інтерактивних вправ та опитувань. Zoom і Padlet зазначили по 3,73% (n=12) респондентів, Microsoft Teams і Quizizz – по 2,48% (n=8), Moodle та Mentimeter – по 2,17% (n=7), а Jamboard – 1,55% (n=5). Різноманітність використовуваних інструментів демонструє комплексний

comprehensive approach to the digitalization of the learning process and the readiness of future teachers to work with various technological solutions.

The refined analysis, which takes into account various spelling variations, confirms that Canva is the leader in popularity among respondents, surpassing Google Classroom. This indicates a high demand for tools for visualization and creating educational materials. Gamification tools (Kahoot!) also remain among the most sought-after, while AI is rapidly gaining momentum and popularity.

Secondary School Teachers: The analysis of specific digital tools used by teachers revealed an exceptionally wide range of technologies and diverse approaches to their application. Systematizing the responses allows us to identify several main categories of tools that are actively being implemented in pedagogical practice.

Platforms for organizing the learning process occupy a central place in the digital ecosystem of the modern teacher. Google Classroom is mentioned most frequently as the primary tool for posting assignments, materials, and providing feedback. Respondents emphasized its convenience: *«Google Classroom – it's convenient to give assignments, check work, and leave feedback.»* Alongside it, Zoom and Google Meet are actively used for conducting online lessons, Microsoft Teams as an alternative communication platform, and learning management systems Moodle and Canvas for more complex educational projects.

Tools for creating interactivity and assessment constitute the second most important category. Gaming platforms Kahoot! and Quizizz have gained particular popularity, allowing the combination of learning with elements of competition. Teachers noted: *«Kahoot, Quizizz, LearningApps – game-based quizzes, practice exercises, reinforcing material.»* LearningApps and Wordwall are also widely used for creating various interactive exercises, Google Forms for quick polls and

підхід до цифровізації навчального процесу та готовність майбутніх педагогів працювати з різними технологічними рішеннями. Уточнений аналіз, який враховує різні варіанти написання, підтверджує, що Canva є лідером за популярністю серед респондентів, випередивши Google Classroom. Це свідчить про високий запит на інструменти для візуалізації та створення навчальних матеріалів. Інструменти для гейміфікації (Kahoot!) також залишаються в топ затребуваних, а ШІ стрімко набирає обертів та популярності.

Вчителі ЗЗСО: Аналіз конкретних цифрових інструментів, які використовують вчителі, розкрив надзвичайно широкий спектр технологій та різноманітні підходи до їх застосування. Систематизація відповідей дозволяє виділити декілька основних категорій інструментів, що активно впроваджуються в педагогічну практику.

Платформи для організації навчального процесу займають центральне місце у цифровій екосистемі сучасного вчителя. Google Classroom згадується найчастіше як основний інструмент для розміщення завдань, матеріалів та забезпечення зворотного зв'язку. Респонденти підкреслювали його зручність: *«Google Classroom – зручно давати завдання, перевіряти роботи, залишати зворотний зв'язок».* Поряд з ним активно використовуються Zoom та Google Meet для проведення онлайн-уроків, Microsoft Teams як альтернативна платформа комунікації, а також системи керування навчанням Moodle та Canvas для більш складних освітніх проєктів.

Інструменти для створення інтерактивності та оцінювання становлять другу за важливістю категорію. Особливу популярність здобули ігрові платформи Kahoot! та Quizizz, які дозволяють поєднувати навчання з елементами змагання. Вчителі зазначали: *«Kahoot, Quizizz, LearningApps – ігрові вікторини, тренувальні вправи, закріплення матеріалу».* Широко застосовуються також LearningApps та Wordwall для створення різноманітних інтерактивних вправ, Google Forms для швидких

tests, and Mentimeter and Padlet for organizing collaborative work and collecting ideas.

Among tools for creating visual content, Canva is the undisputed leader, mentioned in numerous respondents' answers. Teachers use it to create presentations, posters, infographics, and other visual materials. Alongside it, traditional PowerPoint and Google Slides are actively used, as well as more modern Genially and Prezi for interactive presentations.

An extremely important trend has been the active implementation of artificial intelligence in pedagogical practice. Teachers increasingly mention ChatGPT, Gemini, and Copilot as assistants in creating educational materials, generating assignments, and developing lesson ideas. Particularly telling is one respondent's answer: *«In my practice, AI is not just a tool, but a partner»*, which demonstrates the deep integration of technology into professional activity.

Multimedia resources occupy a special place in the modern teacher's arsenal. YouTube is widely used for showing educational videos, documentaries, and instructional clips. Interactive whiteboards and multimedia systems have become standard equipment in many classrooms. Teachers also actively create their own content using the capabilities of modern gadgets and software.

Subject-specific characteristics are reflected in the use of specialized tools. Mathematics teachers actively use GeoGebra and Desmos for visualizing mathematical concepts, humanities teachers use virtual museums and interactive maps, while science teachers employ scientific simulators and virtual laboratories.

As part of the study, respondents were asked to model their actions when preparing a lesson. Teaching scenario: **You are**

опитувань та тестувань, Mentimeter та Padlet для організації колективної роботи та збору ідей.

Серед інструментів для створення візуального контенту безумовним лідером є Canva, яка згадується в численних відповідях респондентів. Вчителі використовують її для створення презентацій, постерів, інфографіки та іншого наочного матеріалу. Поряд з нею активно застосовуються традиційні PowerPoint та Google Slides, а також більш сучасні Genially та Prezi для інтерактивних презентацій.

Надзвичайно важливою тенденцією стало активне впровадження штучного інтелекту в педагогічну практику. Вчителі все частіше згадують ChatGPT, Gemini, Copilot як помічників у створенні навчальних матеріалів, генерації завдань та ідей для уроків. Особливо показовою є відповідь одного з респондентів: *«У моїй практиці ШІ – це не лише інструмент, а партнер»*, що свідчить про глибоку інтеграцію технологій у професійну діяльність.

Мультимедійні ресурси займають окреме місце в арсеналі сучасного вчителя. YouTube широко використовується для демонстрації освітніх відео, документальних матеріалів та навчальних роликів. Інтерактивні дошки та мультимедійні комплекси стали стандартним обладнанням багатьох класів. Вчителі також активно створюють власний контент, використовуючи можливості сучасних гаджетів та програмного забезпечення.

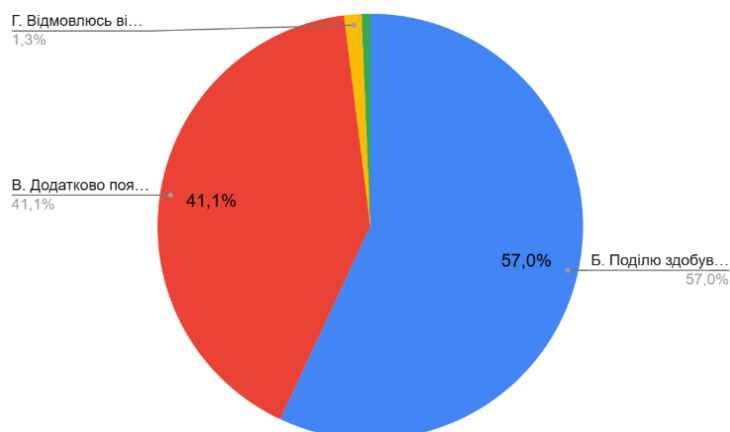
Предметна специфіка знаходить відображення у використанні спеціалізованих інструментів. Вчителі математики активно застосовують GeoGebra та Desmos для візуалізації математичних концепцій, педагоги гуманітарних дисциплін використовують віртуальні музеї та інтерактивні карти, а викладачі природничих наук залучають наукові симулятори та віртуальні лабораторії.

У межах дослідження респондентам було запропоновано змодельовати дії під час підготовки заняття. Педагогічна ситуація:

preparing a class that uses digital tools. Your students have varying levels of digital skills. What will you do? (Select one answer).

The results of respondents' answers are presented in the diagrams.

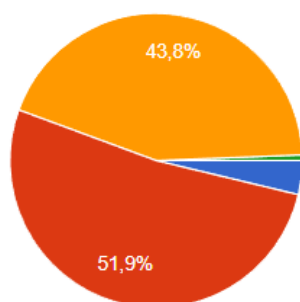
HEI Teachers:

In a teaching scenario involving students with varying levels of digital skills, 57% (n=86) of lecturers chose a strategy of peer support, where stronger students help weaker ones, while 41.1% (n=62) preferred additional explanations using simpler tools. Only 2% (n=3) considered abandoning digital technologies. This emphasizes lecturers' orientation toward inclusivity and their desire to integrate digital solutions even in heterogeneous groups.

University Students:

322 відповіді

The majority of respondents chose inclusive and adaptive approaches to organizing the educational process. Specifically, 51.9% of

Ви готуєте заняття з використанням цифрових інструментів. У класі/аудиторії є здобувачі освіти з різним рівнем цифрових навичок. Як ви вчините? (Оберіть одну відповідь).

Результати відповідей респондентів подані в діаграмах.

Викладачі ЗВО:

У педагогічній ситуації з різним рівнем цифрових навичок у здобувачів освіти 57% (n=86) викладачів обрали стратегію групової взаємопідтримки, де сильніші допомагають слабшим, а 41,1% (n=62) надали перевагу додатковим поясненням із використанням простіших інструментів. Лише 2% (n=3) розглянули можливість відмови від цифрових технологій. Це підкреслює орієнтацію викладачів на інклюзивність та бажання інтегрувати цифрові рішення навіть у неоднорідних групах.

Здобувачі ЗВО:

- А. Дам однакове завдання для всіх і перевірю результат. I will give the same task to everyone and check the results.
- Б. Поділю здобувачів освіти на групи, де сильніші допоможуть слабшим. I will divide students into groups where...
- В. Додатково поясню тим, хто відстає, використовуючи простіші інструмент...
- Г. Відмовлюсь від цифрових інструментів, щоб уникнути труднощ...

Більшість опитаних обрали інклюзивні та адаптивні підходи до організації освітнього процесу. Так, 51,9%

respondents (n=167) preferred group interaction, where more experienced students would help those with lower levels of digital skills. This approach demonstrates the development of pedagogical empathy, teamwork, and social constructivism, which are key elements of the modern educational process.

Another 43.8% of respondents (n=141) chose an individualized approach – using simpler tools and providing additional explanations for those who are struggling. This indicates teachers' ability to differentiate tasks, instructions, and digital solutions, as well as their willingness to invest time in the development of each student.

In contrast, only 0.6% (n=2) indicated that in such a situation they would abandon digital tools, while 3.7% (n=12) would propose the same task for everyone, without considering the level of digital competencies. These minimal figures demonstrate an overall positive shift toward supportive pedagogy and digital inclusion, though they also indicate the presence of isolated cases of insufficient flexibility.

The analysis of this teaching scenario demonstrates that future teachers exhibit a high level of readiness to implement the principles of digital inclusion. They are capable of considering individual student needs, applying flexible digital learning strategies, and creating a supportive educational environment. This orientation toward mutual assistance and individualization indicates progress in developing key digital and pedagogical competencies necessary for effective work in the modern digital educational space.

Secondary School Teachers:

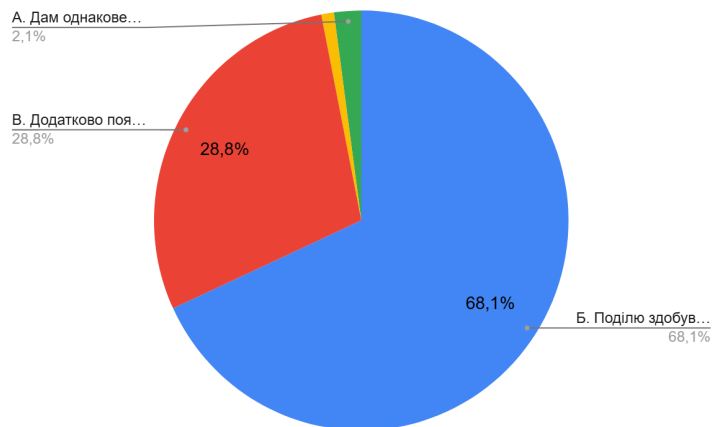
респондентів (n=167) віддали перевагу груповій взаємодії, при якій більш досвідчені здобувачі освіти допомагатимуть тим, хто має нижчий рівень цифрових навичок. Такий підхід свідчить про сформованість педагогічної емпатії, командної роботи та соціального конструктивізму, які є ключовими елементами сучасного освітнього процесу.

Ще 43,8% респондентів (n=141) обрали індивідуалізований підхід – використання простіших інструментів та додаткові пояснення для тих, хто відстає. Це вказує на здатність педагогів до диференціації завдань, інструкцій та цифрових рішень, а також на готовність інвестувати час у розвиток кожного здобувача освіти.

Натомість лише 0,6% (n=2) зазначили, що у подібній ситуації відмовились би від цифрових інструментів, а 3,7% (n=12) запропонували б однакове завдання для всіх, не враховуючи рівень цифрових компетентностей. Ці незначні показники свідчать про загальний позитивний зсув у бік педагогіки підтримки та цифрової інклюзії, хоча й вказують на наявність окремих випадків недостатньої гнучкості.

Аналіз педагогічної ситуації демонструє, що майбутні вчителі виявляють високий рівень готовності до реалізації принципів цифрової інклюзії. Вони здатні враховувати індивідуальні потреби здобувачів освіти, застосовувати гнучкі стратегії цифрового навчання та формувати підтримувальне освітнє середовище. Така орієнтація на взаємодопомогу та індивідуалізацію свідчить про прогрес у формуванні ключових цифрових і педагогічних компетентностей, необхідних для ефективної роботи у сучасному цифровому освітньому просторі.

Вчителі ЗЗСО:

The analysis of the teaching scenario involving students with varying levels of digital preparation revealed a high level of inclusive awareness among teachers in the area of technology. The overwhelming majority of respondents – 68.1% (n=483) – chose a peer support strategy, where students with higher skill levels help their classmates. This demonstrates an understanding of collaborative learning principles and the creation of a supportive technological environment. Another 28.8% (n=204) preferred an individualized approach with adapted methods for students at different levels of preparation. Only a small portion – 2.1% (n=15) – chose a uniform approach, while 1.0% (n=7) considered abandoning digital technologies altogether.

The overall picture indicates a high level of adaptation within the Ukrainian teaching community to digital challenges, a diversity of technological solutions being used, and readiness for innovative approaches to teaching. At the same time, there remains a need for systematic professional development support for the 20% of teachers who have not yet achieved a confident level of digital literacy.

«INSTITUTIONAL COMMITMENT» AREA

Please assess your level of competency development in the Institutional Commitment Area (strategic thinking, leadership, partnership, innovation culture, etc.).

University Lecturers: The fifth section of the questionnaire examined the level of

Аналіз педагогічної ситуації з різним рівнем цифрової підготовки учнів виявив високий рівень інклюзивної свідомості вчителів у сфері технологій. Переважна більшість респондентів – 68,1% (n=483) обрала стратегію групової взаємопідтримки, коли учні з вищим рівнем навичок допомагають однокласникам. Це свідчить про розуміння принципів колаборативного навчання та створення підтримувального технологічного середовища. Ще 28,8% (n=204) віддали перевагу індивідуальному підходу з адаптацією методів для учнів різного рівня підготовки. Лише незначна частина – 2,1% (n=15) обрала уніфікований підхід, а 1,0% (n=7) розглянули можливість відмови від цифрових технологій.

Загальна картина свідчить про високий рівень адаптації української педагогічної спільноти до цифрових викликів, різноманітність використовуваних технологічних рішень та готовність до інноваційних підходів у навчанні. Водночас зберігається потреба в системній підтримці професійного розвитку для тих 20% вчителів, які ще не досягли впевненого рівня цифрової грамотності.

СФЕРА «ІНСТИТУЦІЙНА ВІДДАНОСТЬ»

Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері інституційної відданості (стратегічне мислення, лідерство, партнерство, інноваційна культура тощо).

Викладачі ЗВО: П'ятий блок анкети розкривав рівень інституційної відданості

institutional commitment among lecturers – strategic thinking, leadership, partnership, and innovation culture. The overwhelming majority of respondents, 58.9% (n=89), assessed their competencies as sufficient, 31.1% (n=47) as high, 9.3% (n=14) as moderate, and only 0.7% (n=1) indicated a low level. This demonstrates a high level of lecturer engagement in university development.

HEI Students: As part of the study, future teachers conducted self-assessments of their competency levels in the institutional commitment area, which includes components such as strategic thinking, leadership, partnership, and innovation culture. The results obtained demonstrated a high level of awareness among respondents regarding the importance of institutional engagement. Specifically, 42.5% of respondents (n=137) indicated a «sufficient» level, demonstrating a general understanding of the role of institutional culture and the ability to collaborate effectively within the educational environment; 25.8% of respondents (n=83) rated their level as «high», indicating readiness to participate in the strategic development of educational institutions, demonstrate leadership qualities in the professional environment, and actively implement innovative approaches; 26.1% (n=84) acknowledged their level as «moderate», which may indicate a need for additional training in developing strategic vision and change management skills. Only 5.6% of respondents (n=18) assessed their competencies as «low» or «very low», pointing to isolated cases of insufficient motivation for institutional engagement or limited access to leadership practices.

Overall, the data obtained indicate the predominance of high and sufficient levels of institutional commitment among respondents. This is a positive sign of the development among future teachers and educators of a conscious position regarding the strategic development of educational institutions, readiness for team collaboration, and leadership initiative. At the same time, the presence of moderate and low levels among a certain portion of

викладачів – стратегічного мислення, лідерства, партнерства та інноваційної культури. Переважна більшість респондентів 58,9% (n=89) оцінили свої компетентності як достатні, 31,1% (n=47) – як високі, 9,3% (n=14) – як середні, і лише 0,7% (n=1) зазначили про низький рівень. Це свідчить про високий рівень залученості викладачів у розвиток університетського середовища.

Здобувачі ЗВО: У рамках дослідження було здійснено самооцінювання майбутніми вчителями рівня сформованості компетентностей у сфері інституційної відданості, що включає такі компоненти, як стратегічне мислення, лідерство, партнерство та інноваційна культура. Отримані результати засвідчили високий рівень усвідомлення респондентами важливості інституційної залученості. Зокрема, 42,5% респондентів (n=137) вказали на «достатній» рівень, що свідчить про загальне розуміння ролі інституційної культури та здатність до ефективної співпраці в межах освітнього середовища, 25,8% респондентів (n=83) оцінили свій рівень як «високий», що свідчить про готовність до участі у стратегічному розвитку закладу освіти, прояву лідерських якостей у професійному середовищі та активному впровадженні інноваційних підходів, 26,1% (n=84) визнали свій рівень як «середній», що може бути індикатором потреби у додаткових тренінгах з розвитку стратегічного бачення та навичок управління змінами. Лише 5,6% респондентів (n=18) оцінили свої компетентності як «низькі» або «дуже низькі», що вказує на окремі випадки недостатньої мотивації до інституційної взаємодії або обмеженого доступу до практик лідерства.

Загалом отримані дані свідчать про домінування високого та достатнього рівнів сформованості інституційної відданості серед респондентів. Це є позитивною ознакою формування серед майбутніх педагогів та освітян свідомої позиції щодо стратегічного розвитку освітнього закладу, готовності до співпраці у команді, а також лідерської ініціативності. Разом із тим, наявність

respondents emphasizes the need to strengthen mentorship systems, professional development, and management training during higher education studies.

Secondary School Teachers: The analysis of competency levels in the institutional commitment area revealed a predominance of sufficient levels among Ukrainian teachers. Specifically, 65.0% of respondents (n=461) rated their level as sufficient, 17.3% (n=123) as high, while 16.6% (n=118) indicated a moderate level. Only 1.0% (n=7) identified their competencies as low, and none rated them as very low. This distribution demonstrates an overall positive attitude among teachers toward institutional development, readiness for partnership, and leadership activities in the educational environment.

When asked «**What innovative approaches or practices would you like to implement in your teaching?**» respondents provided the following answers.

University Lecturers: Among the innovative approaches that lecturers aspire to implement, the most frequently mentioned include project-based learning, virtual laboratories, blended learning, guest lectures, gamification, flipped classroom, integration of STEAM/STREAM approaches, and mentorship in student research.

«Invite a renowned professor-researcher to teach one of the lectures in my course (similar to how professors in the USA and Europe, with university administration approval, allow professors from other universities to deliver lectures on specific topics in which they are experts).»

«The opportunity to do internships abroad to become familiar with their innovative practices in reality, not just from books.»

середнього та низького рівнів у певної частини респондентів підкреслює необхідність посилення системи наставництва, професійного розвитку та управлінської підготовки під час навчання у закладі вищої освіти.

Вчителі ЗЗО: Аналіз рівня сформованості компетентностей у сфері інституційної відданості виявив переважання достатнього рівня серед українських вчителів. Зокрема, 65,0% респондентів (n=461) оцінили свій рівень як достатній, 17,3% (n=123) як високий, тоді як 16,6% (n=118) зазначили середній рівень. Лише 1,0% (n=7) визначили свої компетентності як низькі, і жоден не оцінив їх як дуже низькі. Такий розподіл свідчить про загалом позитивне ставлення педагогів до інституційного розвитку, готовність до партнерства та лідерської діяльності в освітньому середовищі.

У відповідь на запитання «**Які інноваційні підходи або практики Ви хотіли б запровадити у своїй професійній діяльності?**» ми отримали наступні відповіді від респондентів.

Викладачі ЗВО: Серед інноваційних підходів, які викладачі прагнуть впровадити, найчастіше згадуються проєктно-орієнтоване навчання, віртуальні лабораторії, змішане навчання, гостьові лекції, гейміфікація, перевернутий клас, інтеграція STEAM/STREAM-підходів, менторство та наставництво у студентських дослідженнях.

«Запрошувати до викладання однієї з лекцій свого курсу відомого професора-дослідника (подібно як професори у США та Європі за погодженням з адміністрацією університету при викладанні свого курсу надають можливість прочитати лекцію професору з іншому університету на певну тему, фахівцем з якої він є).»

«Можливість стажуватися за кордоном, щоб наочно ознайомитися з їхніми інноваційними практиками реально, а не книжковий варіант.»

Significant attention was also given to artificial intelligence – from auxiliary tools to personalization of the educational process. Social-emotional learning, inclusive practices, interdisciplinary projects, and the use of VR/AR technologies also became important.

«Inclusive practices – adapting methods and resources to the needs of all students, using universal design for learning.

Microlearning – presenting material in small 'portions' that are easy to absorb and reinforce.

Gamification – using game mechanics for motivation (badges, levels, quests).

Flipped classroom – studying theory at home (videos, presentations), and practice and discussions in class.

Social-emotional learning (SEL) – developing empathy, self-regulation, collaboration.

Digital educational innovations – using VR/AR, artificial intelligence, online simulations. Service learning – combining educational tasks with volunteer or community service projects.»

Responses contained both constructive and forward-thinking ideas – »Implement a university chatbot based on AI», «Develop the practice of micro-projects and educational expeditions», «Foster innovative thinking through research groups» – as well as more critical positions: «Recent innovations in our country have simply destroyed education and discredited it, and in the pursuit of innovations we have lost the very essence of learning.» This demonstrates the existence of an internal dialogue between traditional and innovative approaches.

HEI Students: In their professional activities, respondents – future teachers – aspire to implement innovative educational practices that enhance the educational process, increase student motivation, and develop critical thinking. Specifically,

Велику увагу приділено і штучному інтелекту – від допоміжних інструментів до персоналізації освітнього процесу. Важливими стали також соціально-емоційне навчання, інклюзивні практики, міждисциплінарні проєкти, використання VR/AR-технологій.

«Інклюзивні практики – адаптація методів та ресурсів до потреб усіх учнів, використання універсального дизайну навчання.

Мікронавчання – подання матеріалу невеликими «порціями», які легко сприймати й закріплювати.

Гейміфікація – використання ігрових механік для мотивації (бейджі, рівні, квести).

Flipped classroom («перевернутий клас») – опрацювання теорії вдома (відео, презентації), а практики та дискусії – у класі.

Соціально-емоційне навчання (SEL) – розвиток емпатії, саморегуляції, співпраці.

Цифрові освітні інновації – використання VR/AR, штучного інтелекту, онлайн-симуляцій.

Навчання через сервіс (Service learning) – поєднання освітніх завдань із волонтерськими чи суспільно-корисними проєктами.»

Відповіді містили як конструктивні та далекоглядні ідеї – «Запровадити університетський чат-бот на основі ШІ», «Розвивати практику мікропроєктів та навчальних експедицій», «Формувати інноваційне мислення через дослідницькі групи» – так і більш критичні позиції: «Останні інновації в нашій країні просто зруйнували освіту та її дискредитували, а в погоні за інноваціями ми загубили саму суть навчання». Це свідчить про існування внутрішнього діалогу між традиційними та новаторськими підходами.

Здобувачі ЗВО: У своїй професійній діяльності респонденти – майбутні вчителі прагнуть впроваджувати інноваційні освітні практики, які сприяють активізації освітнього процесу,

«implementing project-based learning focused on solving real problems, allowing students to apply theoretical knowledge in practice, develop teamwork skills and critical thinking.»

«Personalized learning pathways tailored to individual student needs and abilities, supported by digital adaptive platforms.»

«Gamification of the educational process (quizzes, interactive tasks, quests, etc.) increases motivation and student engagement.»

«An important role in the educational process is played by the integration of digital technologies and artificial intelligence for monitoring progress, creating individual learning plans, and developing interactive tasks.»

«Applying blended learning, which combines traditional classes with online resources, allows for consideration of each student's pace and learning style.»

«Implementing STEM/STEAM approaches that unite science, technology, engineering, arts, and mathematics makes the educational process more interesting and high-quality through interdisciplinary projects.»

«Using virtual and augmented reality (VR/AR) allows for the creation of an interactive educational environment and deeper understanding of complex topics.»

«Formative assessment through authentic or simulated tasks helps monitor student progress and promotes the development of their competencies.»

«Mentorship and coaching help support individual student development and create a friendly and supportive learning environment.»

«Interactive lectures, online platforms (Kahoot, Mentimeter, Padlet), and microlearning methods make lessons more dynamic and effective.»

підвищенню мотивації учнів і розвитку їх критичного мислення. Зокрема, «впровадження проєктного навчання, яке зорієнтоване на розв'язання реальних проблем, що дозволяє учням застосовувати теоретичні знання на практиці, розвивати навички командної роботи та критичного мислення».

«Персоналізовані навчальні траєкторії з урахуванням індивідуальних потреб і здібностей учнів, підтримані цифровими адаптивними платформами».

«Гейміфікація освітнього процесу (вікторини, інтерактивні завдання, квести тощо) підвищує мотивацію та залучення учнів».

«Важливу роль в освітньому процесі відіграє інтеграція цифрових технологій і штучного інтелекту для моніторингу успішності, формування індивідуальних планів навчання та створення інтерактивних завдань».

«Застосування змішаного навчання (blended learning), що поєднує традиційні заняття з онлайн-ресурсами дозволяє враховувати темп та стиль навчання кожного учня».

«Впровадження STEM/STEAM-підходів, які об'єднують науку, технології, інженерію, мистецтво і математику робить освітній процес більш цікавим і якісним через міждисциплінарні проєкти».

«Використання віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) дозволяє створити інтерактивне освітнє середовище та поглибити розуміння складних тем».

«Формувальне оцінювання через реальні або змодельовані завдання допомагає контролювати прогрес учнів та сприяє розвитку їх компетентностей».

«Менторство та коучинг допомагають підтримувати індивідуальний розвиток учнів і створює дружнє та підтримуюче навчальне середовище».

«Інтерактивні лекції, онлайн-платформи (Kahoot, Mentimeter, Padlet) та методи мікронавчання роблять уроки більш динамічними та ефективними».

Thus, the innovative approaches that respondents aspire to implement are aimed at creating a motivating, practice-oriented, and technologically equipped educational environment that meets the challenges of modern education and student needs.

Secondary School Teachers: The analysis of innovative approaches that teachers aspire to implement in their professional activities revealed a wide range of aspirations for modernizing the educational process. Systematizing the responses allows us to identify several key trends in the professional development of the teaching community.

The most widespread group of innovative approaches consisted of technological solutions and digital tools. Numerous respondents aspire to use artificial intelligence, virtual and augmented reality, and cloud technologies more actively. Characteristic responses included: *«Artificial intelligence, virtual reality»*, *«Using AI, blended learning, project activities»*, *«Using AI capabilities to create educational materials.»* Particularly interesting is the response about using *«platforms like Soundtrap, Endless, or BandLab for collaborative online music creation in real time»* and creating *«virtual ensembles or orchestras»*, which demonstrates creative reimagining of digital technology possibilities in subject teaching.

The second significant group relates to methodological innovations, particularly project-based and inquiry-based learning. Teachers actively mentioned *«project activities»*, *«research work»*, *«STEM/STEAM education.»* Typical responses included: *«Project activities, blended learning»*, *«STEAM integration. Combining Ukrainian language and literature with history, art, media»*, *«Engaging students in developing and participating in projects.»* An elaborate response from one respondent demonstrates deep understanding of current trends: *«Flipped classroom. Students become familiar with theory at home (videos,*

Таким чином, інноваційні підходи, які прагнуть впроваджувати респонденти, спрямовані на створення мотивуючого, практико-орієнтованого та технологічно забезпеченого освітнього середовища, що відповідає викликам сучасної освіти та потребам учнів.

Вчителі ЗЗСО: Аналіз інноваційних підходів, які вчителі прагнуть запроваджувати у професійній діяльності, розкрив широкий спектр прагнень до модернізації освітнього процесу. Систематизація відповідей дозволяє виділити декілька ключових тенденцій у професійному розвитку педагогічної спільноти.

Найпоширенішою групою інноваційних підходів стали технологічні рішення та цифрові інструменти. Численні респонденти прагнуть активніше використовувати штучний інтелект, віртуальну та доповнену реальність, хмарні технології. Характерними були відповіді: *«Штучний інтелект, віртуальна реальність»*, *«Використання ІІІ, змішаного навчання, проєктної діяльності»*, *«Використання можливостей ІІІ для створення навчальних матеріалів»*. Особливо цікавою є відповідь про використання *«платформ на кшталт Soundtrap, Endless чи BandLab для спільного створення музики онлайн у реальному часі»* та створення *«віртуальних ансамблів або оркестрів»*, що свідчить про творче переосмислення можливостей цифрових технологій у предметному навчанні.

Друга значуща група стосується методичних інновацій, зокрема проєктного та дослідницького навчання. Вчителі активно згадували *«проєктну діяльність»*, *«дослідницьку роботу»*, *«STEM/STEAM-освіту»*. Типовими були відповіді: *«Проєктна діяльність, змішане навчання»*, *«STEAM-інтеграція. Поєднання української мови та літератури з історією, мистецтвом, медіа»*, *«Залучення учнів до складання проєктів та участь у них»*. Розгорнута відповідь одного з респондентів демонструє глибоке розуміння сучасних тенденцій: *«Флін-клас (перевернуте навчання). Учні знайомляться з теорією*

interactive presentations), and in class they complete practical, creative tasks, discuss, create projects.»

The third group consists of approaches focused on student personal development and social-emotional learning. Respondents noted the need to develop *«emotional intelligence», «critical thinking», «creativity.»* Indicative responses include: *«Social-emotional learning, project activities», «Mindfulness and social-emotional learning», «Developing leadership qualities in children.»* Particularly valuable was the response about implementing a course on *«Nonviolent Communication – the language of life»* and a course on *«Psychology of Family Relationships»*, demonstrating teachers' awareness of the importance of comprehensive personal development.

The fourth group relates to individualization and personalization of learning. Teachers aspire to implement *«individual educational trajectories», «personalized learning», «adaptive digital platforms.»* Characteristic responses included: *«Creating individual learning paths for each student», «Adaptive learning, gamification, project-based learning», «Individualization of learning.»* This reflects understanding of the need to consider individual characteristics and needs of each student.

The fifth group concerns interactive and game-based methods. Respondents actively mentioned *«gamification», «gaming technologies», «interactive lessons.»* Typical responses included: *«Game-based learning, where through competitions and small prizes children were happily active», «Using games to engage students and facilitate material comprehension», «Creating educational quests and interactive games.»*

At the same time, a significant portion of responses demonstrated the presence of limiting factors and skeptical attitudes toward innovation. Numerous respondents stated: *«I don't know», «Hard to answer»,*

вдома (відео, інтерактивні презентації), а на уроці виконують практичні, творчі завдання, дискутують, створюють проекти».

Третю групу становлять підходи, орієнтовані на розвиток особистості учня та соціально-емоційне навчання. Респонденти зазначали потребу в розвитку *«емоційного інтелекту», «критичного мислення», «креативності»*. Показовими є відповіді: *«Соціально-емоційне навчання, проектна діяльність», «Майндфулнес та соціально-емоційне навчання», «Формування у дитини лідерських якостей»*. Особливо цінною стала відповідь про запровадження курсу *«Ненасильницька комунікація-мова життя»* та курсу *«Психологія сімейних стосунків»*, що свідчить про усвідомлення вчителями важливості комплексного розвитку особистості.

Четверта група пов'язана з індивідуалізацією та персоналізацією навчання. Вчителі прагнуть впроваджувати *«індивідуальні освітні траєкторії», «персоналізоване навчання», «адаптивні цифрові платформи»*. Характерними були відповіді: *«Створення індивідуальних навчальних маршрутів для кожного учня», «Адаптивне навчання, гейміфікація, проектне навчання», «Індивідуалізація навчання»*. Це відображає розуміння необхідності врахування індивідуальних особливостей та потреб кожного здобувача освіти.

П'ята група стосується інтерактивних та ігрових методик. Респонденти активно згадували *«гейміфікацію», «ігрові технології», «інтерактивні уроки»*. Типовими були відповіді: *«Ігрове навчання, де за допомогою конкурсів і маленьких призів діти залюбки були активні», «Використання ігор для залучення учнів та полегшення засвоєння матеріалу», «Створення навчальних квестів та інтерактивних ігор»*.

Водночас значна частина відповідей засвідчила наявність обмежуючих факторів та скептичного ставлення до інновацій. Численні респонденти зазначали: *«Не знаю», «Важко*

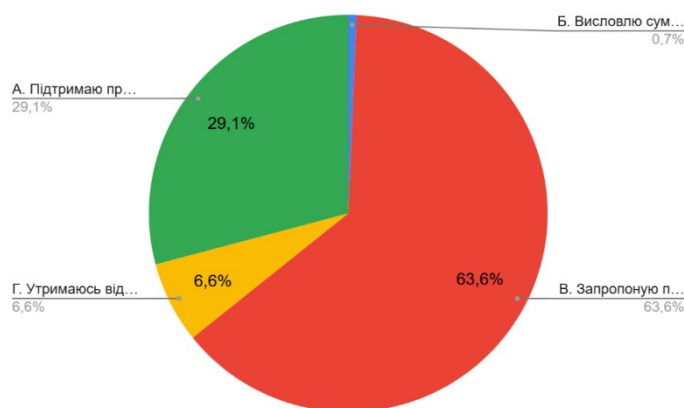
«Everything is fine», «At the moment I don't see any innovations that would improve my work.» Particularly indicative were the responses: «During the war – none. And after – teaching mathematics in groups», «I would like an innovative salary, because the old one doesn't suit me at all», «For such work, it's necessary to change the requirements for conducting lessons and the curriculum.» These responses reflect systemic problems in the education sector and the need to create favorable conditions for implementing innovations.

Below are the responses we received from respondents regarding the specified teaching scenario:

School/university administration suggests implementing a new innovative project. The majority of colleagues are skeptical about it. How would you react? (Select one answer).

The results of respondents' answers are presented in the diagrams.

University Lecturers:

In a teaching scenario regarding the implementation of a new innovative project by administration, 63.6% (n=96) of lecturers supported the idea of small-scale testing, 29.1% (n=44) expressed readiness to become active advocates and motivators for colleagues, 6.6% (n=10) indicated they would refrain from participation to avoid additional workload, and only 0.7% (n=1) chose the option of complete agreement with the majority of skeptics. This demonstrates a constructive position among

відповісти», «Все влаштовує», «На даний момент не бачу якихось інновацій, які покращили б мою роботу». Особливо показовими стали відповіді: «Під час війни - ніякі. А після - викладання математики по групах», «Я б хотіла інноваційну зарплатню, бо стара геть не влаштовує», «Для такої роботи треба змінювати вимоги до ведення уроку та програму». Ці відповіді відображають системні проблеми освітньої галузі та необхідність створення сприятливих умов для впровадження інновацій.

Пропонуємо переглянути відповіді, які ми отримали від респондентів щодо зазначеної педагогічної ситуації: **Адміністрація ЗЗСО /ЗВО пропонує впровадити новий інноваційний проєкт. Більшість колег ставиться скептично. Як ви відреагуєте? (Оберіть одну відповідь).**

Результати відповідей респондентів подані в діаграмах.

Викладачі ЗВО:

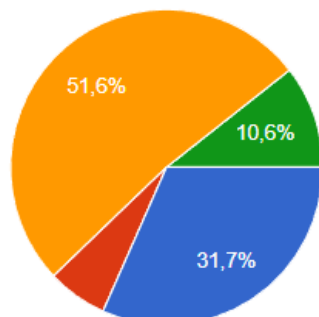
У педагогічній ситуації щодо впровадження нового інноваційного проєкту адміністрацією 63,6% (n=96) викладачів підтримали ідею тестування в малому масштабі, 29,1% (n=44) висловили готовність стати активними прихильниками та мотиваторами колег, 6,6% (n=10) зазначили, що утримались би від участі, щоб уникнути додаткового навантаження, і лише 0,7% (n=1) вибрали варіант повної згоди з більшістю скептиків. Це демонструє конструктивну

lecturers: caution combined with openness to change.

позицію викладачів: обережність поєднується з відкритістю до змін.

HEI Students:

322 відповіді

One of the important markers of professional maturity among educators is their readiness for innovation and support of administrative initiatives aimed at updating the educational process. As part of the study, respondents were asked to model a situation in which school/university administration initiates the implementation of a new innovative project, but the majority of colleagues are skeptical about this idea.

The data obtained demonstrate a balanced, critically constructive approach to innovation. The largest proportion of respondents – 51.6% (n=166) – proposed testing the innovation on a small scale, indicating strategic thinking, caution in implementing changes, and a desire for empirical verification of innovation effectiveness. 31.7% (n=102) of respondents chose the position of active project support and attempts to motivate colleagues, which demonstrates leadership qualities, initiative, and openness to innovative activities. At the same time, 10.6% (n=34) stated their intention to refrain from participation, citing a desire to avoid additional workload. This may indicate teacher overload or lack of sufficient motivation to engage in innovative processes. Only 6.2% (n=20) joined the skeptical position of the majority, indicating a low level of belief in the possibility of positive change or poorly expressed strategic vision.

Здобувачі ЗВО:

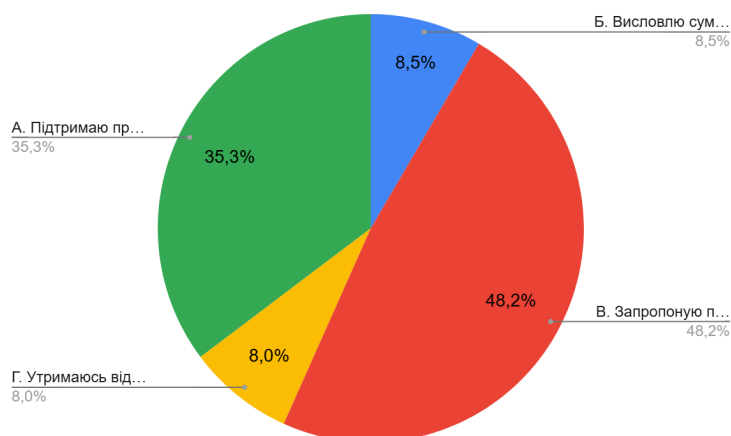
- А. Підтримаю проєкт і спробую мотивувати колег.\I will support the project and try to motivate colleagues.
- Б. Висловлю сумніви й приєднуюся до більшості.\I will express doubts and join the majority.
- В. Запропоную протестувати проєкт у малому масштабі.\I will suggest testi...
- Г. Утримаюсь від участі, щоб уникнути додаткового навантаження.\I will ab...

Одним із важливих маркерів професійної зрілості педагогічних працівників є їхня готовність до інновацій та підтримка адміністративних ініціатив, спрямованих на оновлення освітнього процесу. У рамках дослідження респондентам було запропоновано змодельовати ситуацію, в якій адміністрація ЗЗСО/ЗВО ініціює впровадження нового інноваційного проєкту, але більшість колег ставиться до цієї ідеї скептично.

Отримані дані демонструють збалансований, критично-конструктивний підхід до нововведень. Найбільша частка респондентів – 51,6% (n=166) – запропонувала протестувати інновацію у малому масштабі, що свідчить про стратегічне мислення, обережність у впровадженні змін і прагнення до емпіричної перевірки ефективності інновацій. 31,7% (n=102) респондентів обрали позицію активної підтримки проєкту та спроб мотивувати колег, що є свідченням лідерських якостей, ініціативності та відкритості до інноваційної діяльності. Водночас 10,6% (n=34) заявили про намір утриматись від участі, посиляючись на бажання уникнути додаткового навантаження. Це може свідчити про перевантаження педагогів або відсутність достатньої мотивації до залучення в інноваційні процеси. Лише 6,2% (n=20) приєдналися до скептичної позиції більшості, що вказує на низький рівень віри у можливість позитивних змін або слабо виражене стратегічне бачення.

Overall, the results demonstrate a predominantly positive or constructively critical reaction from educators to administrative innovation proposals. The majority of respondents are inclined toward gradual implementation of changes with subsequent effectiveness analysis, which is a sign of developing competencies in strategic thinking, institutional commitment, and professional maturity. The presence of a portion of future teachers who avoid participation or join the criticism demonstrates the need for additional measures in change management, communication, and reducing professional burnout.

Secondary School Teachers:

In modeling the teaching scenario regarding the implementation of an innovative project when the majority of colleagues are skeptical, teachers demonstrated a constructive and balanced approach. The largest proportion of respondents is 48.2% (n=342). They chose the option of testing the project on a small scale, indicating caution, strategic thinking, and a desire for empirical verification of innovation effectiveness. Another 35.3% (n=250) indicated readiness to support the project and motivate colleagues, demonstrating leadership qualities and openness to change. Only 8.5% (n=60) expressed willingness to join the skeptical majority, while 8.0% (n=57) chose the position of refraining from participation. This distribution of responses indicates a high level of professional maturity and readiness for constructive collaboration in conditions of uncertainty.

Загалом результати демонструють переважно позитивну або конструктивно-критичну реакцію педагогічних працівників на інноваційні пропозиції адміністрації. Більшість респондентів схильні до поетапного впровадження змін з подальшим аналізом ефективності, що є ознакою формування компетентностей стратегічного мислення, інституційної відданості та професійної зрілості. Наявність частки майбутніх вчителів, які уникають участі або приєднуються до критики, засвідчує потребу в додаткових заходах з управління змінами, комунікації та зниження рівня професійного вигорання.

Вчителі ЗЗСО:

У моделюванні педагогічної ситуації щодо впровадження інноваційного проєкту, коли більшість колег ставиться скептично, вчителі продемонстрували конструктивний та збалансований підхід. Найбільша частка респондентів – 48,2% (n=342) обрала варіант тестування проєкту в малому масштабі, що свідчить про обережність, стратегічне мислення та прагнення до емпіричної перевірки ефективності нововведень. Ще 35,3% (n=250) зазначили готовність підтримати проєкт і мотивувати колег, демонструючи лідерські якості та відкритість до змін. Лише 8,5% (n=60) висловили готовність приєднатися до скептичної більшості, а 8,0% (n=57) обрали позицію утримання від участі. Такий розподіл відповідей вказує на високий рівень професійної зрілості та готовності до конструктивної співпраці в умовах невизначеності.

Thus, the study of professional competency development levels in five key areas of professional activity: «Professional Commitment», «Effective Teaching, Learning, and Assessment», «Diversity, Well-being, and Resilience», «ICT and Digital Literacy», and «Institutional Commitment» among HEI lecturers, secondary school teachers, and future teachers – higher education students–demonstrated a high level of professional motivation and dedication among educators, as well as their resilience in challenging sociocultural conditions. HEI Lecturers and Secondary School teachers demonstrate confidence in their own methodological approaches, actively apply modern educational technologies and interactive methods, which contributes to creating a motivating and supportive educational environment. Despite educators' high professional commitment, their activities are accompanied by a number of external and internal obstacles that require systematic support at both institutional and state levels. Among the main difficulties, they identify emotional and administrative overload, bureaucracy, and financial problems. Higher education students, in turn, point to the need to develop emotional resilience and practical action skills in critical conditions, which is especially relevant under martial law. In addition, both educators and students note the importance of preserving internal resources and applying various strategies – from time management and physical activity to creativity and volunteering. Overall, the results demonstrate respondents' awareness of the importance of supporting well-being and resilience, which is a key factor in maintaining professional effectiveness and harmonious development of the educational environment. It is worth noting as a significant advantage the high level of digital literacy among lecturers, teachers, and students, which opens prospects for further digital transformation of education. Study participants demonstrated readiness for institutional development, partnership, and innovation implementation, indicating the positive potential of Ukraine's educational system

Таким чином, дослідження рівня сформованості професійних компетентностей у п'яти ключових сферах професійної діяльності: «Професійна відданість», «Ефективне викладання, навчання, оцінювання», «Різноманітність, добробут та стійкість», «Інформаційно-цифрова грамотність», «Інституційна відданість» у викладачів ЗВО, вчителів ЗЗСО та майбутніх учителів – здобувачів вищої освіти – засвідчило високий рівень професійної мотивації й відданості справі серед педагогів, а також їхню стійкість у складних соціокультурних умовах. Викладачі та вчителі демонструють упевненість у власних методичних підходах, активно застосовують сучасні освітні технології та інтерактивні методи, що сприяє створенню мотивуючого й підтримувального освітнього середовища. Попри високу професійну відданість педагогів, їх діяльність супроводжується низкою зовнішніх і внутрішніх перешкод, що потребує системної підтримки як на інституційному, так і на державному рівні. Серед основних труднощів вони виокремлюють емоційне та адміністративне перевантаження, бюрократію й фінансові проблеми. Здобувачі вищої освіти, своєю чергою, вказують на потребу розвитку емоційної стійкості та навичок практичних дій у критичних умовах, що особливо актуально в умовах воєнного стану. Окрім того, і педагоги, і студенти відзначають важливість збереження внутрішніх ресурсів, застосування різних стратегій – від тайм-менеджменту й фізичної активності до творчості та волонтерства. Загалом результати свідчать про усвідомленість респондентів у важливості підтримки добробуту й стійкості, що є ключовим чинником збереження професійної ефективності та гармонійного розвитку освітнього середовища. Варто відзначити як вагому перевагу високий рівень сформованості цифрової грамотності у викладачів, учителів і студентів, що відкриває перспективи для подальшої цифрової трансформації освіти. Учасники дослідження продемонстрували готовність до інституційного розвитку,

for modernization and adaptation in challenging conditions.

RESPONDENTS' ATTITUDES TOWARD INCORPORATING PROFESSIONAL COMPETENCIES INTO EDUCATIONAL PROGRAMS FOR SPECIALIST TRAINING

As part of the study, the following question was posed: **«Do you think it is advisable to incorporate educators' professional competencies in the five key areas mentioned into the educational program for specialist training?»**

HEI Lecturers: Responses to this question were distributed as follows: «Yes» – 60.9% (n=92) of respondents, «Partially» – 19.9% (n=30) of respondents, «No» – 17.2% (n=26) of respondents, «Own answer» – 2.0% (n=3) of respondents. Thus, over 60% of lecturers unequivocally support the inclusion of competencies, nearly 20% are inclined to support it partially, and only 17% expressed opposition. This indicates a general consensus on the advisability of integrating professional competencies into curricula, although there is also a share of critical voices.

Respondents' answers can be conditionally grouped into several categories. The first group: «Support for including all competencies»: *«I consider the inclusion of all competencies advisable»; «All 5 options are necessary for professional activity»; «Everything is important.»* These responses reflect general agreement with the approach and emphasize the value of comprehensive professional competency development.

Respondents put forward several proposals regarding practical implementation: *«Include more practical workshops on developing educational sessions in curricula (lesson scenarios, modular programs, digital courses)» «Engage*

партнерства та впровадження інновацій, що свідчить про позитивний потенціал української освітньої системи до модернізації та адаптації у складних умовах.

СТАВЛЕННЯ РЕСПОНДЕНТІВ ЩОДО ВКЛЮЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

У межах дослідження було поставлено запитання **«Чи вважаєте Ви доцільним включення професійних компетентностей педагогів у зазначених п'яти ключових сферах їх діяльності в освітню програму підготовки фахівців?»**.

Викладачі ЗВО: Відповіді на означене запитання розподілилися. «Так» – 60,9% (n=92) респондентів, «Частково» – 19,9% (n=30) респондентів, «Ні» – 17,2% (n=26) респондентів, «Власна відповідь» – 2,0% (n=3) респондентів. Таким чином, понад 60% викладачів однозначно підтримують включення компетентностей, ще майже 20% схильні підтримувати частково, і лише 17% висловилися проти. Це свідчить про загальний консенсус у доцільності інтеграції професійних компетентностей у навчальні програми, хоча існує й частка критичних голосів.

Відповіді респондентів можна умовно згрупувати у кілька груп. Перша група: *«Підтримка включення всіх компетентностей»; «Вважаю включення усіх компетентностей доцільним»; «Всі 5 варіантів необхідні для професійної діяльності»; «Все важливе».* Ці відповіді відображають загальну згоду з підходом і підкреслюють цінність комплексного формування професійної компетентності.

Респонденти висунули кілька пропозицій щодо практичного наповнення: *«Включити в навчальні програми більше практикумів з розробки навчальних занять (сценарії уроків, модульні програми, цифрові курси)»*

students in mini-research (case analysis, surveys, experiments).»

Here, the idea of strengthening the practical component of future teacher preparation is voiced, so that competencies do not remain merely declarative.

Respondents also placed important emphasis on individual competencies: *«Effective teaching», «Effective learning», «Interest in the subject, subject competence», «Civic and ethical», «Creativity», «Critical thinking», «Moral-volitional component on a philosophical system», «Psychological and civic maturity.»* These responses indicate that some lecturers highlight key qualities (particularly creativity, critical thinking, morality, and psychological maturity) that, in their opinion, are defining for the modern teacher.

Individual emphases: *«Respect for the student»* and *«Continuous development»* emphasize attention to values and attitudes in the educational process, which can also be considered an important additional element of lecturer competence.

The data obtained indicate that the majority of lecturers support the inclusion of educators' professional competencies in key areas in educational programs, with a significant portion emphasizing the need for a comprehensive approach. At the same time, some respondents propose strengthening the practical orientation of programs through training, lesson development, and mini-research.

Individual responses emphasize specific competencies – creativity, critical thinking, ethics, psychological maturity – reflecting a desire for greater individualization of teacher preparation.

HEI Students: Despite overwhelming support, the «Yes» indicator of 75.8% (n=244) in the «Professional Commitment» area is the lowest among the rest («Partially»: 16.5% (n=53), «No»: 6.8% (n=22)). This may indicate different

«Залучати студентів до міні-досліджень (аналіз кейсів, анкетування, експерименти)».

Тут звучить ідея посилення практичної складової підготовки майбутніх учителів, щоб компетентності не залишалися лише декларативними.

Також респонденти зробили важливий акцент на окремих компетентностях: *«Ефективне викладання», «Ефективне навчання», «Зацікавленість предметом, предметна компетентність», «Громадська та етична», «Креативність», «Критичне мислення», «Морально-вольовий компонент на філософській системі», «Психологічна і громадянська зрілість».* Ці відповіді свідчать, що окремі викладачі виділяють ключові якості (зокрема креативність, критичне мислення, моральність і психологічну зрілість), які, на їхню думку, є визначальними для сучасного вчителя.

Індивідуальні акценти: *«Повага до студента»* та *«Постійний розвиток»* наголошують на увазі до цінностей і ставлення в освітньому процесі, що теж можна розглядати як важливий додатковий елемент компетентності викладача.

Отримані дані свідчать, що більшість викладачів підтримують включення професійних компетентностей педагогів у ключових сферах до освітніх програм, причому значна частина наголошує на необхідності комплексного підходу. Водночас частина респондентів пропонує посилити практичну орієнтацію програм через тренінги, розробку уроків, міні-дослідження.

Окремі відповіді акцентують на конкретних компетентностях – креативності, критичному мисленні, етичності, психологічній зрілості, що відображає прагнення до більшої індивідуалізації підготовки педагогів.

Здобувачі ЗВО: Попри переважну підтримку, показник «Так»: 75,8% (n=244) у сфері «Професійна відданість» є найнижчим серед решти («Частково»: 16,5% (n=53), «Ні»: 6,8% (n=22)). Це може свідчити про різне розуміння категорії «професійна відданість», її зв'язку з

understandings of the category of «professional commitment», its connection with ethical standards, motivation, and career growth. Some respondents view commitment as an internal quality that is difficult to formalize within an educational program.

Competencies in the «Effective Teaching, Learning, and Assessment» area received the highest level (Yes – 94.1%, n=303; No – 0.6%, n=2; Partially – 4.3%, n=14) of support among the rest, indicating recognition of this area as fundamental for teachers' professional realization. Respondents clearly recognize the significance of mastering effective teaching methods, the ability to organize the educational process, and conduct objective assessment.

Competencies in the «Diversity, Well-being, and Resilience» area are supported by the overwhelming majority of respondents, namely 81.1% (n=261), partially – 14% (n=45), do not support – 4% (n=13). The high level of support demonstrates the relevance of an inclusive and emotionally safe educational environment. However, a comparatively larger percentage of partial support may indicate the need to clarify the role of psycho-emotional resilience, well-being, and empathy in teachers' professional activities.

The «ICT and Digital Literacy» area also received significant support from respondents (Yes – 89.4%, n=288; Partially – 8.1%, n=26; No – 1.9%, n=6). Over 97% of respondents fully or partially support the inclusion of digital competencies in the educational program. This demonstrates understanding of the digital transformation of education and teachers' readiness to work with digital platforms, AI tools, and create educational content.

The «Institutional Commitment» area received the lowest level of unequivocal support among all five areas at 65.8% (n=212) («Partially» – 20.8% (n=67), «No» – 11.8% (n=38)). This may indicate insufficient understanding of the essence of institutional commitment (leadership, strategic thinking, partnership) or low

етичними стандартами, мотивацією та кар'єрним зростанням. Частина респондентів розглядає відданість як внутрішню якість, що складно формалізується у межах освітньої програми.

Компетентності у сфері «Ефективне викладання, навчання та оцінювання», отримали найвищий рівень (Так – 94,1%, n=303; Ні – 0,6%, n=2, Частково – (4,3%, n=14) підтримки серед решти, що свідчить про визнання цієї сфери як базової для професійної реалізації педагога. Респонденти чітко усвідомлюють значущість володіння ефективними методиками викладання, вмінням організовувати освітній процес і здійснювати об'єктивне оцінювання.

Компетентності у сфері «Різноманітність, добробут і стійкість» підтримує переважна більшість респондентів, а саме 81,1% (n=261), частково – 14% (n=45), не підтримують – 4% (n=13). Високий рівень підтримки демонструє актуальність інклюзивного та емоційно-безпечного освітнього середовища. Однак порівняно більший відсоток часткової підтримки може вказувати на необхідність роз'яснення ролі психоемоційної стійкості, добробуту й емпатії у професійній діяльності вчителя.

Також значну підтримку від респондентів отримала сфера «Інформаційно-цифрова грамотність» (Так – 89,4%, n=288, Частково – 8,1%, n=26, Ні – 1,9%, n=6). Понад 97% опитаних повністю або частково підтримують включення цифрових компетентностей до освітньої програми. Це свідчить про розуміння цифрової трансформації освіти та готовність педагогів працювати з цифровими платформами, інструментами ІІІ та створювати освітній контент.

Сфера «Інституційна відданість» отримала найнижчий рівень однозначної підтримки серед усіх п'яти напрямів та становить 65,8% (n=212). «Частково» – 20,8% (n=67), «Ні» – 11,8% (n=38)). Це може свідчити про недостатнє розуміння сутності інституційної відданості (лідерство, стратегічне мислення, партнерство) або про низьку мотивацію до

motivation for active participation in transforming educational institutions.

Technical and methodological competencies (teaching, digital literacy) have the highest support, demonstrating students' readiness for practical implementation of the educational process in the context of digital transformation.

Competencies related to values and institutional culture (institutional and professional commitment) received lower support indicators. This indicates the need for additional motivational, educational, and methodological work in these areas.

High support for the «Diversity, Well-being, and Resilience» area indicates modern pedagogy's reorientation toward the values of humanization, inclusion, and psycho-emotional well-being.

Surveyed respondents also indicated their own variants of areas they consider necessary to develop in future specialists:

- «1. Psychological-pedagogical competencies.
2. Organizational-managerial competencies.
3. Universal competencies.
4. Competencies for interdisciplinary (intersectoral) communication.
5. Self-education.»

«Institutional commitment often demands unconditional loyalty, which contradicts critical thinking and teachers' professional autonomy. It can suppress initiative when the system expects adaptation instead of reasoned resistance. True educational development requires not commitment to the institution, but commitment to the principles of quality, justice, and professionalism.»

Secondary School Teachers: The study of teachers' attitudes toward including professional competencies in five key areas in specialist training educational programs revealed predominant support for this initiative with variability across individual areas.

Competencies in the area of effective teaching, learning, and assessment received

активної участі у трансформації освітніх інституцій.

Технічні та методичні компетентності (викладання, цифрова грамотність) мають найвищу підтримку, що демонструє готовність здобувачів до практичної реалізації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Компетентності, пов'язані з цінностями та культурою закладу (інституційна й професійна відданість) отримали нижчі показники підтримки. Це свідчить про необхідність додаткової мотиваційної, просвітницької та методичної роботи у цих сферах.

Висока підтримка сфери «Різноманітність, добробут і стійкість» вказує на переорієнтацію сучасної педагогіки на цінності гуманізації, інклюзії та психоемоційного добробуту.

Також опитані респонденти зазначили власні варіанти сфер, що вважають за потрібне формувати у майбутніх фахівців:

- «1. Психолого-педагогічні компетентності.
2. Організаційно-управлінські компетентності.
3. Універсальні компетентності.
4. Компетентності для здійснення міждисциплінарної (міжгалузевої) комунікації.
5. Самоосвіта.»

«Інституційна відданість часто вимагає безумовної лояльності, що суперечить критичному мисленню та професійній автономії педагога. Вона може приглушувати ініціативу, коли система очікує пристосування замість аргументованого спротиву. Справжній розвиток освіти потребує не відданості установі, а відданості принципам якості, справедливості й професіоналізму.»

Вчителі ЗЗСО: Дослідження ставлення вчителів до включення професійних компетентностей у п'яти ключових сферах до освітніх програм підготовки фахівців виявило переважну підтримку такої ініціативи з варіативністю за окремими сферами.

Компетентності у сфері ефективного викладання, навчання та оцінювання отримали найвищий рівень підтримки –

the highest level of support – 92.1% (n=653) of respondents fully support their inclusion, only 5.2% (n=37) support partially, and 1.7% (n=12) do not support. Such nearly unanimous support indicates recognition of this area as fundamental for the teaching profession.

ICT and digital literacy also received a high level of support – 89.1% (n=632) full support, 7.6% (n=54) partial, and only 2.3% (n=16) negative responses. This reflects teachers' understanding of the need for digital transformation of the educational process.

Competencies in the area of diversity, well-being, and resilience are fully supported by 78.3% (n=555) of respondents, 14.1% (n=100) partially, while 6.5% (n=46) do not support. A comparatively larger percentage of partial support may indicate the need for additional clarification of the importance of these competencies.

Professional commitment received support from 77.7% (n=551) of teachers fully, 14.7% (n=104) partially, and 6.5% (n=46) do not support. The indicators are similar to the previous area, which may indicate certain controversy in understanding the content of professional commitment.

The lowest level of full support was received by institutional commitment – 65.3% (n=463), while 20.7% (n=147) support partially, and 12.8% (n=91) do not support. This is the highest indicator of negative attitude among all areas, which may indicate the need to revise approaches to developing these competencies.

PROPOSALS FOR IMPROVING STUDENT PREPARATION FOR EFFECTIVE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCIES IN FIVE KEY AREAS OF ACTIVITY

HEI Lecturers: Among the most important and systemic proposals for improving student preparation for effective

92,1% (n=653) респондентів повністю підтримують їх включення, лише 5,2% (n=37) підтримують частково, а 1,7% (n=12) не підтримують. Така майже одностайна підтримка свідчить про визнання цієї сфери як базової для педагогічної професії.

Інформаційно-цифрова грамотність також отримала високий рівень підтримки – 89,1% (n=632) повної підтримки, 7,6% (n=54) часткової та лише 2,3% (n=16) негативних відповідей. Це відображає розуміння вчителями необхідності цифрової трансформації освітнього процесу.

Компетентності у сфері різноманітності, добробуту та стійкості підтримують 78,3% (n=555) респондентів повністю, 14,1% (n=100) частково, тоді як 6,5% (n=46) не підтримують. Порівняно більший відсоток часткової підтримки може вказувати на необхідність додаткового роз'яснення важливості цих компетентностей.

Професійна відданість отримала підтримку від 77,7% (n=551) вчителів повністю, 14,7% (n=104) частково, а 6,5% (n=46) не підтримують. Показники схожі на попередню сферу, що може свідчити про певну дискусійність розуміння змісту професійної відданості.

Найменший рівень повної підтримки отримала інституційна відданість – 65,3% (n=463), тоді як частково підтримують 20,7% (n=147), а не підтримують 12,8% (n=91). Це найвищий показник негативного ставлення серед усіх сфер, що може вказувати на необхідність перегляду підходів до формування цих компетентностей.

ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У П'ЯТИ КЛЮЧОВИХ СФЕРАХ ДІЯЛЬНОСТІ

Викладачі ЗВО: Серед найбільш важливих і системних пропозицій щодо покращення підготовки здобувачів освіти

development of professional competencies in the five key areas of educators' activities, the following responses from respondents deserve attention, reflecting a balance between educational-methodological, upbringing, innovative, and organizational aspects, while also considering contemporary challenges (wartime conditions, digitalization, the need for resilience):

Modernization of teaching methods with emphasis on developing critical thinking, interactive and practice-oriented forms of learning (simulation sessions, case methods, model lessons).

«For effective development of students' professional competencies, it is advisable to combine deep subject mastery with practical exercises and case methods.»

«I propose improving student preparation through active and interactive teaching methods, practical internships, and a differentiated approach.»

«Don't spare time for self-education and understanding students' educational needs, combine theory and practice.»

Integration of digital technologies and ICT (learning platforms, multimedia materials, artificial intelligence tools, VR/AR, gamification) for personalization and improving the quality of the educational process.

«Using digital platforms, multimedia resources, and teaching students to create their own interactive materials.»

«Measures to combat professional burnout and masterclasses on developing skills for working with digital platforms.»

«Integrate VR/AR, gamification, and artificial intelligence tools for personalized learning.»

Development of the upbringing and social component through volunteer and civic projects, partnership pedagogy, nonviolent communication training, formation of national identity and civic activism.

для ефективного формування професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності педагогів заслуговують на увагу відповіді респондентів, які відображають баланс між навчально-методичними, виховними, інноваційними та організаційними аспектами, а також враховують сучасні виклики (воєнні умови, цифровізація, потреба у стійкості):

Модернізація методик викладання з акцентом на розвиток критичного мислення, інтерактивні та практико-орієнтовані форми навчання (симуляційні заняття, кейс-методи, модельні уроки).

«Для ефективного формування професійних компетентностей здобувачів освіти доцільно поєднувати поглиблене володіння предметом із практичними вправами та кейс-методами.»

«Пропоную покращувати підготовку здобувачів через активні та інтерактивні методи навчання, практичні стажування та диференційований підхід.»

«Не шкодувати часу на самоосвіту та розуміння освітніх потреб студентів, поєднувати теорію і практику.»

Інтеграція цифрових технологій та ІКТ (освітні платформи, мультимедійні матеріали, інструменти штучного інтелекту, VR/AR, гейміфікація) для персоналізації та підвищення якості освітнього процесу.

«Використання цифрових платформ, мультимедійних ресурсів і навчання здобувачів створювати власні інтерактивні матеріали.»

«Заходи з протидії професійному вигоранню та майстер-класи з формування навичок роботи з цифровими платформами.»

«Інтегрувати VR/AR, гейміфікацію та інструменти штучного інтелекту для персоналізації навчання.»

Розвиток виховної та соціальної складової через волонтерські та громадянські проекти, педагогіку партнерства, тренінги з ненасильницької комунікації,

«Develop communicative and social competence, etc., apply internet technologies, engage in national-patriotic upbringing.»

«Civic and ethical preparation requires discussion of ethical cases and participation in social projects.»

«Professional commitment – formation of pedagogical ethics and civic activism through training, discussion clubs, and volunteer projects.»

Preparation for work in an inclusive environment: training future teachers in inclusive approaches, developing emotional intelligence and stress resilience.

«Upbringing activities: expand preparation in the aspect of partnership pedagogy and work with inclusive groups.»

«Diversity, well-being, and resilience – training in inclusive approaches, developing emotional intelligence and stress resilience.»

«Organizing training in nonviolent communication and mediation.»

Relieving lecturers from bureaucratic processes and excessive reporting, ensuring conditions for academic activity, quality lesson preparation, and development of professional freedom.

«Reducing lecturers' workload and control, not using ratings in evaluating lecturers' work.»

«Correct contract drafting, relieving lecturers from reports and unnecessary documentation, not pressuring with Scopus...»

«First of all – reduce lecturers' overload with reports.»

«Reduce (eliminate) workload from lecturers that is not included in individual workload plans. Lecturers should engage in activities that are distributed by hours in the individual plan; everything else that is not included in the workload reduces the quality of lesson preparation, academic

формування національної ідентичності та громадянської активності.

«Комунікативну і соціальну компетентність розвивати та ін., застосовувати інтернет-технології, залучати до національно-патріотичного виховання.»

«Громадянська та етична підготовка потребує обговорення етичних кейсів та участі у соціальних проєктах.»

«Професійна відданість – формування педагогічної етики та громадянської активності через тренінги, дискусійні клуби та волонтерські проєкти.»

Підготовка до роботи в інклюзивному середовищі: навчання майбутніх учителів інклюзивним підходам, розвитку емоційного інтелекту та стресостійкості.

«Виховна діяльність: розширити підготовку в аспекті педагогіки партнерства та роботи з інклюзивними групами.»

«Різноманітність, добробут та стійкість – навчання інклюзивним підходам, розвитку емоційного інтелекту та стресостійкості.»

«Організація тренінгів із ненасильницької комунікації та медіації.»

Розвантаження викладачів від бюрократичних процесів і надмірної звітності, забезпечення умов для наукової активності, якісної підготовки до занять і розвитку професійної свободи.

«Зменшення навантаження і контролю викладачів, не використовувати рейтинги в оцінці роботи викладача.»

«Коректне укладання контрактів, розвантаження викладача від звітів та зайвої документації, не тиснути скопусами...»

«Перш за все – зменшити перевантаженість викладачів звітами.»

«Зменшити (прибрати) навантаження з викладачів, яке не входить до індивідуальних планів навантаження. Викладач повинен займатися діяльністю, яка розподілена по годинах в індивідуальному плані, все інше, що не

activity, exhausts the lecturer, and reduces institutional commitment.»

Strengthening students' research activities: academic writing, student research groups, participation in conferences and publications, work with cases and mini-research.

«Teach students academic writing skills and working with sources.»

«More broadly engage students in various forms of self-education, in improving already acquired competencies.»

«Integration of theory and practice, development of digital literacy, soft skills, competitive competencies.»

Material and technical support for education: creating modern educational infrastructure (practice bases, shelters under wartime threats, access to resources, equipment provision).

«Improve the educational and material base of educational institutions – teachers, lecturers, and students cannot and should not constantly buy everything at their own expense.»

«Improve the situation with shelters and refuges. In most city schools they are absent as a class – a basement, another adapted room will not save from a direct rocket hit. ... possibly from a Shahed attack, but if the hit is accompanied by fire, which often happens, in conditions of inadequate ventilation we will not be able to protect our students. Without this, there can be no talk of peaceful learning.»

«Improving preparation depends primarily on the university's financial resources.»

International academic mobility and experience exchange for students and lecturers as a tool for integrating European competencies and improving education quality.

«Activate students' participation in international academic mobility programs,

входить до навантаження зменшує якість підготовки до занять, наукову активність, виснажує викладача, знижує інституційну відданість».

Посилення дослідницької діяльності здобувачів освіти: академічне письмо, студентські наукові групи, участь у конференціях і публікаціях, робота з кейсами та міні-дослідженнями.

«Навчати здобувачів навичкам академічного письма й роботи з джерелами».

«Ширше залучати здобувачів до різних форм самоосвіти, до удосконалення вже здобутих компетентностей».

«Інтеграція теорії і практики, розвиток цифрової грамотності, soft skills, конкурентних компетентностей».

Матеріально-технічне забезпечення навчання: створення сучасної навчальної інфраструктури (бази для практики, укриття в умовах воєнних загроз, доступ до ресурсів, забезпечення обладнанням).

«Покращити навчальну та матеріальну базу закладів освіти – не можуть і не повинні учителі, викладачі й студенти постійно купувати все за власний кошт».

«Покращити ситуацію із сховищами та укриттями. У більшості шкіл міста вони відсутні як клас - підвал, інше пристосоване приміщення не врятує від прямого попадання ракети. ... можливо від атаки шахедми, але якщо попадання буде супроводжуватися пожежею, а це часто так і відбувається, в умовах відсутності належної вентиляції ми не зможемо вберегти наших учнів та студентів. Без цього ні про яке спокійне навчання мова не йде».

«Покращення підготовки залежить передусім від фінансових ресурсів університету».

Міжнародна академічна мобільність та обмін досвідом для здобувачів і викладачів як інструмент інтеграції європейських компетентностей і підвищення якості освіти.

«Активізувати участь здобувачів у програмах міжнародної академічної

ensure compliance with academic integrity.»

«Professional self-development – participation in professional communities and international educational programs.»

«The possibility of choice for students of disciplines, methods, and lecturers, particularly through international exchange.»

Formation of soft skills (communication, creativity, time management, reflection, teamwork), which strengthen future teachers' professional competencies.

«Planning and organizing the educational process – implementing training in time management and pedagogical design.»

«Teach students time management and organization of the educational process.»

«Development of communication and emotional competence through group projects and discussions.»

Increasing the prestige and material motivation of educators (decent salary, raising status in society), which directly affects the quality of preparation and attracting youth to pedagogical specialties.

«The best improvement – salary increase, because soon there will be no one to teach.»

«Raising the status of the teacher in the state will automatically raise the prestige and level of preparation of HEI graduates.»

«Increase material incentives for educators to ensure quality student preparation.»

These proposals, which respondents offered, combine the strategic level (state policy, standards, material base) and the practical level (teaching methods, innovations, upbringing activities, development of the future teacher's personality).

Overall, the survey results of Ukrainian HEI lecturers demonstrate a high level of professional maturity and dedication to pedagogical activity: the majority of

мобільності, забезпечити дотримання академічної доброчесності».

«Професійний саморозвиток – участь у професійних спільнотах і міжнародних освітніх програмах.»

«Можливість вибору для здобувачів дисциплін, методів і викладачів, зокрема через міжнародний обмін.»

Формування soft skills (комунікативність, креативність, тайм-менеджмент, рефлексія, робота в команді), які підсилюють професійні компетентності майбутніх учителів.

«Планування та організація освітнього процесу – впровадження тренінгів із тайм-менеджменту та педагогічного дизайну.»

«Навчати студентів тайм-менеджменту та організації освітнього процесу.»

«Розвиток комунікації та емоційної компетентності через групові проєкти й дискусії.»

Підвищення престижності та матеріальної мотивації педагогів (гідна заробітна плата, підвищення статусу в суспільстві), що безпосередньо впливає на якість підготовки та залучення молоді до педагогічних спеціальностей.

«Найкраще покращення – підвищення заробітної плати, бо скоро нікому буде навчати.»

«Підвищення статусу педагога у державі автоматично підвищить престижність і рівень підготовки випускників ЗВО.»

«Збільшити матеріальне стимулювання педагогів, щоб забезпечити якісну підготовку студентів.»

Ці пропозиції, які запропонували респонденти поєднують стратегічний рівень (державна політика, стандарти, матеріальна база) та практичний рівень (методики викладання, інновації, виховна діяльність, розвиток особистості майбутнього вчителя).

Загалом, результати опитування викладачів ЗВО України свідчать про високий рівень професійної зрілості та

respondents have over 20 years of experience, which ensures stability and quality of the educational process, but indicates staff aging and a limited share of young lecturers. The highest ratings were received by competencies in the areas of effective teaching and assessment, as well as professional commitment, where educators demonstrated readiness to apply modern methods, digital tools, and formative assessment, despite significant difficulties – overload, bureaucracy, and low material support. At the same time, in the area of diversity, well-being, and resilience, the results showed educators' awareness of the importance of preserving their own resources and developing inclusive approaches, although the need for additional support remains. In the area of digital literacy, most lecturers rated their competencies as sufficient or high, actively using LMS platforms, interactive tools, and AI, which confirms the gradual digitalization of education. The most controversial was institutional commitment: lecturers aspire to innovation, partnership, and strategic development, but note systemic problems and lack of resources. Overall, the results emphasize lecturers' readiness to support the implementation of professional competencies in future teacher training programs, while stressing the need for balance between traditional and innovative approaches, strengthening the practice-oriented and inclusive component, and creating conditions for educators' professional and personal well-being. Ukrainian lecturers are capable not only of adapting to new realities but also actively seeking internal and external resources for further professional development and supporting the educational system under crisis challenges.

HEI Students: Higher education students' proposals for improving preparation for effective development of professional competencies in the five key areas of activity revealed a wide range of recommendations covering eight key areas.

відданості педагогічній діяльності: більшість респондентів мають понад 20 років досвіду, що забезпечує стабільність і якість освітнього процесу, проте вказує на кадрове старіння та обмежену частку молодих викладачів. Найвищі оцінки отримали компетентності у сферах ефективного викладання й оцінювання, а також професійної відданості, де педагоги продемонстрували готовність застосовувати сучасні методики, цифрові інструменти й формувальне оцінювання, попри значні труднощі – перевантаження, бюрократію та низьке матеріальне забезпечення. Водночас у сфері різноманітності, добробуту та стійкості результати показали усвідомлення педагогами важливості збереження власних ресурсів і розвиток інклюзивних підходів, хоча й зберігається потреба у додатковій підтримці. У сфері цифрової грамотності більшість викладачів оцінили свої компетентності як достатні чи високі, активно використовуючи LMS-платформи, інтерактивні інструменти та ШІ, що підтверджує поступову цифровізацію освіти. Найбільш дискусійною виявилася інституційна відданість: викладачі прагнуть інновацій, партнерства та стратегічного розвитку, але відзначають системні проблеми та нестачу ресурсів. Загалом результати підкреслюють готовність викладачів підтримувати впровадження професійних компетентностей у навчальні програми підготовки майбутніх учителів, водночас наголошуючи на необхідності балансу між традиційними й інноваційними підходами, посиленні практикоорієнтованої та інклюзивної складової й створенні умов для професійного та особистісного добробуту педагогів. Українські викладачі здатні не лише адаптуватися до нових реалій, а й активно шукати внутрішні та зовнішні ресурси для подальшого професійного розвитку та підтримки освітньої системи в умовах кризових викликів.

Здобувачі ЗВО: Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо покращення підготовки для ефективного формування професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності виявили

In the **methodological and didactic** sphere, respondents emphasize the need for *masterclasses from practitioners, training in modern teaching methods, and reducing theoretical material in favor of practical preparation*. Particular attention is given to *lesson modeling, case analysis, and applying interactive methods such as projects, debates, and micro-teaching*.

The **communication** area includes *public speaking training, role-playing games for practicing interaction with parents and students, developing soft skills, particularly active listening and nonviolent communication, as well as group work and team activities*.

In the area of **digital and media literacy**, students propose *creating digital content (podcasts, videos), mastering educational platforms (Canva, Moodle, etc.), conducting digital safety training, and integrating EdTech and media literacy into the learning process*.

The **psychological-pedagogical** area includes *training in emotional intelligence and self-regulation, preparation for work in an inclusive environment, deepening psychological-pedagogical knowledge, and developing reflection and self-knowledge*.

In the **value-motivational and upbringing** sphere, respondents emphasize *engagement in volunteer and upbringing projects, formation of values and professional ethics, creating a motivating environment, as well as mentorship and demonstrating examples of positive professional identity*.

The **organizational-managerial** sphere includes *training in time management and planning, development of leadership qualities, modeling educational management projects, and using digital tools for organizing the educational process*.

The **innovative and research** area covers the implementation of *STEM, STEAM, gamification, flipped classroom, development of research activities and*

широкий спектр рекомендацій, що охоплюють вісім ключових напрямів.

У **методичній та дидактичній** сфері респонденти наголошують на необхідності проведення *майстер-класів від практиків, тренування сучасних методик викладання, зменшення обсягу теоретичного матеріалу на користь практичної підготовки*. Особливу увагу приділено моделюванню уроків, кейс-аналізу та застосуванню інтерактивних методів, таких як *проєкти, дебати та мікровикладання*.

Комунікативний напрям передбачає *тренінги з публічних виступів, рольові ігри для відпрацювання взаємодії з батьками та учнями, розвиток soft skills, зокрема активного слухання та ненасильницької комунікації, а також роботу в групах та командну діяльність*.

У сфері **цифрової та медіаграмотності** здобувачі пропонують *створення цифрового контенту (подкасти, відео), освоєння освітніх платформ (Canva, Moodle тощо), проведення тренінгів з цифрової безпеки та інтеграцію EdTech і медіаграмотність у навчальний процес*.

Психолого-педагогічний напрям включає *тренінги з емоційного інтелекту та саморегуляції, підготовку до роботи в інклюзивному середовищі, поглиблення психолого-педагогічних знань і розвиток рефлексії та самопізнання*.

У **ціннісно-мотиваційній та виховній** сфері респонденти наголошують на залученні до *волонтерських і виховних проєктів, формуванні цінностей і професійної етики, створенні мотивуючого середовища, а також наставництві та демонструванні прикладів позитивної професійної ідентичності*.

Організаційно-управлінська сфера передбачає *навчання тайм-менеджменту та плануванню, розвиток лідерських якостей, моделювання управлінських освітніх проєктів та використання цифрових інструментів для організації освітнього процесу*.

Інноваційний та дослідницький напрям охоплює *впровадження STEM, STEAM,*

analytics, participation in international educational initiatives, and project and experimental work.

Among **universal competencies, soft skills, and self-education**, students highlight *reflection, self-learning, self-development, supporting students through mentorship, collaboration with all participants in the educational process, and partnership and ethical interaction.*

Finally, at the level of **systemic changes**, respondents emphasize the need for *updating educational content, reducing bureaucracy and reporting volume, increasing teachers' salaries, providing educational institutions with qualified personnel, and ensuring quality organization of pedagogical practices.*

These proposals demonstrate students' comprehensive vision of the need for balanced development of both subject-specific and universal competencies, combining theoretical preparation with practical experience, as well as the importance of creating a supportive and innovative educational environment. Particularly indicative is the emphasis on practice-orientation, digitalization, and development of soft skills, which reflects future teachers' understanding of modern education requirements and readiness for professional activity in a dynamic educational context.

The analysis of higher education students' proposals for improving the professional preparation of future teachers revealed a complex of key areas for improving the educational process. Specifically, an urgent need was identified to strengthen the practice-oriented component of preparation through the implementation of interactive teaching methods, training, simulations, mentorship, etc. Significant attention is given to developing digital competence, which includes mastering modern digital tools, creating multimedia content, and enhancing media literacy.

In addition, the importance of forming psychological-pedagogical skills is emphasized, particularly emotional

гейміфікації, перевернутого класу, розвиток дослідницької діяльності та аналітики, участь у міжнародних освітніх ініціативах і проєктну та експериментальну роботу.

Серед **універсальних компетентностей, soft skills та самоосвіти** здобувачі виділяють *рефлексію, самонавчання, саморозвиток, підтримку студентів через наставництво, співпрацю з усіма учасниками освітнього процесу та партнерство й етичну взаємодію.*

Нарешті, на рівні **системних змін** респонденти наголошують на необхідності оновлення змісту освіти, зменшення бюрократії та обсягу звітності, підвищення заробітної плати педагогам, забезпечення освітніх закладів кваліфікованими кадрами і якісної організації педагогічних практик.

Ці пропозиції демонструють комплексне бачення здобувачів щодо необхідності збалансованого розвитку як предметних, так і універсальних компетентностей, поєднання теоретичної підготовки з практичним досвідом, а також важливості створення підтримувального та інноваційного освітнього середовища. Особливо показовим є акцент на практикоорієнтованості, цифровізації та розвитку soft skills, що відображає розуміння майбутніми педагогами вимог сучасної освіти та готовність до професійної діяльності в динамічному освітньому контексті.

Проведений аналіз пропозицій здобувачів вищої освіти щодо покращення професійної підготовки майбутніх педагогів виявив комплекс ключових напрямів удосконалення освітнього процесу. Зокрема, визначено нагальну потребу посилення практико-орієнтованої складової підготовки шляхом впровадження інтерактивних методів навчання, тренінгів, симуляцій, менторства тощо. Значну увагу приділено розвитку цифрової компетентності, що включає опановування сучасними цифровими інструментами, створення мультимедійного контенту та підвищення медіаграмотності.

intelligence, self-regulation, and effective communication, which will contribute to improving interaction with students, parents, and colleagues. A need was also identified to strengthen the motivational and value-based component of preparation through engaging students in volunteer and social-pedagogical projects.

The research results indicate the need for systemic changes in the structure and content of teacher education, aimed at optimizing the balance between theoretical preparation and practical experience, as well as integrating innovative technologies and pedagogical approaches. The proposed recommendations can serve as a basis for improving educational programs and enhancing the quality of teacher training, which corresponds to contemporary challenges in the educational sphere.

Secondary School Teachers: The analysis of proposals for improving student preparation revealed several key areas that concern the teaching community. The most frequently mentioned was the need to strengthen the practical component of preparation. Respondents noted: *«More practice – less theory»*, *«Pedagogical practice should last 1 year»*, *«More practical classes»*, *«Practice-oriented learning.»* Particularly indicative was the detailed response: *«They should not learn from those who saw school only in childhood, or read about it in books. They need practice in educational institutions; in the last year before graduation, they should be a teacher's assistant at school.»*

The second significant group of proposals concerns the integration of digital technologies and modern methods. Teachers emphasized: *«Using modern methods and digital tools»*, *«Training in working with digital platforms»*, *«Implementing training in time management, developing skills in applying interactive technologies.»*

The third group of proposals is related to the development of personal and communication competencies.

Окрім цього, акцентовано важливість формування психолого-педагогічних навичок, зокрема емоційного інтелекту, саморегуляції та ефективної комунікації, що сприятиме покращенню взаємодії з учнями, батьками та колегами. Виявлена також потреба в посиленні мотиваційної та ціннісної складової підготовки через залучення студентів до волонтерських і соціально-педагогічних проєктів.

Результати дослідження свідчать про необхідність системних змін у структурі та змісті педагогічної освіти, спрямованих на оптимізацію балансу між теоретичною підготовкою і практичним досвідом, а також інтеграцію інноваційних технологій і педагогічних підходів. Запропоновані рекомендації можуть слугувати основою для вдосконалення освітніх програм і підвищення якості підготовки педагогічних кадрів, що відповідає сучасним викликам освітньої сфери.

Вчителі ЗЗСО: Аналіз пропозицій щодо покращення підготовки здобувачів освіти виявив декілька ключових напрямів, які турбують педагогічну спільноту. Найчастіше згадувалася потреба в посиленні практичної складової підготовки. Респонденти зазначали: *«Більше практики – менше теорії»*, *«Педагогічна практика має тривати 1 рік»*, *«Більше практичних занять»*, *«Практико-орієнтоване навчання»*. Особливо показовою стала розгорнута відповідь: *«Вони не повинні вчитися у тих, хто школу бачив тільки в дитинстві, або читав про неї в книжках. Їм потрібна практика в закладах освіти, останній рік перед випуском треба побути асистентом вчителя в школі»*.

Друга значуща група пропозицій стосується інтеграції цифрових технологій та сучасних методик. Вчителі підкреслювали: *«Використання сучасних методик і цифрових інструментів»*, *«Навчання роботі з цифровими платформами»*, *«Впровадження тренінгів з тайм-менеджменту, розвиток умінь застосовувати інтерактивні технології»*.

Respondents noted the need for *«training in emotional intelligence», «courses in inclusion and conflict mediation», «teaching techniques of self-reflection and self-analysis.»*

The fourth group concerns systemic changes in the organization of teacher preparation. Teachers proposed *«salary increases», «improving material and technical base», «reducing bureaucratic workload.»* Particularly sharp was the response: *«In my opinion, there should be a 'professional suitability' test at admission, because there are too many people in schools who are not interested in children.»*

The fifth group of proposals emphasized the importance of the motivational component. Respondents noted: *«Better motivate both students and teachers», «Raise the prestige of education in the state», «Decent salary.»* Characteristic was the response: *«The recipe has been known for a long time: high teacher salary, competitiveness, high requirements for teachers, and then the teacher will figure out how to act.»*

The overall picture indicates a high level of professional consciousness among Ukrainian teachers, their readiness for innovative development, and a constructive position regarding improving the teacher education system. At the same time, systemic challenges are evident, related to material support, professional prestige, and the need to balance theoretical and practical preparation of future teachers. The results emphasize the importance of a comprehensive approach to reforming teacher education, taking into account both teachers' professional needs and the socio-economic conditions of their activities.

CONCLUSIONS

The large-scale study, encompassing 1,181 participants from various levels of Ukraine's educational system, reveals cardinal transformational processes in the professional consciousness and competency

Третя група пропозицій пов'язана з розвитком особистісних та комунікативних компетентностей. Респонденти зазначали потребу в *«тренінгах з емоційного інтелекту», «курсах з інклюзії та медіації конфліктів», «навчанні технікам саморефлексії та самоаналізу.»*

Четверта група стосується системних змін в організації підготовки педагогів. Вчителі пропонували *«підвищення зарплати», «покращення матеріально-технічної бази», «зменшення бюрократичного навантаження»*. Особливо гострою стала відповідь: *«На мою думку, при вступі має бути тест на «профпридатність», бо дуже багато стало в школі людей, яким діти не цікаві»*.

П'ята група пропозицій підкреслювала важливість мотиваційної складової. Респонденти зазначали: *«Краще мотивувати як здобувачів освіти, так і вчителів», «Підняти престижність освіти в державі», «Гідна зарплата»*. Характерною стала відповідь: *«Рецепт відомий давно: висока зарплата вчителя, конкурентність, високі вимоги до педагога, а далі педагог розбереться, як діяти»*.

Загальна картина свідчить про високий рівень професійної свідомості українських вчителів, їхню готовність до інноваційного розвитку та конструктивну позицію щодо вдосконалення системи педагогічної освіти. Водночас очевидними є системні виклики, пов'язані з матеріальним забезпеченням, престижем професії та необхідністю збалансування теоретичної і практичної підготовки майбутніх педагогів. Результати підкреслюють важливість комплексного підходу до реформування педагогічної освіти з урахуванням як професійних потреб учителів, так і соціально-економічних умов їхньої діяльності.

ВИСНОВКИ

Проведене масштабне дослідження, що охопило 1181 учасника з різних рівнів освітньої системи України, виявляє кардинальні трансформаційні процеси у професійній свідомості та

structure of domestic educators. The multidimensional sample, which included 860 pedagogical workers (151 HEI lecturers and 709 secondary school teachers) and 321 higher education students, provided a unique opportunity to investigate intergenerational and interinstitutional differences in the professional development of the educational community.

The demographic profile of respondents reflects deep structural characteristics of the teaching profession in Ukraine, which have far-reaching consequences for the future of the educational system. The critical predominance of women (88.4% among teachers, 65.6% among lecturers) and the concentration of educators aged 46-60 creates a phenomenon of «demographic funnel», where 65.6% of lecturers and 61.8% of teachers have over 20 years of experience, while youth are virtually absent from the profession. This trend indicates not simply staff aging, but a critical disruption of professional continuity, threatening the system's innovative potential and its capacity for self-regeneration.

The geographical distribution of respondents demonstrates high representativeness for Ukraine, covering various regions of the country – from western oblasts (Ternopil, Vinnytsia) through central (Kirovohrad, Cherkasy) to eastern and southern regions (Zaporizhzhia, Dnipropetrovsk). Such geographical diversity ensures the validity of results for different sociocultural and economic contexts, allowing extrapolation of conclusions to the national level with a high degree of reliability.

The analysis of professional commitment reveals a paradoxical dichotomy in contemporary pedagogical consciousness. Formally high self-assessment indicators (96.1% of teachers and 97.4% of lecturers rated their competencies as sufficient or high) mask a deep existential crisis of the profession. Qualitative analysis of responses reveals that professional commitment is transforming from internal motivation into forced loyalty, sustained only by the inertia of professional identity.

компетентнісній структурі вітчизняних педагогів. Багатовимірною вибіркою, що включала 860 педагогічних працівників (151 викладач ЗВО та 709 вчителів ЗЗСО) та 321 здобувача вищої освіти, забезпечила унікальну можливість дослідити міжгенераційні та міжінституційні відмінності у професійному розвитку освітянської спільноти.

Демографічний профіль респондентів відображає глибинні структурні характеристики педагогічної професії в Україні, які мають далекосяжні наслідки для майбутньої освітньої системи. Критичне переважання жінок (88,4% серед вчителів, 65,6% серед викладачів) та концентрація педагогів віком 46-60 років створює феномен «демографічної воронки», коли 65,6% викладачів та 61,8% вчителів мають понад 20 років стажу, а молодь практично відсутня у професії. Ця тенденція свідчить не просто про кадрове старіння, а про критичне порушення професійної наступності, що загрожує інноваційному потенціалу системи та її здатності до саморегенерації.

Географічний розподіл респондентів демонструє високу репрезентативність для України, охоплюючи різні регіони країни - від західних областей (Тернопільська, Вінницька) через центральні (Кіровоградська, Черкаська) до східних та південних регіонів (Запорізька, Дніпропетровська). Така географічна різноманітність забезпечує валідність результатів для різних соціокультурних та економічних контекстів, дозволяючи екстраполювати висновки на загальнонаціональний рівень з високим ступенем достовірності.

Аналіз професійної відданості розкриває парадоксальну дихотомію сучасної педагогічної свідомості. Формально високі показники самооцінки (96,1% вчителів та 97,4% викладачів оцінили свої компетентності як достатні або високі) маскують глибоку екзистенційну кризу професії. Якісний аналіз відповідей виявляє, що професійна відданість трансформується з внутрішньої мотивації у вимушену лояльність, підтримувану лише інерцією професійної ідентичності.

Particularly alarming is the decline in motivation among education students (only 78.5% demonstrate high indicators), signaling a crisis of professional calling in the younger generation.

Systemic destructors of professional commitment – low salaries, excessive bureaucratization, social deprivation of the profession, and psychological pressure of wartime – create a negative synergistic effect that undermines not only individual motivation but also collective professional identity. This leads to the formation of a «survival mode» of functioning for the pedagogical community, where main efforts are directed not toward professional development but toward preserving basic conditions of activity.

In the sphere of effective teaching, a phenomenon of «methodological resilience» is observed – the pedagogical community's ability to preserve and develop professional standards even under systemic crisis conditions. Over 90% of respondents from all groups demonstrate a high level of methodological competence, indicating the preservation of the professional core of pedagogical activity. Particularly significant is the mass implementation of modern educational technologies – interactive methods, project-based learning, formative assessment – indicating the system's internal capacity for self-development regardless of external conditions.

The results of pedagogical modeling reveal deeply internalized professional reflexes: 99% of respondents choose adaptive strategies in complex learning situations, refusing formal approaches. This demonstrates the preservation of professional ethics and a student-centered approach as stable characteristics of pedagogical culture.

The sphere of diversity, well-being, and resilience reveals a crisis of professional self-preservation. Although formal assessments remain relatively high, qualitative analysis reveals widespread professional burnout and destructive coping strategies. Paradoxically, educators demonstrate high inclusive awareness

Особливо тривожним є зниження мотивації серед здобувачів освіти (лише 78,5% демонструють високі показники), що сигналізує про кризу професійного покликання у молодшого покоління.

Системні деструктори професійної відданості – низька заробітна плата, надмірна бюрократизація, соціальна депривація професії та психологічний тиск військового часу – створюють негативний синергетичний ефект, який підриває не лише індивідуальну мотивацію, а й колективну професійну ідентичність. Це призводить до формування «виживального режиму» функціонування педагогічної спільноти, коли основні зусилля спрямовуються не на професійний розвиток, а на збереження базових умов діяльності.

У сфері ефективного викладання спостерігається феномен «методичної резильєнтності» – здатності педагогічної спільноти зберігати та розвивати професійні стандарти навіть в умовах системної кризи. Понад 90% респондентів усіх груп демонструють високий рівень методичної компетентності, що свідчить про збереження професійного ядра педагогічної діяльності. Особливо значущим є масове впровадження сучасних освітніх технологій – інтерактивних методик, проєктного навчання, формувального оцінювання, що вказує на внутрішню спроможність системи до саморозвитку незалежно від зовнішніх умов.

Результати педагогічного моделювання виявляють глибоко інтерналізовані професійні рефлексії: 99% респондентів обирають адаптивні стратегії у складних навчальних ситуаціях, відмовляючись від формальних підходів. Це свідчить про збереження професійної етики та студентоцентрованого підходу як стійких характеристик педагогічної культури.

Сфера різноманітності, добробуту та стійкості розкриває кризу професійного самозбереження. Хоча формальні оцінки залишаються відносно високими, якісний аналіз виявляє масштабне професійне вигорання та деструктивні копінг-стратегії. Парадоксально, що педагоги демонструють високу інклюзивну

regarding students with special needs but prove incapable of ensuring their own psychological well-being. This indicates an imbalance between professional demands and support resources, which may lead to mass staff outflow.

The most revolutionary changes are observed in the sphere of digital literacy, where over 80% of respondents demonstrate high digital competence. This phenomenon of «digital acceleration» reflects not simply technological adaptation but a fundamental transformation of pedagogical thinking. Mass implementation of artificial intelligence, virtual technologies, and adaptive platforms indicates the formation of a new generation of «digital educators» capable of integrating technologies at the level of professional partnership.

Particularly indicative is the fact that education students surpass experienced educators in digital competence, creating an inversion of traditional roles of «teacher» and «student» and requiring a rethinking of the structure of professional authority.

The sphere of institutional commitment reveals the most contradictory trends. Low support indicators (60.9% full support) reflect not so much professional apathy as a critical rethinking of the relationship between individual professional autonomy and institutional demands. This trend may signal the formation of a new model of professionalism oriented toward horizontal connections and professional communities rather than vertical institutional loyalty.

Intergroup differences reveal the evolutionary dynamics of professional consciousness. Education students demonstrate «digital nativity» and innovative openness but are characterized by lower professional commitment and institutional loyalty. HEI lecturers occupy the position of «professional mediators», balancing between traditional and innovative approaches. Secondary school

свідомість щодо здобувачів освіти з особливими потребами, але виявляються неспроможними забезпечити власне психологічне благополуччя. Це вказує на дисбаланс між професійними вимогами та ресурсами підтримки, що може призвести до масового відтоку кадрів.

Найбільш революційні зміни спостерігаються у сфері цифрової грамотності, де понад 80% респондентів демонструють високу цифрову компетентність. Цей феномен «цифрової акселерації» відображає не просто технологічну адаптацію, а фундаментальну трансформацію педагогічного мислення. Масове впровадження штучного інтелекту, віртуальних технологій та адаптивних платформ свідчить про формування нової генерації «цифрових педагогів», здатних інтегрувати технології на рівні професійного партнерства.

Особливо показовим є той факт, що здобувачі освіти перевершують досвідчених педагогів у цифровій компетентності, що створює інверсію традиційних ролей «вчителя» та «учня» і потребує переосмислення структури професійного авторитету.

Сфера інституційної відданості виявляє найбільш суперечливі тенденції. Низькі показники підтримки (60,9% повної підтримки) відображають не стільки професійну апатію, скільки критичне переосмислення відносин між індивідуальною професійною автономією та інституційними вимогами. Ця тенденція може сигналізувати про формування нової моделі професіоналізму, орієнтованої на горизонтальні зв'язки та професійні спільноти, а не на вертикальну інституційну лояльність.

Міжгрупові відмінності виявляють еволюційну динаміку професійної свідомості. Здобувачі освіти демонструють «цифрову натальність» та інноваційну відкритість, але характеризуються нижчою професійною відданістю та інституційною лояльністю. Викладачі ЗВО займають позицію «професійних медіаторів», балансує між традиційними та інноваційними

teachers exhibit the highest professional resilience but require support in digital transformation.

The results of pedagogical situation modeling reveal the phenomenon of «ethical resilience» – the ability to preserve humanistic values and professional ethics even under systemic stress conditions. Over 80% of respondents choose dialogical and educational strategies in conflict situations, demonstrating deep internalization of professional values.

Critical analysis of proposals for system improvement reveals a systemic dichotomy: on one hand, a demand for practice-orientation and innovation; on the other, a need for stability and support. This reflects the transitional state of the system, when old mechanisms of functioning are losing effectiveness and new ones have not yet fully formed.

Attitudes toward including professional competencies in educational programs reveal selective support: highest for technological and methodological competencies, lowest for value-based and institutional ones. This may indicate the pragmatization of professional consciousness and focus on instrumental aspects of activity.

The overall conclusion of the study indicates that the Ukrainian pedagogical system is in a state of deep transformation, characterized by simultaneous preservation of the professional core and radical change of peripheral characteristics. Key determinants of future development will be the system's ability to integrate digital innovations with humanistic values, resolve the crisis of professional motivation, and create new mechanisms of professional support and development.

The strategic implications of the study require a transition from symptomatic reform to systemic transformation, including cardinal improvement of the social status of the teaching profession, creation of innovative models of professional development, and formation of a new ecosystem of pedagogical support

підходами. Вчителі ЗЗСО виявляють найвищу професійну стійкість, але потребують підтримки у цифровій трансформації.

Результати моделювання педагогічних ситуацій розкривають феномен «етичної резильєнтності» – здатності зберігати гуманістичні цінності та професійну етику навіть в умовах системного стресу. Понад 80% респондентів обирають діалогічні та виховні стратегії у конфліктних ситуаціях, що свідчить про глибоку інтерналізацію професійних цінностей.

Критичний аналіз пропозицій щодо вдосконалення системи виявляє системну дихотомію: з одного боку, запит на практикоорієнтованість та інновації, з іншого – потребу у стабільності та підтримці. Це відображає перехідний стан системи, коли старі механізми функціонування втрачають ефективність, а нові ще не сформувалися остаточно.

Ставлення до включення професійних компетентностей в освітні програми виявляє селективну підтримку: найвища для технологічних та методичних компетентностей, найнижча – для ціннісних та інституційних. Це може свідчити про прагматизацію професійної свідомості та зосередження на інструментальних аспектах діяльності.

Загальний висновок дослідження вказує на те, що українська педагогічна система перебуває у стані глибокої трансформації, характеризованої одночасним збереженням професійного ядра та радикальною зміною периферійних характеристик. Ключовими детермінантами майбутнього розвитку стануть здатність системи до інтеграції цифрових інновацій з гуманістичними цінностями, вирішення кризи професійної мотивації та створення нових механізмів професійної підтримки і розвитку.

Стратегічні імплікації дослідження вимагають переходу від симптоматичного реформування до системної трансформації, що включає кардинальне підвищення соціального статусу педагогічної професії, створення інноваційних моделей професійного

adequate to the challenges of the 21st century.

розвитку та формування нової екосистеми педагогічної підтримки, адекватної викликам ХХІ століття.

REFERENCES

1. *Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.* (б. д.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p#n10>
2. *Про освіту. (1).* Офіційний вебпортал парламенту України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. *Про повну загальну середню освіту.* (б. д.). Офіційний вебпортал парламенту України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. *Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти».* (б. д.). https://docs.google.com/viewer?docex=1&url=https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
5. *Проект стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 середня освіта (за предметними спеціальностями) на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.* (б. д.). <https://docs.google.com/document/d/1cwLIIJj-WpqoHkSo--f5XKiYJfebLsRx/edit?usp=sharing&ouid=105233939541067420348&rtpof=true&sld=true>
6. *Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки.* (б. д.). <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/strategiya-rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-na-2022-2032-roki>
7. *Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року.* (б. д.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
8. *Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті.* (б. д.). <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-v-berdyanskomu-derzhavnomu-pedagogichnomu-universyteti-2025-posylannya-na-publichnu-informacziyu.pdf>
9. *European Skills, Competences, Qualifications and Occupations.* (б. д.). https://www.skillsforemployment.org/sites/default/files/2024-01/edmsp1_212824.pdf

**SELF-ASSESSMENT TEMPLATE FOR THE LEVEL OF PROFESSIONAL
COMPETENCY DEVELOPMENT AMONG HEI LECTURERS / SECONDARY SCHOOL
TEACHERS**

**ШАБЛОН САМООЦІНКИ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ВИКЛАДАЧІВ ЗВО / ВЧИТЕЛІВ ЗЗСО**

Faculty/Secondary Teacher Survey on Professional Competency Development Levels -
Опитування викладачів / вчителів щодо рівня сформованості професійних компетентностей
Dear Colleagues!

As part of the international project Erasmus+ KA2 «Introducing Leading European Competences into Teacher Training Standard to Ensure Ukraine's Resilience», we are conducting an anonymous survey.

The aim is to assess the level of professional competency development in five key areas of educators' activities. We seek to identify strengths and areas for development in preparing professionals who are capable of operating under challenging and changing conditions, contributing to Ukraine's educational, social, and national resilience. The survey is completely confidential, and no information will be used to identify respondents – only in aggregated form. Your contribution will help create more effective management strategies for developing key competencies in teacher education: subject-specific, inclusive, psychological, informational, and digital competencies in the context of strengthening educational and national resilience. Thank you sincerely for your time and candor!

Estimated completion time: up to 10 minutes.

The general Framework of Educators' Professional Competencies can be accessed via the following link:

https://drive.google.com/file/d/1Mf_7UTwixFoFYicQF6pvTDenNoCO7j5H/view?usp=sharing

Шановні колеги!

В рамках міжнародного проєкту Erasmus+ KA2 «Introducing Leading European Competences into Teacher Training Standard to Ensure Ukraine's Resilience» (Впровадження провідних європейських компетентностей у стандарт підготовки вчителя для забезпечення стійкості України) ми проводимо анонімне опитування.

Метою є визначення рівня сформованості професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності педагогів. Виявлення сильних сторін та зон для розвитку в підготовці фахівців, які здатні діяти в умовах викликів і змін, сприяти освітній, соціальній та національній стійкості України. Опитування є повністю конфіденційним, і жодна інформація не буде використовуватися для ідентифікації респондентів, лише в узагальненому вигляді. Ваш внесок допоможе у створенні більш ефективних управлінських стратегій щодо формування ООН компетентностей у педагогічній освіті: предметних, інклюзивних, психологічних, інформаційних та цифрових – у контексті зміцнення освітньої та національної стійкості.

Щиро дякуємо за ваш час і відвертість! Орієнтовний час проходження до 10 хвилин.

З загальною Рамкою професійних компетентностей педагогів можна ознайомитися за покликанням: https://drive.google.com/file/d/1Mf_7UTwixFoFYicQF6pvTDenNoCO7j5H/view?usp=sharing

General Information\Загальні дані

1. Gender\Ваша стать

- Male\Чоловік
- Female\Жінка
- Prefer not to answer\Не бажаю відповідати

2.Age\Зазначте свій вік

- 20-35
- 36-45
- 46-60
- 60+

3.Work setting\ Місце роботи

- General Secondary Education Institution\Заклад загальної середньої освіти
- Higher Education Institution\Заклад вищої освіти
- Інше:

4.Which Ukrainian region is your school/university in?\У якій області України знаходиться Ваш заклад освіти?

- Vinnytsia / Вінницька
- Volyn / Волинська
- Dnipropetrovsk / Дніпропетровська
- Donetsk / Донецька
- Zhytomyr / Житомирська
- Zakarpattia / Закарпатська
- Zaporizhzhia / Запорізька
- Ivano-Frankivsk / Івано-Франківська
- Kyiv / Київська
- Kirovohrad / Кіровоградська
- Luhansk / Луганська
- Lviv / Львівська
- Mykolaiv / Миколаївська
- Odesa / Одеська
- Poltava / Полтавська
- Rivne / Рівненська
- Sumy / Сумська
- Ternopil / Тернопільська
- Kharkiv / Харківська
- Kherson / Херсонська
- Khmelnytskyi / Хмельницька
- Cherkasy / Черкаська
- Chernivtsi / Чернівецька
- Chernihiv / Чернігівська

5.Teaching experience in secondary education \ Досвід роботи в закладі загальної середньої освіти

- None\Відсутній
- Less than 1 year\До 1 року
- 1-5 years\1-5 років
- 6-10 years\6–10 років
- 11-20 years\11–20 років
- Over 20 years\Понад 20 років

6. Years of experience in higher education \Досвід роботи в закладі вищої освіти

- None\Відсутній
- Less than 1 year\До 1 року
- 1-5 years\1-5 років
- 6-10 years\6–10 років
- 11-20 years\11–20 років
- Over 20 years\Понад 20 років

7. Total teaching and/or academic experience \Загальний педагогічний та (або) науково-педагогічний стаж

- None\Відсутній
- Less than 1 year\До 1 року
- 1-5 years\1-5 років
- 6-10 years\6–10 років
- 11-20 years\11–20 років
- Over 20 years\Понад 20 років

Professional Commitment Area \ Сфера «Професійна відданість»

Evaluate your level of competency development in the Professional Commitment area (national identity, civic position, pedagogical values, ethics, self-development, etc.):

\ Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері професійної відданості (національна ідентичність, громадянська позиція, педагогічні цінності, етичність, саморозвиток тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What difficulties or development needs do you identify in this area? \Які труднощі чи потреби ви відчуваєте у цій сфері?

Teaching scenario: A student expresses disrespectful comments about Ukraine's national symbols during a lesson/class. How would you react? \ Педагогічна ситуація: Здобувач освіти під час уроку / на парі зневажливо висловлюється про національні символи України. Як ви відреагуєте?

(Select one answer) \ (Оберіть одну відповідь)

- A. I will make a comment and move on to the next subject\Зроблю зауваження і перейду до наступної теми.
- B. I will discuss the meaning of the symbols with them and explain the importance of respect\Обговорю з ними значення символів і поясню важливість поваги.
- B. I will encourage students to prepare a mini-project on national symbolism.\Запропоную учням/студентам підготувати мініпроект про національну символіку.
- G. I will ignore the situation to avoid provoking conflict. \Проігнорую ситуацію, щоб не провокувати конфлікт.

«Effective Teaching, Learning, and Assessment»Area \ Сфера «Ефективне викладання, навчання, оцінювання»

Evaluate your level of competency development in the Teaching, Learning, and Assessment domain (content mastery, pedagogical methods, formative assessment, inclusive environment, etc.): \ Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері викладання, навчання та оцінювання (володіння предметом, методики, формувальне оцінювання, інклюзивне середовище тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What methods or tools do you consider most effective for ensuring quality teaching and assessment? \ Які методики чи інструменти ви вважаєте найбільш ефективними для забезпечення якісного викладання та оцінювання?

Teaching scenario: During your explanation of new material, you see that some students are not grasping the topic. What would you do? \ Педагогічна ситуація: Під час пояснення нового матеріалу ви бачите, що частина здобувачів освіти не розуміє тему. Ваші дії?

(Select one answer) \ (Оберіть одну відповідь)

- A. I continue with the planned explanation to stay on schedule with the curriculum.\Продовжую пояснювати за планом, щоб не відставати від програми.
- B. I ask additional questions to clarify what exactly is difficult.\Ставлю додаткові запитання, щоб з'ясувати, що саме є складним.
- C. I use a different method (visual aids, examples, group work).\Використовую інший метод (наочність, приклад, групову роботу).
- D. I ask students to review the material on their own at home.\Пропоную здобувачам освіти самостійно перечитати матеріал вдома.

«Diversity, Welfare, and Resilience» Area\ Сфера «Різноманітність, добробут та стійкість»

Please assess the level of competency development in the Diversity, Well-being, and Sustainability domain (emotional intelligence, inclusion, tolerance, ability to act in crisis situations, etc.): \ Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері різноманітності, добробуту та стійкості (емоційний інтелект, інклюзія, толерантність, уміння діяти в кризових ситуаціях тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What methods do you typically use to maintain your resilience and handle professional stress? \ Як ви зазвичай підтримуєте власну стійкість і долаєте професійне навантаження?

Teaching scenario: A conflict has emerged in the classroom because of the presence of learner(s) with special educational needs. How would you respond? \ Педагогічна ситуація: В аудиторії виникла конфліктна ситуація через присутність здобувача (здобувачів) освіти з особливими освітніми потребами. Які ваші дії?

(Select one answer) \ (Оберіть одну відповідь)

- A. I will give a separate task to this student to avoid conflict. \ А. Дам окреме завдання цьому здобувачу освіти, щоб уникнути конфлікту.
- B. I will conduct an educational session about mutual respect and tolerance. \ Б. Проведу виховну годину про взаємоповагу та толерантність.
- C. I will involve a teaching assistant or psychologist. \ В. Залучу асистента вчителя чи психолога.
- D. I will ask the student to adapt to the general behavioral rules. \ Г. Попрошу здобувача освіти пристосуватися до загальних правил поведінки.

Information and Digital Literacy Area \ Сфера «Інформаційно-цифрова грамотність»

Please assess the level of competency development in the ICT and Digital Literacy area (working with information, digital resources, content creation, AI usage, etc.): \ Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері інформаційно-цифрової грамотності (робота з інформацією, цифрові ресурси, створення контенту, використання ШІ тощо):

- 1 – Very low level \ Дуже низький рівень
- 2 – Low level \ Низький рівень
- 3 – Average level \ Середній рівень
- 4 – Adequate level \ Достатній рівень
- 5 – High level \ Високий рівень

Very low level \ Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level \ Високий рівень

What digital technologies or tools do you use most frequently in your teaching practice? \ Які цифрові технології або інструменти ви найчастіше застосовуєте у своїй педагогічній практиці?

Teaching scenario: You are preparing a class that uses digital tools. Your students have varying levels of digital skills. What will you do? \ Педагогічна ситуація: Ви готуєте заняття з використанням цифрових інструментів. У класі/аудиторії є здобувачі освіти з різним рівнем цифрових навичок. Як ви вчините?

(Select one option) \ (Оберіть одну відповідь)

- A. I will give the same task to everyone and check the results. \ А. Дам однакове завдання для всіх і перевірю результат.
- B. I will divide students into groups where stronger ones will help weaker ones. \ Б. Поділю здобувачів освіти на групи, де сильніші допоможуть слабшим.
- C. I will provide additional explanation to those who are behind, using simpler tools. \ В. Додатково поясню тим, хто відстає, використовуючи простіші інструменти.
- D. I will abandon digital tools to avoid difficulties. \ Г. Відмовлюсь від цифрових інструментів, щоб уникнути труднощів.

«Institutional Commitment» Area \ Сфера «Інституційна відданість»

Please assess the level of competency development in the Institutional Commitment Area (strategic thinking, leadership, partnership, innovation culture, etc.): \Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері інституційної відданості (стратегічне мислення, лідерство, партнерство, інноваційна культура тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What innovative approaches or practices would you like to implement in your teaching? \ Які інноваційні підходи або практики ви хотіли б запровадити у своїй професійній діяльності?

Teaching scenario: School/university administration suggests implementing a new innovative project. The majority of colleagues are skeptical about it. How would you react? \ Педагогічна ситуація: Адміністрація ЗЗСО /ЗВО пропонує впровадити новий інноваційний проєкт. Більшість колег ставиться скептично. Як ви відреагуєте?

(Select one option)\(Оберіть одну відповідь)

- A. I will support the project and try to motivate colleagues.\А. Підтримаю проєкт і спробую мотивувати колег.
- B. I will express doubts and join the majority.\Б. Висловлю сумніви й приєднуюся до більшості.
- C. I will suggest testing the project on a small scale.\В. Запропоную протестувати проєкт у малому масштабі.
- D. I will abstain from participation to avoid additional workload.\Г. Утримаюсь від участі, щоб уникнути додаткового навантаження.

Do you think it is advisable to incorporate educators' professional competencies in the five key areas mentioned into the educational program for specialist training?\

Чи вважаєте Ви доцільним включення професійних компетентностей педагогів у зазначених п'яти ключових сферах їх діяльності в освітню програму підготовки фахівців?

	<u>Yes\Так</u>	<u>No\Hi</u>	<u>Partially\Частково</u>	<u>Other (please specify) \Власна відповідь</u>
Professional commitment\Професійна відданість				
Effective Teaching, Learning, and Assessment\Ефективне викладання, навчання, оцінювання				
Diversity, Well-being, and Resilience\Різноманітність, добробут та стійкість				
ICT and Digital Literacy\Інформаційно-цифрова грамотність				

Institutional Commitment\Інституційна відданість				
--	--	--	--	--

Please enter your answer below.\ Будь ласка, вкажіть ваш варіант відповіді у полі, розташованому нижче.

Please provide suggestions for improving the preparation of students to effectively develop professional competencies in the five key areas of educators' activity.\Надайте пропозиції щодо покращення підготовки здобувачів освіти для ефективного формування професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності педагогів

**SELF-ASSESSMENT TEMPLATE FOR THE LEVEL OF PROFESSIONAL
COMPETENCY DEVELOPMENT AMONG HIGHER EDUCATION STUDENTS
ШАБЛОН САМООЦІНКИ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Student Survey on Professional Competency Development Levels – Опитування здобувачів вищої освіти щодо рівня сформованості професійних компетентностей

Dear students!

As part of the international project Erasmus+ KA2 «Introducing Leading European Competences into Teacher Training Standard to Ensure Ukraine's Resilience», we are conducting an anonymous survey.

The aim is to assess the level of professional competency development in five key areas of educators' activities. We seek to identify strengths and areas for development in preparing professionals who are capable of operating under challenging and changing conditions, contributing to Ukraine's educational, social, and national resilience. The survey is completely confidential, and no information will be used to identify respondents – only in aggregated form. Your contribution will help create more effective management strategies for developing key competencies in teacher education: subject-specific, inclusive, psychological, informational, and digital competencies – in the context of strengthening educational and national resilience. Thank you sincerely for your time and candor!

Estimated completion time: up to 10 minutes.

The general Framework of Educators' Professional Competencies can be accessed via the following link:

https://drive.google.com/file/d/1Mf_7UTwixFoFYicQF6pvTDenNoCO7j5H/view?usp=sharing

Шановні здобувачі вищої освіти!

В рамках міжнародного проєкту Erasmus+ KA2 «Introducing Leading European Competences into Teacher Training Standard to Ensure Ukraine's Resilience» (Впровадження провідних європейських компетентностей у стандарт підготовки вчителя для забезпечення стійкості України) ми проводимо анонімне опитування.

Метою є визначення рівня сформованості професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності педагогів. Виявлення сильних сторін та зон для розвитку в підготовці фахівців, які здатні діяти в умовах викликів і змін, сприяти освітній, соціальній та національній стійкості України.

Опитування є повністю конфіденційним, і жодна інформація не буде використовуватися для ідентифікації респондентів, лише в узагальненому вигляді. Ваш внесок допоможе у створенні більш ефективних управлінських стратегій щодо формування ООН компетентностей у педагогічній освіті: предметних, інклюзивних, психологічних, інформаційних та цифрових – у контексті зміцнення освітньої та національної стійкості.

Щиро дякуємо за ваш час і відвертість!

Орієнтовний час проходження до 10 хвилин.

З загальною Рамкою професійних компетентностей педагогів можна ознайомитися за покликанням: https://drive.google.com/file/d/1Mf_7UTwixFoFYicQF6pvTDenNoCO7j5H/view?usp=sharing

General Information\Загальні дані

1. Gender\Ваша стать

- Male\Чоловік
- Female\Жінка
- Prefer not to answer\Не бажаю відповідати

2.Age\Зазначте свій вік

- 20-35
- 36-45
- 46-60
- 60+

3.Indicate your higher education level\Вкажіть рівень здобуття вищої освіти

- Bachelor's degree \Здобувач першого (бакалаврського) рівня
- Master's degree \Здобувач другого (магістерського) рівня

4.Which Ukrainian region is your school/university in?\У якій області України знаходиться Ваш заклад освіти?

- Vinnytsia / Вінницька
- Volyn / Волинська
- Dnipropetrovsk / Дніпропетровська
- Donetsk / Донецька
- Zhytomyr / Житомирська
- Zakarpattia / Закарпатська
- Zaporizhzhia / Запорізька
- Ivano-Frankivsk / Івано-Франківська
- Kyiv / Київська
- Kirovohrad / Кіровоградська
- Luhansk / Луганська
- Lviv / Львівська
- Mykolaiv / Миколаївська
- Odesa / Одеська
- Poltava / Полтавська
- Rivne / Рівненська
- Sumy / Сумська
- Ternopil / Тернопільська
- Kharkiv / Харківська
- Kherson / Херсонська
- Khmelnytskyi / Хмельницька
- Cherkasy / Черкаська
- Chernivtsi / Чернівецька
- Chernihiv / Чернігівська

5.Teaching experience in secondary education \Досвід роботи в закладі загальної середньої освіти

- None\Відсутній
- Less than 1 year\До 1 року
- 1-5 years\1-5 років
- 6-10 years\6–10 років

- 11-20 years\11–20 років
- Over 20 years\Понад 20 років

6.Years of experience in higher education \Досвід роботи в закладі вищої освіти

- None\Відсутній
- Less than 1 year\До 1 року
- 1-5 years\1-5 років
- 6-10 years\6–10 років
- 11-20 years\11–20 років
- Over 20 years\Понад 20 років

7.Total teaching and/or academic experience \Загальний педагогічний та (або) науково-педагогічний стаж

- None\Відсутній
- Less than 1 year\До 1 року
- ~~1-5 years\1-5 років~~
- 6-10 years\6–10 років
- 11-20 years\11–20 років
- Over 20 years\Понад 20 років

«Professional Commitment» Area \ Сфера «Професійна відданість»

Evaluate your level of competency development in the Professional Commitment area (national identity, civic position, pedagogical values, ethics, self-development, etc.):

\ Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері професійної відданості (національна ідентичність, громадянська позиція, педагогічні цінності, етичність, саморозвиток тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What difficulties or development needs do you identify in this area? \Які труднощі чи потреби ви відчуваєте у цій сфері?

Teaching scenario: A student expresses disrespectful comments about Ukraine's national symbols during a lesson/class. How would you react? \ Педагогічна ситуація: Здобувач освіти під час уроку / на парі зневажливо висловлюється про національні символи України. Як ви відреагуєте?

(Select one answer) \ (Оберіть одну відповідь)

- A. I will make a comment and move on to the next subject\Зроблю зауваження і перейду до наступної теми.
- B. I will discuss the meaning of the symbols with them and explain the importance of respect\Обговорю з ними значення символів і поясню важливість поваги.
- B. I will encourage students to prepare a mini-project on national symbolism.\Запропоную учням/студентам підготувати мініпроект про національну символіку.

- Г. I will ignore the situation to avoid provoking conflict. \Прогнозую ситуацію, щоб не провокувати конфлікт.

«Effective Teaching, Learning, and Assessment» Area \ Сфера «Ефективне викладання, навчання, оцінювання»

Evaluate your level of competency development in the Teaching, Learning, and Assessment domain (content mastery, pedagogical methods, formative assessment, inclusive environment, etc.): \ Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері викладання, навчання та оцінювання (володіння предметом, методики, формувальне оцінювання, інклюзивне середовище тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What methods or tools do you consider most effective for ensuring quality teaching and assessment? \ Які методики чи інструменти ви вважаєте найбільш ефективними для забезпечення якісного викладання та оцінювання?

Teaching scenario: During your explanation of new material, you see that some students are not grasping the topic. What would you do? \ Педагогічна ситуація: Під час пояснення нового матеріалу ви бачите, що частина здобувачів освіти не розуміє тему. Ваші дії?

(Select one answer) \ (Оберіть одну відповідь)

- А. I continue with the planned explanation to stay on schedule with the curriculum.\Продовжую пояснювати за планом, щоб не відставати від програми.
- Б. I ask additional questions to clarify what exactly is difficult.\Ставлю додаткові запитання, щоб з'ясувати, що саме є складним.
- В. I use a different method (visual aids, examples, group work).\Використовую інший метод (наочність, приклад, групову роботу).
- Г. I ask students to review the material on their own at home.\Пропоную здобувачам освіти самостійно перечитати матеріал вдома.

«Diversity, Welfare, and Resilience» Area\ Сфера «Різноманітність, добробут та стійкість»

Please assess the level of competency development in the Diversity, Well-being, and Sustainability domain (emotional intelligence, inclusion, tolerance, ability to act in crisis situations, etc.): \ Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері різноманітності, добробуту та стійкості (емоційний інтелект, інклюзія, толерантність, уміння діяти в кризових ситуаціях тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What methods do you typically use to maintain your resilience and handle professional stress? \Як ви зазвичай підтримуєте власну стійкість і долаєте професійне навантаження?

Teaching scenario: A conflict has emerged in the classroom because of the presence of learner(s) with special educational needs. How would you respond? \ Педагогічна ситуація: В аудиторії виникла конфліктна ситуація через присутність здобувача (здобувачів) освіти з особливими освітніми потребами. Які ваші дії?

(Select one answer) \ (Оберіть одну відповідь)

- A. I will give a separate task to this student to avoid conflict.\А. Дам окреме завдання цьому здобувачу освіти, щоб уникнути конфлікту.
- B. I will conduct an educational session about mutual respect and tolerance.\Б. Проведу виховну годину про взаємоповагу та толерантність.
- C. I will involve a teaching assistant or psychologist.\В. Залучу асистента вчителя чи психолога.
- D. I will ask the student to adapt to the general behavioral rules.\Г. Попрошу здобувача освіти пристосуватися до загальних правил поведінки.

«Information and Digital Literacy» Area \ Сфера «Інформаційно-цифрова грамотність»

Please assess the level of competency development in the ICT and Digital Literacy area (working with information, digital resources, content creation, AI usage, etc.): \Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері інформаційно-цифрової грамотності (робота з інформацією, цифрові ресурси, створення контенту, використання ШІ тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What digital technologies or tools do you use most frequently in your teaching practice? \Які цифрові технології або інструменти ви найчастіше застосовуєте у своїй педагогічній практиці?

Teaching scenario: You are preparing a class that uses digital tools. Your students have varying levels of digital skills. What will you do? \ Педагогічна ситуація: Ви готуєте заняття з використанням цифрових інструментів. У класі/аудиторії є здобувачі освіти з різним рівнем цифрових навичок. Як ви вчините?

(Select one option)\(Оберіть одну відповідь)

- A. I will give the same task to everyone and check the results.\А. Дам однакове завдання для всіх і перевірю результат.
- B. I will divide students into groups where stronger ones will help weaker ones.\Б. Поділю здобувачів освіти на групи, де сильніші допоможуть слабшим.
- C. I will provide additional explanation to those who are behind, using simpler tools.\В. Додатково поясню тим, хто відстає, використовуючи простіші інструменти.
- D. I will abandon digital tools to avoid difficulties.\Г. Відмовлюсь від цифрових інструментів, щоб уникнути труднощів.

«Institutional Commitment» Area \ Сфера «Інституційна відданість»

Please assess the level of competency development in the Institutional Commitment Area (strategic thinking, leadership, partnership, innovation culture, etc.): \Оцініть рівень сформованості у Вас групи компетентностей у сфері інституційної відданості (стратегічне мислення, лідерство, партнерство, інноваційна культура тощо):

- 1 – Very low level\Дуже низький рівень
- 2 – Low level\Низький рівень
- 3 – Average level\Середній рівень
- 4 – Adequate level\Достатній рівень
- 5 – High level\Високий рівень

Very low level\Дуже низький рівень 1 2 3 4 5 6 High level\Високий рівень

What innovative approaches or practices would you like to implement in your teaching?\ Які інноваційні підходи або практики ви хотіли б запровадити у своїй професійній діяльності?

Teaching scenario: School/university administration suggests implementing a new innovative project. The majority of colleagues are skeptical about it. How would you react? \ Педагогічна ситуація: Адміністрація ЗЗСО /ЗВО пропонує впровадити новий інноваційний проєкт. Більшість колег ставиться скептично. Як ви відреагуєте?

(Select one option)\(Оберіть одну відповідь)

- A. I will support the project and try to motivate colleagues.\А. Підтримаю проєкт і спробую мотивувати колег.
- B. I will express doubts and join the majority.\Б. Висловлю сумніви й приєднуюся до більшості.
- C. I will suggest testing the project on a small scale.\В. Запропоную протестувати проєкт у малому масштабі.
- D. I will abstain from participation to avoid additional workload.\Г. Утримаюсь від участі, щоб уникнути додаткового навантаження.

Do you think it is advisable to incorporate educators' professional competencies in the five key areas mentioned into the educational program for specialist training?\

Чи вважаєте Ви доцільним включення професійних компетентностей педагогів у зазначених п'яти ключових сферах їх діяльності в освітню програму підготовки фахівців?

	<u>Yes\Так</u>	<u>No\Ні</u>	<u>Partially\Частково</u>	<u>Other (please specify) \Власна відповідь</u>
Professional commitment\Професійна відданість				
Effective Teaching, Learning, and Assessment\Ефективне викладання, навчання, оцінювання				
Diversity, Well-being, and Resilience\Різноманітність, добробут та стійкість				

ICT and Digital Literacy\Інформаційно-цифрова грамотність				
Institutional Commitment\Інституційна відданість				

Please enter your answer below.\ Будь ласка, вкажіть ваш варіант відповіді у полі, розташованому нижче.

Please provide suggestions for improving the preparation of students to effectively develop professional competencies in the five key areas of educators' activity.\Надайте пропозиції щодо покращення підготовки здобувачів освіти для ефективного формування професійних компетентностей у п'яти ключових сферах діяльності педагогів

DRAFT FRAMEWORK FOR EDUCATORS' PROFESSIONAL COMPETENCIES

Area	Competence	General description	Descriptors
Professional commitment	Ability to identify national consciousness and shape national identity	The ability to demonstrate national identity and promote the development of civil society through patriotic education.	• Understands the essence and content of national consciousness of the individual; • Identifies and shapes national identity; • Demonstrates active citizenship; • Provides patriotic education to students;
	Ability to perceive and fulfil the personal and social role of a teacher	The ability to understand the importance of the teaching profession and implement its values.	• Understands the personal and social roles of a teacher; • Reproduces pedagogical values (knowledge, skills, attitudes, personal traits of professional and pedagogical activity); • Applies pedagogical values (knowledge, skills, attitudes, personal traits of professional pedagogical activity) in professional pedagogical activity; • Demonstrates self-determination in professional pedagogical activity;
	Ability to engage in ethical and professional activities in the educational process	The ability to adhere to ethical norms and professional standards, ensure fair, respectful and non-discriminatory treatment of all participants in the educational process.	• Adheres to ethical principles and moral standards in professional activities; • Makes decisions taking into account ethical consequences, fairness and a non-discriminatory approach; • Shows respect for the dignity and rights of each participant in the educational process, prevents ethical conflicts and resolves them constructively if they arise; • Analyses the ethics of their own behaviour and practises self-reflection in professional situations; • Adheres to academic integrity in teaching, assessment and professional communication;
	Ability for professional self-development and self-improvement	The ability to critically evaluate one's own professional activity, identify areas for self-improvement, and implement an individual career growth path	• Understands the teacher's needs for professional development; • Critically reflects on their own professional activity, identifies areas for self-improvement; • Systematically works to improve their own professional level; • Plans self-education taking into account current educational needs; • Applies acquired knowledge in pedagogical practice; • Uses reflection as a tool for improving their own professional activity.
Effective teaching, learning, assessment	Ability to solve subject-specific and methodological problems arising in the course of teaching activities in a	Possession of the knowledge, skills and attitudes necessary for effective teaching, learning and assessment	• Demonstrates in-depth systematic knowledge of the subject area • Designs the educational process in accordance with modern pedagogical approaches and legislative requirements • Applies innovative teaching methods and technologies • Motivates students to learn and develops their ability to learn independently

	high-quality and effective manner		● Implements various forms of formative assessment ● Performs reflective analysis of their own pedagogical methods ● Focuses the educational process on the development of key and subject-specific competencies
	Ability to engage in continuous self-education, personal and professional development	A conscious need to constantly update knowledge, skills and abilities, and develop one's professional potential	● Critically reflects on their professional activity, identifies areas for self-improvement ● Systematically works to improve their professional level ● Plans self-education taking into account current educational needs ● Applies acquired knowledge in pedagogical practice ● Uses reflection as a tool for improving performance
	Ability to cooperate with participants in the educational process	Equal and person-oriented interaction with all participants in the educational process, involvement of parents, teamwork, as well as common goals and responsibility for the result	● Creates a friendly atmosphere in the classroom, respects the opinions of other participants in the educational process; ● Takes into account the age characteristics of students and their educational needs, understands the process of development of their cognitive processes, social and moral qualities; ● Develops their own emotional intelligence and that of other participants in the educational process, applies emotional self-regulation practices, and cares for the mental health of students; ● Respects the rights of participants in the educational process, prevents the emergence of conflict situations and is able to resolve conflicts if they arise; ● Implements subject-subject relationships with other participants in the educational process, promotes the implementation of partnership pedagogy; ● Establishes effective communication with parents (other legal representatives); ● Cooperates with colleagues to achieve common pedagogical goals.
	Ability to organise a safe, developmental, inclusive educational environment	The ability to create conditions that promote learning, development and socialisation for all learners, taking into account their individual needs and characteristics, in a safe and supportive environment.	● Creates a safe, health-promoting educational environment that prevents physical, property and/or moral harm to participants in the educational process; ● Organises individual, differentiated and inclusive learning; ● Develops the content of the educational environment focused on the personal, creative and spiritual development of students.
Diversity, well being and resilience	Ability to engage in social-emotional, inclusive and intercultural	The ability to recognise and effectively regulate one's own and others' emotional states, to interact effectively	● Recognises and takes into account the emotional states of learners, considering their age and psychophysiological characteristics; ● Creates a positive psychological climate in the classroom and cares for the emotional well-being of those involved in the educational process;

	interaction in the educational process	with all participants in the educational process on the basis of empathy, tolerance, inclusiveness and respect for cultural diversity.	● Provides emotional support to learners, promotes the development of self-regulation and reflection skills; ● Develops their own emotional intelligence and that of learners, applies emotional self-regulation practices, cares for the mental health of participants in the educational process; ● Regulates their own psycho-emotional state in professional activities, especially in difficult situations; ● Uses preventive measures to stabilise the educational environment; ● Develops social skills of tolerance, respect and cooperation in learners; ● Shows respect for cultural diversity and cross-cultural values in interactions with participants in the educational process; ● Demonstrates sensitivity to cultural context and fosters a culture of respect for diversity among learners; ● Builds partnerships with families from different socio-cultural backgrounds; ● Promotes the formation of a cohesive class community based on inclusion, mutual respect and acceptance of diversity.
	Ability to maintain personal resilience	The ability to act in crisis situations, maintain stability in the environment and preserve personal psycho-emotional balance.	● Able to act in crisis situations in accordance with approved procedures; ● Able to remain calm and focused even in difficult circumstances; ● Develops self-help and mutual support skills in students; ● Able to adapt to change, seek alternative solutions and perceive problems as challenges; ● Plans and implements measures to maintain personal resilience and prevent professional burnout; ● Able to effectively plan work and personal time to ensure resource recovery and prevent professional burnout.
Information and digital literacy	Ability to effectively navigate the modern information environment for the purpose of professional activity	The ability to conduct a targeted search for necessary information, critically evaluate it in terms of reliability and relevance to pedagogical tasks, and responsibly use information resources in compliance with copyright, ethical standards and principles of public consciousness.	● Searches for information for professional activities and critically evaluates it; ● Finds, identifies, creates (if necessary) and effectively uses digital resources for the functioning of educational environments and filling digital platforms; ● Uses information in professional activities in compliance with copyright, ethical responsibility and public awareness standards.
	Ability to effectively apply digital technologies in the educational	The ability to use digital tools to work with information, organise communication, create	● Uses digital technologies in the educational process for activities related to information, communication, content creation, personal well-being and problem solving;

	process to perform various professional tasks	digital content, and support personal well-being and solve professional problems in a digital environment.	• Uses digital technologies for personalisation, organisational communication and collaboration, motivation for active participation and professional growth of participants in the educational process;
	Ability to professionally design, create and adapt digital content taking into account the needs of participants in the educational process	The ability to improve digital literacy, develop critical thinking and social interaction in an environment of diversity, equality and inclusiveness, ensuring the accessibility and effectiveness of the digital learning environment.	• Designs, creates and adapts digital content to enhance digital literacy, critical thinking and social interaction among participants in the educational process in an environment of diversity, equality and inclusiveness;
	Ability to innovatively use artificial intelligence technologies for the digital transformation of the educational process	The ability to implement modern digital solutions to improve the efficiency of learning management, interaction between participants in the educational process, as well as monitoring and evaluating professional and educational activities.	• Uses artificial intelligence technologies for the digital transformation of the educational process in order to improve the efficiency of management and organisation of learning, enhance the effectiveness of interaction between participants in the educational process, and improve the efficiency of monitoring and evaluating professional and educational activities.
Institutional commitment	Ability to think strategically and provide organisational leadership	The ability to determine strategic priorities for the education system and demonstrate organisational and leadership qualities in the educational environment	Understands the strategic priorities of national education policy and ways to implement them; • Is familiar with the structure and functioning of the education system; • Applies strategic thinking to long-term planning of educational activities; • Demonstrates leadership qualities in teamwork and professional communities; • Effectively manages change in the educational environment.
	Ability to systematically plan and manage educational activities	The ability to plan, organise and implement educational activities in line with strategic objectives	• Plans and carries out educational tasks in line with deadlines and quality standards; • Uses available resources wisely to achieve learning outcomes; • Manages own time and educational resources in accordance with defined priorities; • Initiates, plans and implements educational projects; • Makes informed management decisions within the limits of professional autonomy.
	Ability to cooperate professionally and form partnerships	The ability to build effective professional relationships and partnerships with various stakeholders	• Implements subject-subject relationships with participants in the educational process, promotes the implementation of partnership pedagogy; • Establishes effective communication with parents (other legal representatives);

			• Cooperates with colleagues to achieve common pedagogical goals; • Establishes constructive cooperation with the administration and other internal and external stakeholders; • Initiates and supports interaction with the local community to implement educational projects; • Actively contributes to the development of the educational institution through participation in strategic initiatives.
	Ability to implement innovative educational practices and develop an innovative culture in an educational institution	Openness to new ideas, willingness to implement innovations and participate in professional communities	• Initiates and implements innovative approaches in the educational process; • Takes an active part in professional communities and school life; • Demonstrates entrepreneurship in planning and implementing educational initiatives; • Contributes to the formation of an innovative culture in the educational institution.

ПРОЄКТ ЗАГАЛЬНОЇ РАМКИ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГІВ

Сфера	Компетентності	Загальний опис	Дескриптори
Професійна відданість	Здатність до виявлення національної свідомості та формування національної ідентичності	Уміння демонструвати національну ідентичність, сприяти розвитку громадянського суспільства через патріотичне виховання.	• Розуміє сутність та зміст національної свідомості особистості; • Виявляє та формує національну ідентичність; • Демонструє активну громадянську позицію; • Здійснює патріотичне виховання учнів;
	Здатність до сприйняття та реалізації особистісної та суспільної ролі вчителя	Уміння усвідомлювати значення професії вчителя та реалізовувати її ціннісні засади.	• Усвідомлює особистісну та суспільну ролі вчителя; • Відтворює педагогічні цінності (знання, уміння, ставлення, особистісні риси професійно-педагогічної діяльності); • Застосовує педагогічні цінності (знання, уміння, ставлення, особистісні риси професійно-педагогічної діяльності) у професійно-педагогічній діяльності; • Демонструє самовизначення в професійно-педагогічній діяльності; • Створює й поширює позитивний імідж професії вчителя
	Здатність до етично-професійної діяльності в освітньому процесі	Уміння дотримуватися етичних норм і професійних стандартів, забезпечувати справедливе, поважне та недискримінаційне ставлення до всіх	• Дотримується етичних принципів та моральних норм у професійній діяльності; • Приймає рішення з урахуванням етичних наслідків, справедливості та недискримінаційного підходу; • Виявляє повагу до гідності та прав кожного учасника освітнього процесу запобігає виникненню етичних

		учасників освітнього процесу.	конфліктів і конструктивно вирішує їх у разі появи; ● Аналізує етичність власної поведінки та практикує саморефлексію у професійних ситуаціях; ● Дотримується академічної доброчесності у викладанні, оцінюванні та професійному спілкуванні;
	Здатність до професійного саморозвитку та самовдосконалення	Уміння критично оцінювати власну професійну діяльність, визначати напрями для самовдосконалення, реалізовувати індивідуальну траєкторію професійного зростання	● Розуміє потреби вчителя у професійному розвитку; ● Критично осмислює власну професійну діяльність, визначає напрями для самовдосконалення; ● Систематично працює над підвищенням власного професійного рівня; ● Планує самоосвіту з урахуванням актуальних освітніх потреб; ● Застосовує отримані знання у педагогічній практиці; ● Використовує рефлексію як інструмент удосконалення власної професійної діяльності
Ефективне викладання, навчання, оцінювання	Здатність якісно та ефективно розв'язувати предметно-методичні завдання, що виникають в процесі педагогічної діяльності	Володіння знаннями, вміннями та ставленнями, необхідними для ефективного викладання, навчання та оцінювання	● Демонструє глибокі системні знання предметної галузі ● Проектує освітній процес відповідно до сучасних педагогічних підходів та законодавчих вимог ● Застосовує інноваційні методики та технології навчання ● Формує мотивацію до навчання та розвиває здатність до самостійного пізнання ● Впроваджує різноманітні форми формування оцінювання ● Здійснює рефлексивний аналіз власних педагогічних методів ● Орієнтує навчальний процес на розвиток ключових та предметних компетентностей
	Здатність до безперервної самоосвіти, особистісного та професійного розвитку	Усвідомлена потреба в постійному оновленні знань, умінь і навичок, розвитку власного професійного потенціалу	● Критично осмислює власну професійну діяльність, визначає напрями для самовдосконалення ● Систематично працює над підвищенням власного професійного рівня ● Планує самоосвіту з урахуванням актуальних освітніх потреб ● Застосовує отримані знання у педагогічній практиці ● Використовує рефлексію як інструмент удосконалення діяльності
	Здатність до партнерської взаємодії з	Рівноправна та особистісно-зорієнтована взаємодія	● Створює доброзичливу атмосферу в класі, з повагою ставиться до думки інших учасників освітнього процесу;

	учасниками освітнього процесу	з усіма учасниками освітнього процесу, залучення батьків, командна робота, а також спільні цілі та відповідальність за результат	• Враховує вікові особливості учнів та їхні освітні потреби, розуміє процес розвитку їхніх пізнавальних процесів, соціальних і моральних якостей; • Розвиває власний емоційний інтелект та інших суб'єктів освітнього процесу, застосовує практики емоційної саморегуляції, дбає про ментальне здоров'я здобувачів освіти; • Поважає права учасників освітнього процесу, запобігає виникненню конфліктних ситуацій та вміє вирішувати конфлікти в разі їх виникнення; • Реалізовує суб'єкт-суб'єктні стосунки з іншими учасниками освітнього процесу, сприяє реалізації педагогіки партнерства; • Налагоджує ефективну комунікацію з батьками (іншими законними представниками); • Співпрацює з колегами для досягнення спільних педагогічних цілей.
	Здатність до організації безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища	Уміння створювати умови, які сприяють навчанню, розвитку та соціалізації всіх здобувачів освіти, враховуючи їхні індивідуальні потреби та особливості, у безпечному та підтримуючому середовищі.	• Створює безпечне, здоров'язбережувальне освітнє середовище, що унеможливорює заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди; • Організовує індивідуальне, диференційоване та інклюзивне навчання; • Розробляє змістовне наповнення освітнього середовища зорієнтованого на особистісний, творчий і духовний розвиток здобувачів освіти.
Різноманітність, добробут та стійкість	Здатність до соціально-емоційної, інклюзивної та міжкультурної взаємодії в освітньому процесі	Уміння розпізнавати й ефективно регулювати власні та чужі емоційні стани, ефективно взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу на засадах емпатії, толерантності, інклюзивності та поваги до культурного різноманіття.	• Розпізнає та враховує емоційні стани здобувачів освіти з урахуванням їхніх вікових і психофізіологічних особливостей; • Створює позитивний психологічний клімат у класі, дбає про емоційне благополуччя учасників освітнього процесу; • Надає емоційну підтримку здобувачам освіти, сприяє розвитку навичок саморегуляції та рефлексії; • Розвиває власний емоційний інтелект та здобувачів освіти, застосовує практики емоційної саморегуляції, дбає про ментальне здоров'я учасників освітнього процесу; • Регулює власний психоемоційний стан у професійній діяльності, зокрема в складних ситуаціях; • Застосовує превентивні заходи для стабілізації освітнього середовища;

			● Розвиває у здобувачів освіти соціальні навички толерантності, поваги й співпраці; ● Виявляє повагу до культурної різноманітності та крос-культурних цінностей у взаємодії з учасниками освітнього процесу; ● Виявляє чутливість до культурного контексту та формує у здобувачів освіти культуру поваги до різноманітності; ● Будує партнерські відносини з родинами з різних соціокультурних середовищ; ● Сприяє формуванню згуртованого класного колективу на засадах інклюзії, взаємоповаги та прийняття різноманітності
	Здатність до підтримання особистої стійкості	Уміння діяти в кризових ситуаціях, підтримувати стабільність середовища та зберігати особисту психоемоційну рівновагу.	● Вміє діяти у кризових ситуаціях відповідно до затверджених процедур; ● Вміє зберігати спокій та концентрацію навіть у складних обставинах; ● Формує у здобувачів освіти навички самопомогі і взаємопідтримки; ● Уміє адаптуватися до змін, шукати альтернативні рішення та сприймати проблеми як виклики; ● Планує та реалізовує заходи для збереження особистої стійкості та запобігання професійному вигоранню; ● Уміє ефективно планувати робочий і особистий час, задля забезпечення відновлення ресурсів та запобігання професійному вигоранню.
Інформаційно-цифрова грамотність	Здатність ефективно орієнтуватися в сучасному інформаційному середовищі з метою провадження професійної діяльності	Уміння здійснювати цілеспрямований пошук необхідної інформації, критично її оцінювати з огляду на достовірність і відповідність педагогічним завданням, а також відповідально використовувати інформаційні ресурси з дотриманням авторських прав, етичних норм і принципів суспільної свідомості.	● Здійснює пошук інформації для професійної діяльності та критично її оцінює; ● Знаходить, ідентифікує, створює (за потреби) та ефективно використовує цифрові ресурси для функціонування освітніх середовищ і наповнення цифрових платформ; ● Оперує інформацією у професійній діяльності з дотриманням норм авторського права, етичної відповідальності та суспільної свідомості.
	Здатність ефективно застосовувати цифрові технології в	Уміння використовувати цифрові інструменти для роботи з інформацією,	● Використовує цифрові технології в освітньому процесі для діяльності, пов'язаної з інформацією, комунікацією, створенням контенту, особистим благополуччям та вирішенням проблем;

	освітньому процесі для виконання різних професійних завдань	організації комунікації, створення цифрового контенту, а також для підтримки особистого благополуччя та вирішення професійних проблем у цифровому середовищі.	Використовує цифрові технології для персоналізації, організаційної комунікації й співпраці, мотивації активної участі та професійного зростання учасників освітнього процесу учасників освітнього процесу;
	Здатність професійно проєктувати, створювати та адаптувати цифровий контент з урахуванням потреб учасників освітнього процесу	Уміння підвищувати рівень цифрової грамотності, розвивати критичного мислення та соціальну взаємодію в умовах різноманітності, рівності та інклюзивності, забезпечуючи доступність і ефективність цифрового навчального середовища.	Проектує, створює та адаптує цифровий контент для підвищення цифрової компетентності, розвитку критичного мислення та соціальної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах різноманітності, рівності та інклюзивності;
	Здатність інноваційно використовувати технології штучного інтелекту для цифрової трансформації освітнього процесу	Уміння впроваджувати сучасні цифрові рішення з метою підвищення ефективності управління навчанням, взаємодії між учасниками освітнього процесу, а також моніторингу та оцінювання професійної й освітньої діяльності.	Застосовує технології штучного інтелекту для цифрової трансформації освітнього процесу з метою підвищення ефективності управління й організації навчання, підвищення ефективності взаємодії учасників освітнього процесу та ефективності моніторингу й оцінювання професійної і освітньої діяльності.
Інституційна відданість	Здатність до стратегічного мислення та організаційного лідерства	Уміння визначати стратегічні пріоритети освітньої системи на демонструвати організаторські та лідерські якості в освітньому середовищі	- Розуміє стратегічні пріоритети національної освітньої політики та шляхи їх реалізації; - Орієнтується в структурі та функціонуванні освітньої системи; - Застосовує стратегічне мислення для довгострокового планування освітньої діяльності; - Проявляє лідерські якості у командній роботі та професійній спільноті; - Ефективно управляє змінами в освітньому середовищі.
	Здатність до системного планування та управління	Уміння планувати, організовувати та реалізовувати освітню	Планує та виконує освітні завдання з дотриманням термінів та стандартів якості;

	освітньою діяльністю	діяльність відповідно до стратегічних цілей	● Рационально використовує наявні ресурси для досягнення навчальних результатів; ● Управляє власним часом та освітніми ресурсами відповідно до визначених пріоритетів; ● Ініціює, планує та реалізовує освітні проекти; ● Приймає обґрунтовані управлінські рішення в межах професійної автономії.
	Здатність до професійного співробітництва та партнерства	Уміння будувати ефективні професійні стосунки та партнерські відносини з різними стейкхолдерами	● Реалізовує суб'єкт-суб'єктні стосунки з учасниками освітнього процесу, сприяє реалізації педагогіки партнерства; ● Налагоджує ефективну комунікацію з батьками (іншими законними представниками); ● Співпрацює з колегами для досягнення спільних педагогічних цілей; ● Налагоджує конструктивну співпрацю з адміністрацією та іншими внутрішніми й зовнішніми стейкхолдерами; ● Ініціює та підтримує взаємодію з місцевою громадою для реалізації освітніх проектів; ● Активно сприяє розвитку закладу освіти через участь у стратегічних ініціативах.
	Здатність до впровадження інноваційних освітніх практик і розвитку інноваційної культури в закладі освіти	Відкритість до нових ідей, готовність впроваджувати інновації та брати участь у професійних спільнотах	● Ініціює та впроваджує інноваційні підходи в освітньому процесі; ● Бере активну участь у професійних спільнотах та шкільному житті; ● Проявляє підприємливість у плануванні й реалізації освітніх ініціатив; ● Сприяє формуванню інноваційної культури в освітньому закладі.

LECTURE

*Introducing Leading European
Competences into Teacher Training
Standard to Ensure Ukraine's Resilience*

Project 101179602